

1459

ΝΙΚΟΛΑΟΥ Ε. ΦΡΑΓΚΙΣΚΟΥ - ΧΡΙΣΤΟΥ Α. ΠΑΠΑΝΑΣΤΑΣΙΟΥ
ΚΑΘΗΓΗΤΩΝ ΤΗΣ ΒΑΡΒΑΚΕΙΟΥ ΠΡΟΤΥΠΟΥ ΣΧΟΛΗΣ

ΘΟΥΚΥΔΙΔΟΥ ΕΥΓΓΡΑΦΗΣ

ΕΚΛΟΓΑΙ

Προς χρῆσιν τῶν μαθητῶν τῆς Δ' τάξεως τῶν γυμνασίων καὶ
τῶν ἀντιστοιχῶν σχολῶν τῆς Μέσης Ἑκπαίδευσως

20.6 x 14.2

ΕΚΔΟΣΙΣ ΠΡΩΤΗ

ΑΝΤΙΤΥΠΑ 3.500

Ἄριθ. ἐγκρ. ἀποφάσεως

42438

4-8 38

ΕΚΔΟΤΙΚΟΣ ΟΙΚΟΣ Ι. Ν. ΣΙΔΕΡΗ

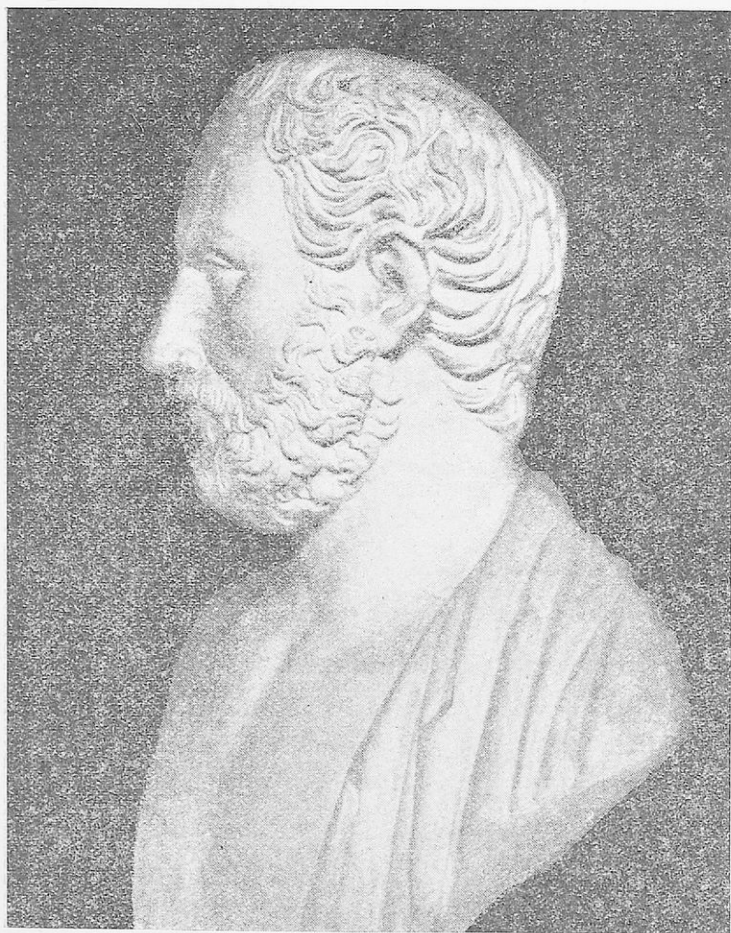
ΑΘΗΝΑΙ - ΣΤΑΔΙΟΥ 82

1988

Πᾶν γνήσιον ἀντίτυπον φέρει τὰς ὑπογραφὰς τῶν συγγρα-
φῶν ἢ τοῦ ἑτέρου αὐτῶν.

Handwritten signature

ΤΥΠΟΙΣ ἙΡΜΟΥ,, ΚΕΡΑΜΕΙΚΟΥ 28, ΤΗΛΕΦ. 23-231

ΘΟΥΚΥΔΙΔΗΣ

ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟΝ

ΚΕΙΜΕΝΟΝ

ΘΟΥΚΥΔΙΔΟΥ ΕΥΓΓΡΑΦΗΣ

470-397

ΕΚΛΟΓΑΙ

I

ΠΛΑΤΑΪΚΑ

Εισβολή τῶν Θηβαίων εἰς τὰς Πλαταιάς.

(B, 1-6)

1. Ἄρχεται δὲ ὁ πόλεμος ἐνθὲνδε ἤδη Ἀθηναίων καὶ Πελοποννησίων καὶ τῶν ἑκατέροις ξυμμάχων, ἐν ᾧ οὔτε ἐλεμείγνυντο ἔτι ἀκηρυκτὶ παρ' ἀλλήλους καταστάντες τε ξυνεχῶς ἐπολέμουν, καὶ γέγραπται ἕξῃς ὡς ἕκαστα ἐγίγνετο κατὰ θέρος καὶ χειμῶνα.

2. Τέσσαρα καὶ δέκα μὲν ἔτη ἐνέμειναν αἱ τριακοντούτεις σπονδαὶ αἱ ἐγένοντο μετ' Εὐβοίας ἄλωσιν τῷ δὲ πέμπτῳ καὶ δεκάτῳ ἔτει, ἐπὶ Χρυσίδος ἐν Ἄργει τότε πεντήκοντα δυοῖν δέοντα ἔτη ἰσρωμένης καὶ Αἰνησίου ἐφόρου ἐν Σπάρτῃ καὶ Πυθοδώρου ἔτι τέσσαρας μῆνας ἄρχοντος Ἀθηναίους, μετὰ τὴν ἐν Ποτειδαίᾳ μάχην μηνὶ ἕκτῳ καὶ δεκάτῳ, ἅμα ἦρι ἀρχομένῳ Θηβαίων ἄνδρες ὀλίγῳ πλείους τριακοσίων — ἡγοῦντο δὲ αὐτῶν βοιωταρχοῦντες Πυθάγγελός τε ὁ Φυλείδου καὶ Διέμπορος ὁ Ὀνητορίδου — ἐσῆλθον περὶ πρῶτον ὕπνον ξὺν ὄπλοις ἐς Πλάταιαν τῆς Βοιωτίας οὔσαν Ἀθηναίων

ξυμμαχίδα/ ἐπηγάγοντο δὲ καὶ ἀνέφωξαν τὰς πύλας Πλα-
 ταιῶν ἄνδρες, Ναυκλείδης τε καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ, βουλό-
 μενοι ἰδίας ἕνεκα δυνάμεως ἄνδρας τε τῶν πολιτῶν τοὺς
 σφίσι ὑπεναντίους διαφθεῖραι καὶ τὴν πόλιν Θηβαίοις
 προσποιῆσαι. ἔπραξαν δὲ ταῦτα δι' Εὐρυμάχου τοῦ Λεον-
 τιάδου, ἄνδρὸς Θηβαίων δυνατωτάτου/ προϊδόντες γὰρ οἱ
 Θηβαῖοι ὅτι ἔσοιτο ὁ πόλεμος, ἐβούλοντο τὴν Πλάταιαν
 αἰεὶ σφίσι διάφορον οὔσαν ἔτι ἐν εἰρήνῃ τε καὶ τοῦ πο-
 λέμου μήπω φανεροῦ καθεστῶτος προκαταλαβεῖν/ ἢ καὶ
 ῥᾶον ἔλαθον ἐσελθόντες, φυλακῆς οὐ προκαθεστηκυίας.
 θέμενοι δὲ ἐς τὴν ἀγορὰν τὰ ὄπλα τοῖς μὲν ἐπαγαγο-
 μένοις οὐκ ἐπέιθοντο ὥστε εὐθύς ἔργου ἔχεσθαι καὶ
 ἵεναί ἐπὶ τὰς οἰκίας τῶν ἐχθρῶν, γνώμην δ' ἐποιούντο
 κηρύγμασί τε χρήσασθαι ἐπιτηδείους καὶ ἐς ξύμβασιν
 μᾶλλον καὶ φιλίαν τὴν πόλιν ἀγαγεῖν — καὶ ἀνεῖπεν ὁ κῆ-
 ρυξ, εἴ τις βούλεται κατὰ τὰ πάτρια τῶν πάντων Βοιωτῶν
 ξυμμαχεῖν, τίθεσθαι παρ' αὐτοὺς τὰ ὄπλα, — νομίζοντες
 σφίσι ῥαδίως τούτῳ τῷ τρόπῳ προσχωρήσειν τὴν πόλιν.

3. Οἱ δὲ Πλαταιῆς ὡς ἦσθοντο ἔνδον τε ὄντας τοὺς
 Θηβαίους καὶ ἐξαπιναίως κατειλημμένην τὴν πόλιν,
 καταδείσαντες καὶ νομίσαντες πολλῶ πλείους ἐσεληλυθέ-
 ναι — οὐ γὰρ ἑώρων ἐν τῇ νυκτὶ — πρὸς ξύμβασιν ἐχώρη-
 σαν καὶ τοὺς λόγους δεξάμενοι ἡσύχαζον, ἄλλως τε καὶ
 ἐπειδὴ ἐς οὐδένα οὐδὲν ἐνεωτέριζον./ πρᾶσσοντες δὲ πως
 ταῦτα κατενόησαν οὐ πολλοὺς τοὺς Θηβαίους ὄντας καὶ
 ἐνόμισαν ἐπιθέμενοι ῥαδίως κρατήσειν· τῷ γὰρ πλήθει
 τῶν Πλαταιῶν οὐ βουλομένῳ ἦν τῶν Ἀθηναίων ἀφί-
 στασθαι. ἐδόκει οὖν ἐπιχειρητέα εἶναι καὶ ξυνελέγοντο
 διορύσσοντες τοὺς κοινούς τοίχους παρ' ἀλλήλους, ὅπως
 μὴ διὰ τῶν ὁδῶν φανεροὶ ᾤσιν ἰόντες, ἀμάξας τε ἄνευ
 τῶν ὑποξυγίων ἐς τὰς ὁδοὺς καθίστασαν, ἵνα ἀντὶ τεί-

θύραι ἀνεφγμέναι ἔτυχον αὐτοῦ, οἰόμενοι ^{αὐτῶν} πύλας τὰς θύρας τοῦ οἰκήματος εἶναι καὶ ἀντικρυς δίοδον ἐς τὸ ἔξω. ὀργῶντες δὲ αὐτοὺς οἱ Πλαταιῆς ἀπειλημμένους ἐβουλεύοντο εἴτε κατακαύσωσιν ὥσπερ ἔχουσιν, ἐμπρήσαντες τὸ οἶκημα, εἴτε τι ἄλλο χρήσονται. τέλος δὲ οὗτοί τε καὶ ὅσοι ἄλλοι τῶν Θηβαίων περιῆσαν κατὰ τὴν πόλιν πλανώμενοι, ξυνέβησαν τοῖς Πλαταιεῦσι παραδοῦναι σφᾶς τε αὐτοὺς καὶ τὰ ὄπλα χρῆσασθαι ὅ τι ἀνβούλωνται. οἱ μὲν δὴ ἐν τῇ Πλαταίᾳ οὕτως ἐπεπράγεσαν.

5. Οἱ δ' ἄλλοι Θηβαῖοι οὓς ἔδει ἔτι τῆς νυκτὸς παραγενέσθαι πανστρατιᾷ, εἴ τι ἄρα μὴ προχωροίη τοῖς ἐσεληλυθόσι, τῆς ἀγγελίας ἅμα καθ' ὁδὸν αὐτοῖς ῥηθείσης περὶ τῶν γεγενημένων ἐπεβοήθουν. ἀπέχει δὲ ἡ Πλάταια τῶν Θηβῶν σταδίους ἑβδομήκοντα, καὶ τὸ ὕδωρ τὸ γενόμενον τῆς νυκτὸς ἐποίησε βραδύτερον αὐτοὺς ἐλθεῖν· ὁ γὰρ Ἄσωπὸς ποταμὸς ἐρρῦη μέγας καὶ οὐ ῥαδίως διαβατὸς ἦν. πορευόμενοί τε ἐν ὑετῷ καὶ τὸν ποταμὸν μόλις διαβάντες ὕστερον παρεγένοντο, ἤδη τῶν ἀνδρῶν τῶν μὲν διεφθαρμένων, τῶν δὲ ζώντων ἐχομένων, ὡς δ' ἦσθοντο οἱ Θηβαῖοι τὸ γεγενημένον, ἐπεβούλευον τοῖς ἔξω τῆς πόλεως τῶν Πλαταιῶν—ἦσαν γὰρ καὶ ἀνθρωποι κατὰ τοὺς ἀγροὺς καὶ κατασκευή, οἷα ἀπροσδοκίτου τοῦ κακοῦ ἐν εἰρήνῃ γενομένου.—ἐβούλοντο γὰρ σφίσιν, εἴ τινα λάβοιεν, ὑπάρχειν ἀντὶ τῶν ἔνδον, ἦν ἄρα τύχασί τινες ἐζωγρημένοι. καὶ οἱ μὲν ταῦτα διεννοοῦντο· οἱ δὲ Πλαταιῆς ἔτι διαβουλευομένων αὐτῶν ὑποτοπήσαντες τοιοῦτόν τι ἔσεσθαι καὶ δείσαντες περὶ τοῖς ἔξω κήρυκα ἐξέπεμψαν παρὰ τοὺς Θηβαίους, λέγοντες ὅτι οὔτε τὰ πεποιημένα ὀσίως δράσειαν ἐν σπονδαῖς σφῶν πειράσαντες καταλαβεῖν τὴν πόλιν, τὰ τε ἔξω ἔλε-

γον αὐτοῖς μὴ ἀδικεῖν· εἰ δὲ μή, καὶ αὐτοὶ ἔφασαν αὐτῶν τοὺς ἄνδρας ἀποκτενεῖν οὓς ἔχουσι ζῶντας· ἀναχωρησάντων δὲ πάλιν ἐκ τῆς γῆς ἀποδώσειν αὐτοῖς τοὺς ἄνδρας.

6. Θηβαῖοι μὲν ταῦτα λέγουσι καὶ ἐπομόσαι φασὶν αὐτούς. Πλαταιῆς δ' οὐχ ὁμολογοῦσι τοὺς ἄνδρας εὐθύς ὑποσχέσθαι ἀποδώσειν, ἀλλὰ λόγων πρῶτον γενομένων ἦν τι ξυμβαίνωσι, καὶ ἐπομόσαι οὐ φασιν. ἐκ δ' οὖν τῆς γῆς ἀνεχώρησαν οἱ Θηβαῖοι οὐδὲν ἀδικήσαντες· οἱ δὲ Πλαταιῆς ἐπειδὴ τὰ ἐκ τῆς χώρας κατὰ τάχος ἐσεκομίσαντο, ἀπέκτειναν τοὺς ἄνδρας εὐθύς. ἦσαν δὲ ὄγδοήκοντα καὶ ἑκατὸν οἱ ληφθέντες, καὶ Εὐρύμαχος αὐτῶν ἦν, πρὸς ὃν ἔπραξαν οἱ προδιδόντες. τοῦτο δὲ ποιήσαντες ἔς τε τὰς Ἀθήνας ἄγγελον ἔπεμπον καὶ τοὺς νεκροὺς ὑποσπόνδους ἀπέδοσαν τοῖς Θηβαίοις, τὰ τε ἐν τῇ πόλει καθίσταντο πρὸς τὰ παρόντα ἢ ἐδόκει αὐτοῖς. τοῖς δ' Ἀθηναίοις ἠγγέλθη εὐθύς τὰ περὶ τῶν Πλαταιῶν γεγενημένα, καὶ Βοιωτῶν τε παραχρῆμα ξυνέλαβον ὅσοι ἦσαν ἐν τῇ Ἀττικῇ καὶ ἐς τὴν Πλάταιαν ἔπεμψαν κήρυκα, κελεύοντες εἰπεῖν μηδὲν νεώτερον ποιεῖν περὶ τῶν ἀνδρῶν οὓς ἔχουσι Θηβαίων, πρὶν ἂν τι καὶ αὐτοὶ βουλευσῶσι περὶ αὐτῶν· οὐ γὰρ ἠγγέλθη αὐτοῖς ὅτι τεθνηκότες εἶεν· ἅμα γὰρ τῇ ἐσόδῳ γιγνομένη τῶν Θηβαίων ὁ πρῶτος ἄγγελος ἐξῆι, ὁ δὲ δευτέρος ἄρτι νικημένων τε καὶ ξυνειλημμένων, καὶ τῶν ὕστερον οὐδὲν ᾔδεσαν. οὕτω δὴ οὐκ εἰδότες οἱ Ἀθηναῖοι ἐπέστελλον· ὁ δὲ κῆρυξ ἀφικόμενος ἤυρε τοὺς ἄνδρας διεφθαρμένους. καὶ μετὰ ταῦτα οἱ Ἀθηναῖοι στρατεύσαντες ἐς Πλάταιαν σιτόν τε ἐσήγαγον καὶ φρουροὺς ἐγκατέλιπον, τῶν τε ἀνθρώπων τοὺς ἀχρειοτάτους ξὺν γυναιξὶ καὶ παισὶν ἐξεκόμισαν.

Περίληψις

τῶν μεταξὺ ἱστορουμένων γεγονότων.

Μετὰ τὰ συμβάντα ἐν Πλαταιαῖς καὶ τὴν φανεράν πλέον λύσιν τῶν συνθηκῶν οἱ Ἀθηναῖοι καὶ οἱ Λακεδαιμόνιοι παρασκευάζονται πρὸς τὸν πόλεμον. Ἀφοῦ δὲ παρεσκευάσθησαν καὶ ἐβολιδосκόπησαν ἑκάτεροι τὰς διαθέσεις τῶν συμμάχων τῶν, οἱ μὲν Λακεδαιμόνιοι εἰσβάλλουν τὸ θέρος τοῦ πρώτου ἔτους τοῦ πολέμου (431) εἰς τὴν Ἀττικὴν, οἱ δὲ Ἀθηναῖοι, οἱ ὅποιοι ἐν τῷ μεταξὺ εἶχον συναθροισθῆ εἰς τὴν πόλιν ἐγκαταλιπόντες τὴν ὕπαιθρον, δὲν ἀντεπεξῆλθον τῇ προτροπῇ τοῦ Περικλέους. Ἔνεκα τούτου οἱ Πελοποννήσιοι, ἀφοῦ ἐλεηλάτησαν δῆμους τινὰς τῆς Ἀττικῆς, ἐπέστρεψαν εἰς τὰ ἴδια.

Τὸ ἐπόμενον ἔτος (430) οἱ Πελοποννήσιοι εἰσβάλλουν διὰ δευτέραν φοράν, ἀλλ' ἀναγκάζονται νὰ ἀποχωρήσουν ταχέως λόγῳ τοῦ ἐνσκήψαντος ἐν Ἀθήναις καταστρεπτικοῦ λοιμοῦ.

Ἐκ τοῦ φόβου δὲ τούτου τῆς νόσου τὸ τρίτον ἔτος τοῦ πολέμου (429) δὲν εἰσβάλλουν πλέον εἰς τὴν Ἀττικὴν, ἀλλ' ἔρχονται κατὰ τῶν συμμάχων τῶν Ἀθηναίων Πλαταιέων.

Πλαταιῶν πολιορκία.

(B, 71-78)

71. Τοῦ δ' ἐπιγιγνομένου θέρους οἱ Πελοποννήσιοι καὶ οἱ ξύμμαχοι ἐς μὲν τὴν Ἀττικὴν οὐκ ἐσέβαλον, ἐστράτευσαν δὲ ἐπὶ Πλάταιαν· ἠγεῖτο δὲ Ἀρχίδαμος ὁ Ζευξιδάμου, Λακεδαιμονίων βασιλεύς· καὶ καθίσας τὸν στρατὸν ἔμελλε δηῶσειν τὴν γῆν· οἱ δὲ Πλαταιῆς εὐθύς πρέσβεις πέμψαντες πρὸς αὐτὸν ἔλεγον τοιαύδε· « Ἀρχίδαμε καὶ Λακεδαιμόνιοι, οὐ δίκαια ποιεῖτε οὐδ' ἄξια οὔτε ὑμῶν οὔτε πατέρων ὧν ἐστε, ἐς γῆν τὴν Πλαταιῶν στρατεύοντες. Πausanias γὰρ ὁ Κλεομβρότου, Λακεδαιμόνιος, ἐλευθερώσας τὴν Ἑλλάδα ἀπὸ τῶν Μήδων μετὰ

Ἑλλήνων τῶν ἐθελησάντων ξυνάρασθαι τὸν κίνδυνον τῆς μάχης, ἢ παρ' ἡμῖν ἐγένετο, θύσας ἐν τῇ Πλαταιῶν ἀγορᾷ ἱερὰ Διὶ ἐλευθερίῳ καὶ ξυγκαλέσας πάντας τοὺς ξυμμάχους ἀπεδίδου Πλαταιεῦσι γῆν καὶ πόλιν τὴν σφετέραν ἔχοντας αὐτονόμους οἰκεῖν, στρατεῦσαί τε μηδένα ποτὲ ἀδίκως ἐπ' αὐτοὺς μηδ' ἐπὶ δουλείᾳ· εἰ δὲ μή, ἀμύνειν τοὺς παρόντας ξυμμάχους κατὰ δύναμιν. τάδε μὲν ἡμῖν πατέρες οἱ ὑμέτεροι ἔδωσαν ἀρετῆς ἕνεκα καὶ προθυμίας τῆς ἐν ἐκείνοις τοῖς κινδύνοις γενομένης, ὑμεῖς δὲ τάναντία δρατε· μετὰ γὰρ Θηβαίων τῶν ἡμῖν ἐχθίστων ἐπὶ δουλείᾳ τῇ ἡμετέρῳ ἤκατε. μάριτος δὲ θεοῦς τοὺς τε ὄρκιους τότε γενομένους ποιούμενοι καὶ τοὺς ὑμετέρους πατρώους καὶ ἡμετέρους ἐγγωρίους, λέγομεν ὑμῖν γῆν τὴν Πλαταιίδα μὴ ἀδικεῖν μηδὲ παραβαίνειν τοὺς ὄρκους, εἴαν δὲ οἰκεῖν αὐτονόμους καθύπερ Πανσανίας ἐδικαίωσε». —

72. Τοσαῦτα εἰπόντων τῶν Πλαταιῶν Ἀρχίδαμος ὑπολαβὼν εἶπε· «Δίκαια λέγετε, ὦ ἄνδρες Πλαταιῆς, ἢν ποιῆτε ὁμοῖα τοῖς λόγοις. καθάπερ γὰρ Πανσανίας ὑμῖν παρέδωκεν, αὐτοὶ τε αὐτονομεῖσθε καὶ τοὺς ἄλλους ξυνελευθεροῦτε ὅσοι μετασχόντες τῶν τότε κινδύνων ὑμῖν τε ξυνώμοσαν καὶ εἰσὶ νῦν ὑπ' Ἀθηναίοις, παρασκευὴ δὲ τοσῆδε καὶ πόλεμος γεγένηται αὐτῶν ἕνεκα καὶ τῶν ἄλλων ἐλευθερώσεως. ἢς μάλιστα μὲν μετασχόντες καὶ αὐτοὶ ἐμμείνατε τοῖς ὄρκοις· εἰ δὲ μή, ἅπερ καὶ πρότερον ἤδη προσκαλεσάμεθα, ἡσυχίαν ἄγετε γεμόμενοι τὰ ὑμέτερα αὐτῶν, καὶ ἔστε μηδὲ μεθ' ἑτέρων, δέχεσθε δὲ ἀμφοτέρους φίλους, ἐπὶ πολέμῳ δὲ μηδετέρους. καὶ τάδε ἡμῖν ἀρχέσει». ὁ μὲν Ἀρχίδαμος τοσαῦτα εἶπεν· οἱ δὲ Πλαταιῶν πρόεβρεις ἀκούσαντες ταῦτα ἐσῆλθον ἐς τὴν πόλιν, καὶ τῷ πλήθει τὰ ῥηθέντα κοινώσαντες ἀπεκρί-

ναντο αὐτῷ ὅτι ἀδύνατα σφίσιν εἶη ποιεῖν ἅ προκαλεῖται ἄνευ Ἀθηναίων/— παῖδες γὰρ σφῶν καὶ γυναῖκες παρ' ἐκείνοις εἶεν,—δεδιέναι δὲ καὶ περὶ τῆ πάση πόλει μὴ ἐκείνων ἀποχωρησάντων Ἀθηναῖοι ἐλθόντες σφίσιν οὐκ ἐπιτρέπωσιν, ἢ Θηβαῖοι, ὡς ἔνορκοι ὄντες κατὰ τὸ ἀμφοτέρους δέχεσθαι, αὐθις σφῶν τὴν πόλιν πειράσωσι καταλαβεῖν. ὁ δὲ θαρσύνων αὐτοὺς πρὸς ταῦτα ἔφη· «Ὑμεῖς δὲ πόλιν μὲν καὶ οἰκίας ἡμῖν παράδοτε τοῖς Λακεδαιμονίοις καὶ γῆς ὄρους ἀποδείξατε καὶ δένδρα ἀριθμῶ τὰ ὑμέτερα καὶ ἄλλο εἴ τι δυνατὸν ἐς ἀριθμὸν ἐλθεῖν· αὐτοὶ δὲ μεταχωρήσατε ὅποι βούλεσθε, ἕως ἂν ὁ πόλεμος ἦ· ἐπειδὰν δὲ παρέλθῃ, ἀποδώσομεν ὑμῖν ἅ ἂν παραλάβωμεν. μέχρι δὲ τοῦδε ἕξομεν παρακαταθήκην, ἐργαζόμενοι καὶ φορὰν φέροντες ἢ ἂν ὑμῖν μέλλῃ ἰκανῆ ἔσεσθαι».

73. Οἱ δ' ἀκούσαντες ἐσῆλθον αὐθις ἐς τὴν πόλιν, καὶ βουλευσάμενοι μετὰ τοῦ πλήθους ἔλεξαν ὅτι βούλονται ἅ προκαλεῖται Ἀθηναίοις κοινῶσαι πρῶτον καί, ἣν πείθωσιν αὐτοὺς, ποιεῖν ταῦτα· μέχρι δὲ τούτου σπείσασθαι σφίσιν ἐκέλευον καὶ τὴν γῆν μὴ δηρῶν. ὁ δὲ ἡμέρας τε ἐσπείσατο ἐν αἷς εἰκὸς ἦν κομισθῆναι καὶ τὴν γῆν οὐκ ἔεμενεν. ἐλθόντες δὲ οἱ Πλαταιῆς πρόσβεις ὡς τοὺς Ἀθηναίους καὶ βουλευσάμενοι μετ' αὐτῶν πάλιν ἦλθον ἀπαγγέλλοντες τοῖς ἐν τῇ πόλει τοιάδε· «Οὗτ' ἐν τῷ πρὸ τοῦ χρόνου, ὃ ἄνδρες Πλαταιῆς, ἀφ' οὗ ξύμμαχοι ἐγενόμεθα, Ἀθηναῖοι φασιν ἐν οὐδενὶ ὑμᾶς προέσθαι ἀδικουμένους οὔτε νῦν περιόψεσθαι, βοηθήσειν δὲ κατὰ δύναμιν. ἐπισκῆπτουσί τε ὑμῖν πρὸς τῶν ὄρκων, οὓς οἱ πατέρες ὤμοσαν, μηδὲν νεωτερίζειν περὶ τὴν ξυμμαχίαν».)

74. Τοιαῦτα τῶν πρόσβειων ἀπαγγειλάντων οἱ Πλαταιῆς ἐβουλεύσαντο Ἀθηναίους μὴ προδιδόναι, ἀλλ'

ἀνέχεσθαι καὶ γῆν τεμνομένην, εἰ δεῖ, ὀρῶντας καὶ ἄλλο πάσχοντας ὅ τι ἂν ξυμβαίνει· ἐξελθεῖν τε μηδένα ἔτι, ἀλλ' ἀπὸ τοῦ τείχους ἀποκρίνασθαι ὅτι ἀδύνατα σφίσι ποιεῖν ἔστιν ἅ Λακεδαιμόνιοι προκαλοῦνται. ὡς δὲ ἀπεκρίναντο, ἐντεῦθεν δὴ πρῶτον μὲν ἐς ἐπιμαρτυρίαν καὶ θεῶν καὶ ἡρώων τῶν ἐγγωρίων Ἀρχίδαμος ὁ βασιλεὺς κατέστη λέγων ὧδε· «Θεοὶ ὅσοι γῆν τὴν Πλαταιίδα ἔχετε καὶ ἡρώες, ξυνίστορές ἐστε ὅτι οὔτε τὴν ἀρχὴν ἀδίκως, ἐκλιπόντων δὲ τῶνδε προτέρων τὸ ξυνώμοτον, ἐπὶ γῆν τήνδε ἦλθομεν, ἐν ἧ οἱ πατέρες ἡμῶν εὐξάμενοι ὑμῖν Μήδων ἐκράτησαν καὶ παρέσχετε αὐτὴν εὐμενῆ ἐναγωνίσασθαι τοῖς Ἑλλησιν, οὔτε νῦν, ἢν τι ποιῶμεν, ἀδικήσομεν· προκαλεσάμενοι γὰρ πολλὰ καὶ εἰκότα οὐ τυγχάνομεν. ξυγγνώμονες δὲ ἔστε τῆς μὲν ἀδικίας κολάζεσθαι τοῖς ὑπάρχουσι προτέροις, τῆς δὲ τιμωρίας τυγχάνειν τοῖς ἐπιφέρουσι νομίμως.»

75. Τοσαῦτα ἐπιθειάσας καθίστη ἐς πόλεμον τὸν στρατόν. καὶ πρῶτον μὲν περιεσταύρωσαν αὐτοὺς τοῖς δένδροισιν ἃ ἔκοψαν, τοῦ μηδένα ἔτι ἐξιέναι, ἔπειτα χῶμα ἔχουν πρὸς τὴν πόλιν, ἐλπίζοντες ταχίστην τὴν αἴρεσιν ἔσεσθαι αὐτῶν στρατεύματος τοσούτου ἐργαζομένου. ξύλα μὲν οὖν τέμνοντες ἐκ τοῦ Κιθαιρῶνος παρῳκοδόμου ἐκατέρωθεν, φορητὸν ἀντὶ τοίχων τιθέντες, ὅπως μὴ διαχέοιτο ἐπὶ πολὺ τὸ χῶμα. ἐφόρουν δὲ ὕλην ἐς αὐτὸ καὶ λίθους καὶ γῆν καὶ εἴ τι ἄλλο ἀνύτειν μέλλοι ἐπιβαλλόμενον. ἡμέρας δὲ ἔχουν ἑβδομήκοντα καὶ νύκτας ξυνεχῶς, διηρημένοι κατ' ἀναπαύλας, ὥστε τοὺς μὲν φέρειν, τοὺς δὲ ὕπνον τε καὶ σῆτον αἰρεῖσθαι. Λακεδαιμονίων τε οἱ ξεναγοὶ καὶ ἐκάστης πόλεως οἱ ξυνεφεστῶτες ἠνάγκαζον ἐς τὸ ἔργον. οἱ δὲ Πλαταιῆς ὀρῶντες τὸ χῶμα αἰρόμενον, ξύλινον τείχος ξυνθέντες καὶ ἐπιστή-

σαντες τῷ ἑαυτῶν τείχει ἢ προσεχοῦτο, ἐσφοκοδόμουν ἐς αὐτὸ πλίνθους ἐκ τῶν ἐγγύς οἰκιῶν καθαιροῦντες. ξύνδεσμος δ' ἦν αὐτοῖς τὰ ξύλα, τοῦ μὴ ὑψηλὸν γιγνόμενον ἀσθενὲς εἶναι τὸ οἰκοδόμημα, καὶ προκαλύμματα εἶχε δέρρεις καὶ διφθέρας, ὥστε τοὺς ἐργαζομένους καὶ τὰ ξύλα μῆτε πυρφόροις οἰστοῖς βάλλεσθαι ἐν ἀσφαλείᾳ τε εἶναι. ἤρετο δὲ τὸ ὕψος τοῦ τείχους μέγα, καὶ τὸ χῶμα οὐ σχολαίτερον ἀντανῆει αὐτῷ. καὶ οἱ Πλαταιῆς τοιόνδε τι ἐπινοοῦσι· διελόντες τοῦ τείχους ἢ προσέπιπτε τὸ χῶμα ἐσεφόρουν τὴν γῆν.

76. Οἱ δὲ Πελοποννήσιοι αἰσθόμενοι ἐν ταρσοῖς καλάμου πηλὸν ἐνίλλοντες ἐσέβαλλον ἐς τὸ διηρημένον, ὅπως μὴ διαχεόμενον ὥσπερ ἡ γῆ φοροῖτο. οἱ δὲ ταύτῃ ἀποκληρόμενοι τοῦτο μὲν ἐπέσχον, ὑπόνομον δὲ ἐκ τῆς πόλεως ὀρυζάντες καὶ ξυντεκμηράμενοι ὑπὸ τὸ χῶμα ὑφείλκον αὐθις παρὰ σφᾶς τὸν χοῦν· καὶ ἐλάνθανον ἐπὶ πολὺ τοὺς ἕξω, ὥστε ἐπιβάλλοντας ἦσσαν ἀνύτειν ὑπαγομένου αὐτοῖς κάτωθεν τοῦ χώματος καὶ ἰζάνοντος αἰεὶ ἐπὶ τὸ κενούμενον/δεδιότες δὲ μὴ οὐδ' οὕτω δύνωνται ὀλίγοι πρὸς πολλοὺς ἀντέχειν, προσεπεξηῦρον τόδε· τὸ μὲν μέγα οἰκοδόμημα ἐπαύσαντο ἐργαζόμενοι τὸ κατὰ τὸ χῶμα, ἔνθεν δὲ καὶ ἔνθεν αὐτοῦ ἀρξάμενοι ἀπὸ τοῦ βραχέος τείχους ἐκ τοῦ ἐντὸς μηνοειδὲς ἐς τὴν πόλιν ἐσφοκοδόμουν, ὅπως, εἰ τὸ μέγα τεῖχος ἀλίσκοιτο, τοῦτ' ἀντέχοι, καὶ δέοι τοὺς ἐναντίους αὐθις πρὸς αὐτὸ χοῦν, καὶ προχωροῦντας ἔσω διπλάσιόν τε πόνον ἔχειν καὶ ἐν ἀμφιβόλῳ μᾶλλον γίνεσθαι. ἅμα δὲ τῇ χώσει καὶ μηχανὰς προσῆγον οἱ Πελοποννήσιοι τῇ πόλει, μίαν μὲν ἢ τοῦ μεγάλου οἰκοδομήματος κατὰ τὸ χῶμα προσαχθεῖσα ἐπὶ μέγα τε κατέσεισε καὶ τοὺς Πλαταιᾶς ἐφόβησεν, ἄλλας δὲ ἄλλη τοῦ τείχους, ἅς

βρόχους τε περιβάλλοντες άνέλων οί Πλαταιῆς, καί δοκοὺς μεγάλας ἀρτήσαντες ἀλύσεισι μακροαῖς σιδηραῖς ἀπὸ τῆς τομῆς ἐκατέρωθεν ἀπὸ κεραιῶν δύο ἐπικεκλιμένων καὶ ὑπερτεινουσῶν ὑπὲρ τοῦ τείχους ἀνεγκύσαντες ἐγκαρσίας, ὁπότε προσπεσεῖσθαί πῃ μέλλοι ἡ μηχανή, ἀφίεσαν τὴν δοκὸν χαλαραῖς ταῖς ἀλύσεισι καὶ οὐ διὰ χειρὸς ἔχοντες, ἡ δὲ ῥύμη ἐμπίπτουσα ἀπεκαύλιζε τὸ προὔχον τῆς ἐμβολῆς.)

77. Μετὰ δὲ τοῦτο οἱ Πελοποννήσιοι, ὡς αἶ τε μηχαναὶ οὐδὲν ὠφέλουν καὶ τῷ χώματι τὸ ἀντιτείχισμα ἐγίγνετο, νομίσαντες ἄπορον εἶναι ἀπὸ τῶν παρόντων δεινῶν ἐλεῖν τὴν πόλιν πρὸς τὴν περιτείχισιν παρεσκευάζοντο. πρότερον δὲ πυρὶ ἔδοξεν αὐτοῖς πειρᾶσαι εἰ δύναιτο πνεύματος γενομένου ἐπιφλέξει τὴν πόλιν οὔσαν οὐ μεγάλην· πᾶσαν γὰρ δὴ ἰδέαν ἐπενόουν, εἴ πως σφίσιν ἄνευ δαπάνης καὶ πολιορκίας προσαχθεῖη. φοροῦντες δὲ ὕλης φακέλους παρέβαλον ἀπὸ τοῦ χώματος ἐς τὸ μεταξὺ πρῶτον τοῦ τείχους καὶ τῆς προσχώσεως, ταχὺ δὲ πλήρους γενομένου διὰ πολυχειρίαν ἐπιπαρένησαν καὶ τῆς ἄλλης πόλεως ὅσον ἐδύνατο ἀπὸ τοῦ μετεώρου πλεῖστον ἐπισχεῖν, ἐμβalόντες δὲ πῦρ ξὺν θείῳ καὶ πίσση ἤψαν τὴν ὕλην. καὶ ἐγένετο φλόξ τοσαύτη ὅσην οὐδεὶς πω ἔς γε ἐκεῖνον τὸν χρόνον χειροποίητον εἶδεν· ἤδη γὰρ ἐν ὄρεσιν ὕλη τριφθεῖσα ὑπ' ἀνέμων πρὸς αὐτὴν ἀπὸ ταυτομάτου πῦρ καὶ φλόγα ἀπ' αὐτοῦ ἀνῆκε. τοῦτο δὲ μέγα τε ἦν καὶ τοὺς Πλαταιᾶς τᾶλλα διαφυγόντας ἐλαχίστου ἐδέησε διαφθεῖραι· ἐντὸς γὰρ πολλοῦ χωρίου τῆς πόλεως οὐκ ἦν πελάσαι, πνεῦμά τε εἰ ἐπεγένετο αὐτῇ ἐπίφορον, ὅπερ καὶ ἤλπιζον οἱ ἐναντίοι, οὐκ ἂν διέφυγον. νῦν δὲ

καὶ τότε λέγεται ξυμβῆναι, ὕδωρ πολὺ καὶ βροντὰς γενομένας σβέσαι τὴν φλόγα καὶ οὕτω παυσθῆναι τὸν κίνδυνον.

78. Οἱ δὲ Πελοποννήσιοι ἐπειδὴ καὶ τούτου διήμαρτον, μέρος μὲν τι καταλιπόντες τοῦ στρατοῦ, τὸ δὲ πλεόν ἀφέντες περιετείχιζον τὴν πόλιν κύκλῳ διελόμενοι κατὰ πόλεις τὸ χωρίον· τάφρος δὲ ἐνιός τε ἦν καὶ ἔξωθεν ἐξ ἧς ἐπλινθεύσαντο. καὶ ἐπειδὴ πᾶν ἐξείργαστο περὶ ἀρκτούρου ἐπιτολάς, καταλιπόντες φυλακὰς τοῦ ἡμίσεος τείχους — τὸ δὲ ἡμισυ Βοιωτοὶ ἐφύλασσον — ἀνεχώρησαν τῷ στρατῷ καὶ διελύθησαν κατὰ πόλεις. Πλαταιῆς δὲ παῖδας μὲν καὶ γυναῖκας καὶ τοὺς πρεσβυτάτους τε καὶ πλῆθος τὸ ἀχρεῖον τῶν ἀνθρώπων πρότερον ἐκκεκομισμένοι ἦσαν ἐς τὰς Ἀθήνας, αὐτοὶ δὲ ἐπολιορκοῦντο ἐγκαταλελειμμένοι τετρακόσιοι, Ἀθηναίων δὲ ὀγδοήκοντα, γυναῖκες δὲ δέκα καὶ ἑκατὸν σιτοποιοί. τοσοῦτοι ἦσαν οἱ ξύμπαντες ὅτε ἐς τὴν πολιορκίαν καθίσταντο, καὶ ἄλλος οὐδεὶς ἦν ἐν τῷ τείχει οὔτε δοῦλος οὔτ' ἐλεύθερος. τοιαύτη μὲν ἡ Πλαταιῶν πολιορκία κατεσκευάσθη.

Πλαταιῶν ἔξοδος.

(Γ, 20-24)

20. Τοῦ δ' αὐτοῦ χειμῶνος οἱ Πλαταιῆς — ἔτι γὰρ ἐπολιορκοῦντο ὑπὸ τῶν Πελοποννησίων καὶ Βοιωτῶν — ἐπειδὴ τῷ τε σίτῳ ἐπιλείποντι ἐπιέζοντο καὶ ἀπὸ τῶν Ἀθηναίων οὐδεμία ἐλπίς ἦν τιμωρίας οὐδὲ ἄλλη σωτηρία ἐφαίνετο, ἐπιβουλεύουσιν αὐτοὶ τε καὶ Ἀθηναίων οἱ ξυμπολιορκούμενοι πρῶτον μὲν πάντες ἐξελθεῖν καὶ

ὑπερβῆναι τὰ τεῖχη τῶν πολεμίων, ἣν δύνωνται βιάσασθαι, ἐσηγησαμένων τὴν πεῖραν αὐτοῖς Θεαινέτου τοῦ Τολμίδου, ἀνδρὸς μάντεως, καὶ Εὐπομπίδου τοῦ Δαΐμαχου, ὃς καὶ ἐστρατήγει. ἔπειτα οἱ μὲν ἡμίσεις ἀπώκνησάν πως τὸν κίνδυνον μέγαν ἠγησάμενοι, ἐς δὲ ἄνδρας διακοσίους καὶ εἴκοσι μάλιστα ἐνέμειναν τῇ ἐξόδῳ ἐθέλονται τρόπῳ τοιῷδε. κλίμακας ἐποίησαντο ἴσας τῷ τείχει τῶν πολεμίων· ξυνεμετρήσαντο δὲ ταῖς ἐπιβολαῖς τῶν πλίνθων, ἧ ἔτυχε πρὸς σφᾶς οὐκ ἐξαλημιμένον τὸ τεῖχος αὐτῶν· ἠριθμοῦντο δὲ πολλοὶ ἅμα τὰς ἐπιβολὰς καὶ ἔμελλον οἱ μὲν τινες ἀμαρτήσασθαι, οἱ δὲ πλείους τεύξεσθαι τοῦ ἀληθοῦς λογισμοῦ, ἄλλως τε καὶ πολλάκις ἀριθμοῦντες καὶ ἅμα οὐ πολὺ ἀπέχοντες, ἀλλὰ ῥαδίως καθορωμένοι ἐς ὃ ἐβούλοντο τοῦ τεύχους. τὴν μὲν οὖν ξυμμέτρησιν τῶν κλιμάκων οὕτως ἔλαβον ἐκ τοῦ πάχους τῆς πλίνθου εἰκάσαντες τὸ μέτρον.

21. Τὸ δὲ τεῖχος ἦν τῶν Πελοποννησίων τοιόνδε τῇ οἰκοδομήσει. εἶχε μὲν δύο τοὺς περιβόλους, πρὸς τε Πλαταιῶν καὶ εἴ τις ἔξωθεν ἀπ' Ἀθηναίων ἐπίοι, διεῖχον δὲ οἱ περίβολοι ἐκκαίδεκα πόδας μάλιστα ἀπ' ἀλλήλων. τὸ οὖν μεταξὺ τοῦτο οἱ ἐκκαίδεκα πόδες τοῖς φύλαξιν οἰκήματα διανενημένα ὑποδομήτο, καὶ ἦν ξυνοχή ὥστε ἐν φαίνεσθαι τεῖχος παχὺ ἐπάλξεις ἔχον ἀμφοτέρωθεν. διὰ δέκα δὲ ἐπάλξεων πύργοι ἦσαν μεγάλοι καὶ ἰσοπλατεῖς τῷ τείχει, διήκοντες ἕς τε τὸ ἔσω μέτωπον αὐτοῦ καὶ οἱ αὐτοὶ καὶ τὸ ἔξω, ὥστε πάροδον μὴ εἶναι παρὰ πύργον, ἀλλὰ δι' αὐτῶν μέσων διῆσαν. τὰς οὖν νύκτας, ὁπότε χειμῶν εἴη νοτερός, τὰς μὲν ἐπάλξεις ἀπέλειπον, ἐκ δὲ τῶν πύργων ὄντων δι' ὀλίγου καὶ ἄνωθεν στεγανῶν τὴν φυλακὴν ἐποιοῦντο. τὸ μὲν οὖν

τείχος ᾧ περιεφρουροῦντο οἱ Πλαταιῆς τοιοῦτον ἦν.

22. Οἱ δ', ἐπειδὴ παρεσκεύαστο αὐτοῖς, τηρήσαντες νύκτα χειμέριον ὕδατι καὶ ἀνέμῳ καὶ ἅμ' ἀσέληνον ἐξῆσαν· ἠγοῦντο δὲ οἵπερ καὶ τῆς πείρας αἴτιοι ἦσαν. καὶ πρῶτον μὲν τὴν τάφρον διέβησαν, ἣ περιεῖχεν αὐτούς, ἔπειτα προσέμειξαν τῷ τείχει τῶν πολεμίων λαθόντες τοὺς φύλακας, ἀνὰ τὸ σκοτεινὸν μὲν οὐ προϊδόντων αὐτῶν, ψόφῳ δὲ τῷ ἐκ τοῦ προσιέναι αὐτοὺς ἀντιπαταγοῦντος τοῦ ἀνέμου οὐ κατακουσάντων· ἅμα δὲ καὶ διέχοντες πολὺ ἦσαν, ὅπως τὰ ὄπλα μὴ κρούμενα πρὸς ἄλληλα αἰσθησὶν παρέχοι. ἦσαν δὲ εὐσταλεῖς τε τῇ ὀπλίσει καὶ τὸν ἀριστερὸν μόνον πόδα ὑποδεδεμένοι ἀσφαλείας ἕνεκα τῆς πρὸς τὸν πηλόν. κατὰ ὄσιν μεταπύργιον προσέμισγον πρὸς τὰς ἐπάλλξεις εἰδότες ὅτι ἐρημοί εἰσι, πρῶτον μὲν οἱ τὰς κλίμακας φέροντες, καὶ προσέθεσάν· ἔπειτα ψιλοὶ δώδεκα ξὺν ξιφιδίῳ καὶ θώρακι ἀνέβαινον, ὧν ἠγεῖτο Ἀμμέας ὁ Κοροΐβου καὶ πρῶτος ἀνέβη, μετὰ δὲ αὐτὸν οἱ ἐπόμενοι ἕξ ἐφ' ἐκάτερον τῶν πύργων ἀνέβαινον· ἔπειτα ψιλοὶ ἄλλοι μετὰ τούτους ξὺν δορατίοις ἐχώρουν, οἷς ἕτεροι κατόπιν τὰς ἀσπίδας ἔφερον, ὅπως ἐκεῖνοι ῥᾶον προσβαίνοιεν, καὶ ἔμελλον δώσειν ὅποτε πρὸς τοῖς πολεμίοις εἶεν. ὡς δὲ ἄνω πλείους ἐγένοντο, ἦσθοντο οἱ ἐκ τῶν πύργων φύλακες· κατέβαλε γάρ τις τῶν Πλαταιῶν ἀντιλαμβανόμενος ἀπὸ τῶν ἐπάλλξεων κεραμίδα, ἣ πεσοῦσα δοῦπον ἐποίησε. καὶ αὐτίκα βοή ἦν, τὸ δὲ στρατόπεδον ἐπὶ τὸ τεῖχος ὄρμησεν· οὐ γὰρ ἦδει ὅ τι ἦν τὸ δεινὸν σκοτεινῆς νυκτὸς καὶ χειμῶνος ὄντος, καὶ ἅμα οἱ ἐν τῇ πόλει τῶν Πλαταιῶν ὑπολελειμμένοι ἐξελθόντες προσέβαλλον τῷ τείχει τῶν Πελοποννησίων ἐκ τοῦμπαλιν ἢ οἱ ἄνδρες αὐτῶν ὑπερέβαινον, ὅπως ἦκιστα πρὸς αὐτοὺς

τόν νοῦν ἔχοιεν. ἐθορυβοῦντο μὲν οὖν κατὰ χώραν μένοντες, βοηθεῖν δὲ οὐδεὶς ἐτόλμα ἐκ τῆς ἑαυτῶν φυλακῆς, ἀλλ' ἐν ἀπόρῳ ἦσαν εἰκάσαι τὸ γιγνόμενον. καὶ οἱ τριακόσιοι αὐτῶν, οἷς ἐτέτακτο παραβοηθεῖν εἴ τι δέοι, ἐχώρουν ἔξωθεν τοῦ τείχους πρὸς τὴν βοήν, φρυκτοὶ τε ἤροντο ἐς τὰς Θήβας πολέμοι' παρανίσχον δὲ καὶ οἱ ἐκ τῆς πόλεως Πλαταιῆς ἀπὸ τοῦ τείχους φρυκτοὺς πολλοὺς πρότερον παρεσκευασμένους ἐς αὐτὸ τοῦτο, ὅπως ἀσαφῆ τὰ σημεῖα τῆς φρυκτωρίας τοῖς πολεμίοις ἢ καὶ μὴ βοηθοῖεν, ἄλλο τι νομίσαντες τὸ γιγνόμενον εἶναι ἢ τὸ ὄν, πρὶν σφῶν οἱ ἄνδρες οἱ ἐξιόντες διαφύγοιεν καὶ τοῦ ἀσφαλοῦς ἀντιλάβοιντο.

23. Οἱ δ' ὑπερβαίνοντες τῶν Πλαταιῶν ἐν τούτῳ, ὡς οἱ πρῶτοι αὐτῶν ἀνεβεβήκεσαν καὶ τοῦ πύργου ἐκατέρου τοὺς φύλακας διαφθείραντες ἐκεκρατήκεσαν, τὰς τε διόδους τῶν πύργων ἐνστάντες αὐτοὶ ἐφύλασσον μηδένα δι' αὐτῶν ἐπιβοηθεῖν, καὶ κλίμακας προσθέντες ἀπὸ τοῦ τείχους τοῖς πύργοις καὶ ἐπαναβιβάσαντες ἄνδρας πλείους, οἱ μὲν ἀπὸ τῶν πύργων τοὺς ἐπιβοηθοῦντας καὶ κάτωθεν καὶ ἄνωθεν εἶργον βάλλοντες, οἱ δ' ἐν τούτῳ οἱ πλείους πολλὰς προσθέντες κλίμακας ἅμα καὶ τὰς ἐπάλξεις ἀπόσαντες διὰ τοῦ μεταπυργίου ὑπερέβαινον. ὁ δὲ διακομιζόμενος αἰεὶ ἴστατο ἐπὶ τοῦ χεῖλους τῆς τάφρου καὶ ἐντεῦθεν ἐτόξευόν τε καὶ ἠκόντιζον, εἴ τις παραβοηθῶν παρὰ τὸ τεῖχος κωλυτῆς γίγνοιτο τῆς διαβάσεως. ἐπεὶ δὲ πάντες διεπεπεραίωντο, οἱ ἀπὸ τῶν πύργων χαλεπῶς οἱ τελευταῖοι καταβαίνοντες ἐχώρουν ἐπὶ τὴν τάφρον, καὶ ἐν τούτῳ οἱ τριακόσιοι αὐτοῖς ἐπέφεροντο λαμπάδας ἔχοντες. οἱ μὲν οὖν Πλαταιῆς ἐκείνους ἐώρων μᾶλλον ἐκ τοῦ σκότους ἐστῶτες ἐπὶ τοῦ χεῖλους τῆς τάφρου, καὶ ἐτόξευόν τε καὶ ἐσηκόντιζον ἐς

τὰ γυμνά, αὐτοὶ δὲ ἐν τῷ ἀφανεῖ ὄντες ἦσσαν διὰ τὰς λαμπάδας καθεωρῶντο, ὅστε φθάνουσι τῶν Πλαταιῶν καὶ οἱ ὕστατοι διαβάντες τὴν τάφρον, χαλεπῶς δὲ καὶ βιαίως· κρύσταλλός τε γὰρ ἐπεπήγει οὐ βέβαιος ἐν αὐτῇ ὥστ' ἐπελθεῖν, ἀλλ' οἷος ἀπηλιώτου ἢ βορέου ὑδατώδης μᾶλλον, καὶ ἡ νύξ τοιούτῳ ἀνέμῳ ὑπονειφομένη πολὺ τὸ ὕδωρ ἐν αὐτῇ ἐπεποιήκει, ὃ μόλις ὑπερέχοντες ἐπεραιώθησαν. ἐγένετο δὲ καὶ ἡ διάφευξις αὐτοῖς μᾶλλον διὰ τοῦ χειμῶνος τὸ μέγεθος.

24. Ὁρμήσαντες δὲ ἀπὸ τῆς τάφρου οἱ Πλαταιῆς ἐχώρουν ἀθροοὶ τὴν ἐς Θήβας φέρουσαν ὁδὸν ἐν δεξιᾷ ἔχοντες τὸ τοῦ Ἀνδροκράτους ἡρῶν, νομίζοντες ἥκιστ' ἂν σφᾶς ταύτην αὐτοὺς ὑποτοπῆσαι τραπέσθαι τὴν ἐς τοὺς πολεμίους· καὶ ἅμα ἐώρων τοὺς Πελοποννησίους τὴν πρὸς Κιθαιρῶνα καὶ Δρυὸς κεφαλὰς τὴν ἐπ' Ἀθηνῶν φέρουσαν μετὰ λαμπάδων διώκοντας. καὶ ἐπὶ μὲν ἕξ ἢ ἑπτὰ σταδίου οἱ Πλαταιῆς τὴν ἐπὶ τῶν Θηβῶν ἐχώρησαν, ἔπειθ' ὑποστρέψαντες ἦσαν τὴν πρὸς τὸ ὄρος φέρουσαν ὁδὸν ἐς Ἐρύθρας καὶ Ὑσιάς, καὶ λαβόμενοι τῶν ὄρων διαφεύγουσιν ἐς τὰς Ἀθήνας, ἄνδρες δώδεκα καὶ διακόσιοι ἀπὸ πλειόνων· εἰσὶ γὰρ τινες αὐτῶν οἱ ἀπετράποντο ἐς τὴν πόλιν πρὶν ὑπερβαίνειν, εἷς δ' ἐπὶ τῇ ἔξω τάφρῳ τοξότης ἐλήφθη. οἱ μὲν οὖν Πελοποννήσιοι κατὰ χώραν ἐγένοντο τῆς βοήθειας παυσάμενοι· οἱ δ' ἐκ τῆς πόλεως Πλαταιῆς τῶν μὲν γεγεννημένων εἰδότες οὐδέν, τῶν δὲ ἀποτραπομένων σφίσιν ἀπαγγειλάντων ὡς οὐδεὶς περίσσι, κήρυκα ἐκλέμψαντες, ἐπεὶ ἡμέρα ἐγένετο, ἐσπένδοντο ἀναίρεσιν τοῖς νεκροῖς, μαθόντες δὲ τὸ ἀληθὲς ἐπαύσαντο. οἱ μὲν δὴ τῶν Πλαταιῶν ἄνδρες οὕτως ὑπερβάντες ἐσώθησαν.

Πλαταιέων παράδοσις.

(Γ, 52)

52. Ὑπὸ δὲ τοὺς αὐτοὺς χρόνους τοῦ θέρους τούτου καὶ οἱ Πλαταιῆς οὐκέτι ἔχοντες σίτον οὐδὲ δυνάμενοι πολιορκεῖσθαι ξυνέβησαν τοῖς Πελοποννησίοις τοιῷδε τρόπῳ. προσέβαλλον αὐτῶν τῷ τείχει, οἱ δὲ οὐκ ἐδύναντο ἀμύνεσθαι. γνοὺς δὲ ὁ Λακεδαιμόνιος ἄρχων τὴν ἀσθένειαν αὐτῶν βία μὲν οὐκ ἐβούλετο ἐλεῖν — εἰρημένον γὰρ ἦν αὐτῷ ἐκ Λακεδαιμόνος, ὅπως, εἰ σπονδαὶ γίγνοιντό ποτε πρὸς Ἀθηναίους καὶ ξυγχωροῖεν ὅσα πολέμῳ χωρία ἔχουσιν ἐκάτεροι ἀποδίδοσθαι, μὴ ἀνάδοτος εἴη ἢ Πλάταια ὡς αὐτῶν ἐκόντων προσχωρησάντων, — προσπέμπει δὲ αὐτοῖς κήρυκα λέγοντα, εἰ βούλονται παραδοῦναι τὴν πόλιν ἐκόντες τοῖς Λακεδαιμόνοις καὶ δικασταῖς ἐκείνοις χρῆσασθαι, τοὺς τε ἀδίκους κολάσειν, παρὰ δίκην δὲ οὐδένα. τοσαῦτα μὲν ὁ κῆρυξ εἶπεν· οἱ δὲ — ἦσαν γὰρ ἤδη ἐν τῷ ἀσθενεστάτῳ — παρέδοσαν τὴν πόλιν. καὶ τοὺς Πλαταιᾶς ἔτρεφον οἱ Πελοποννήσιοι ἡμέρας τινάς, ἐν ὅσῳ οἱ ἐκ τῆς Λακεδαιμόνος δικασταί, πέντε ἄνδρες, ἀφίκοντο. ἐλθόντων δὲ αὐτῶν κατηγορία μὲν οὐδεμία προυτέθη, ἠρώτων δὲ αὐτοὺς ἐπικαλεσάμενοι τοσοῦτον μόνον, εἴ τι Λακεδαιμόνιους καὶ τοὺς ξυμμάχους ἐν τῷ πολέμῳ τῷ καθεστῶτι ἀγαθὸν εἰργασμένοι εἰσίν. οἱ δ' ἔλεγον αἰτησάμενοι μακρότερα εἰπεῖν καὶ προτάξαντες σφῶν αὐτῶν Ἀστύμαχόν τε τὸν Ἀσωπολάου καὶ Λάκωνα τὸν Αἰμυμήστου, πρόξενον ὄντα Λακεδαιμονίων· καὶ ἐπελθόντες ἔλεγον τοιάδε.

*Περίληψις
τῆς ἀπολογίας τῶν Πλαταιέων.*

(Γ, 53-59)

Οἱ Πλαταιεῖς μετὰ τὴν παράδοσιν τῆς πόλεως ὑποβάλλονται εἰς δίκην ὑπὸ τῶν Λακεδαιμονίων. Λαβόντες δὲ τὴν ἄδειαν νὰ διμλήσουν διὰ μακρῶν λέγουν ὅτι, μολονότι ὁ τρόπος τῆς δίκης ἐμπνέει φόβους ὡς πρὸς τὴν ἀμεροληψίαν, θὰ προσπαθήσουν νὰ ἀπολογηθοῦν.

Ὑπομνησκουν λοιπὸν ἐν ἀρχῇ εἰς τοὺς Λακεδαιμονίους τὴν προτέραν φιλίαν καὶ τὰς πρὸς αὐτοὺς εὐεργεσίας καὶ ἐπιφρίπτουν τὴν εὐθύνην τῆς μετὰ τῶν Ἀθηναίων συμμαχίας των εἰς αὐτούς.

Ἐπειτα ἐξελέγχουν τὴν ἀδικίαν τῶν Θηβαίων καὶ κάμνουν σύγκρισιν τῶν ὑπηρεσιῶν ἑκατέρων. Τονίζουσι τὴν κακὴν ἀπήχησιν, τὴν ὁποίαν θὰ ἔχη ἢ τυχὸν σκληρὰ τιμωρία των καὶ εἰς τοὺς συγχρόνους καὶ εἰς τοὺς μεταγενεστέρους. Τέλος δὲ ἔξαιτοῦνται παρὰ τῶν Λακεδαιμονίων δικαίαν κρίσιν μνημονεύοντες τὰς ὑπηρεσίας των κατὰ τοὺς Περσικοὺς πολέμους καὶ ἐπικαλούμενοι τὰς πρὸς τοὺς θεοὺς καὶ τοὺς ἀνθρώπους ὑποχρεώσεις των.

*Περίληψις
τῆς δημηγορίας τῶν Θηβαίων.*

(Γ, 60-67)

Οἱ Θηβαῖοι φοβηθέντες μήπως οἱ λόγοι τῶν Πλαταιέων ἐπιδράσουν εὐνοϊκῶς λαμβάνουσι καὶ αὐτοὶ τὸν λόγον καὶ ἀντικρούουσι τὰς ἐναντίων των κατηγορίας. Δικαιολογοῦν τὸν μηδισμὸν των, ἀποδίδοντες αὐτὸν εἰς τὴν βίαν ὀλίγων ἐν Θήβαις τότε ἰσχυρότων. Κατηγοροῦν τοὺς Πλαταιεῖς ὡς συμμαχήσαντας μετὰ τῶν Ἀθηναίων, ἵνα συναδικῶσι τοὺς ἄλλους Ἕλληνας, εἰς τὴν συμμαχίαν των δὲ ἀκριβῶς ταύτην καὶ ὄχι εἰς ἰδίαν πρωτοβουλίαν ἀποδίδουσι καὶ τὴν κάπως πατριωτικὴν στάσιν των κατὰ τὰ Μηδικά.

Δικαιολογοῦν τὴν εἰσβολὴν των εἰς τὰς Πλαταιάς ὡς γενομένην κατὰ πρόσκλησιν τῶν ἐκεῖ ἰσχυρῶν, ὅπως ἐπαναφέρωσι τοὺς

Πλαταιεῖς εἰς τὴν Βοιωτικὴν συμμαχίαν καὶ κατηγοροῦν αὐτοὺς ὡς προδοτικῶς ἐνεργήσαντας κατὰ τὴν εἰσβολὴν των.

Τέλος δὲ ἐπικαλοῦνται τὴν παραδειγματικὴν τιμωρίαν των.

Πλαταιέων καταδίκη.

(Γ, 68)

68. Τοιαῦτα δὲ οἱ Θηβαῖοι εἶπον. οἱ δὲ Λακεδαιμόνιοι δικασταὶ νομίζοντες τὸ ἐπερώτημα σφίσιν ὀρθῶς ἔξιν, εἴ τι ἐν τῷ πολέμῳ ὑπ' αὐτῶν ἀγαθὸν πεπόνθασι, διότι τὸν τε ἄλλον χρόνον ἠξίουσαν δῆθεν αὐτοὺς κατὰ τὰς παλαιὰς Πausανίου μετὰ τὸν Μῆδον σπονδὰς ἡσυχάζειν καὶ ὅτε ὕστερον ἂ πρὸ τοῦ περιτειχίζεσθαι προεῖχοντο αὐτοῖς, κοινούς εἶναι κατ' ἐκείνας, οὐκ ἐδέξαντο, ἠγούμενοι τῇ ἑαυτῶν δικαίᾳ βουλήσει ἔκσπονδοι ἤδη ὑπ' αὐτῶν κακῶς πεπονθέναι, αὐτῆς τὸ αὐτὸ ἓνα ἕκαστον παραγαγόντες καὶ ἐρωτῶντες, εἴ τι Λακεδαιμονίους καὶ τοὺς συμμαχοὺς ἀγαθὸν ἐν τῷ πολέμῳ δεδρακότες εἰσίν, ὅποτε μὴ φαῖεν, ἀπάγοντες ἀπέκτεινον καὶ ἐξαίρετον ἐποίησαντο οὐδένα. διέφθειραν δὲ Πλαταιῶν μὲν αὐτῶν οὐκ ἐλάσσους διακοσίων, Ἀθηναίων δὲ πέντε καὶ εἴκοσι, οἱ ξυνεπολιορχοῦντο· γυναῖκας δὲ ἠνδραπόδισαν. τὴν δὲ πόλιν ἐνιαυτὸν μὲν τινα Θηβαῖοι Μεγαρέων ἀνδράσι κατὰ στάσιν ἐκπεπωκόσι καὶ ὅσοι τὰ σφέτερα φρονοῦντες Πλαταιῶν περιῆσαν ἔδωσαν ἐνοικεῖν· ὕστερον δὲ καθελόντες αὐτὴν ἐς ἔδαφος πᾶσαν ἐκ τῶν θεμελίων ῥυτιδίωσαν πρὸς τῷ Ἡραίῳ καταγῶγιον διακοσίων ποδῶν πανταχῇ κύκλῳ οἰκήματα ἔχον κάτωθεν καὶ ἄνωθεν, καὶ ὄροφαῖς καὶ θυρώμασι τοῖς τῶν Πλαταιῶν ἐχρήσαντο, καὶ τοῖς ἄλλοις, ἃ ἦν ἐν τῷ τείχει ἔπιπλα, χαλκὸς καὶ σίδηρος, κλίνας κατα-

σκευάσαντες ἀνέθεσαν τῇ Ἥρᾳ, καὶ νεῶν ἑκατόμπε-
δον λίθινον ᾠκοδόμησαν αὐτῇ. τὴν δὲ γῆν δημοσιώ-
σαντες ἀπεμίσθωσαν ἐπὶ δέκα ἔτη, καὶ ἐνέμοντο Θη-
βαῖοι. σχεδὸν δέ τι καὶ τὸ ξύμπαν περὶ Πλαταιῶν οἱ
Λακεδαιμόνιοι οὕτως ἀποτετραμμένοι ἐγένοντο Θη-
βαίων ἕνεκα, νομίζοντες ἕς τὸν πόλεμον αὐτοὺς ἄρτι
τότε καθιστάμενον ὠφελίμους εἶναι. καὶ τὰ μὲν κατὰ
Πλάταιαν ἔτει τρίτῳ καὶ ἐνενηκοστῷ, ἐπειδὴ Ἀθηναίων
ξύμμαχοι ἐγένοντο, οὕτως ἐτελεύτησεν.

II

Λ Ε Σ Β Ι Α Κ Α

Μυτιληναίων ἀποστασία.

(Γ, 1-18)

1. Τοῦ δ' ἐπιγιγνομένου θέρους Πελοποννήσιοι καὶ οἱ ξύμμαχοι ἅμα τῷ σίτῳ ἀκμάζοντι ἐστράτευσαν ἐς τὴν Ἄττικὴν—ἠγεῖτο δὲ αὐτῶν Ἀρχίδαμος ὁ Ζευξιδάμου, Λακεδαιμονίων βασιλεὺς — καὶ ἐγκαθεζόμενοι ἐδήουν τὴν γῆν. καὶ προσβολαί, ὥσπερ εἰώθεσαν, ἐγίγνοντο τῶν Ἀθηναίων ἰπέων ὅπῃ παρείκοι, καὶ τὸν πλείστον ὄμιλον τῶν ψιλῶν εἶργον τὸ μὴ προεξιόντας τῶν ὄπλων τὰ ἐγγυὲς τῆς πόλεως κακουργεῖν. ἐμμείναντες δὲ χρόνον οὐ εἶχον τὰ σιτία ἀνεχώρησαν καὶ διελύθησαν κατὰ πόλεις.

2. Μετὰ δὲ τὴν ἐσβολὴν τῶν Πελοποννησίων εὐθύς Λέσβος πλὴν Μηθύμνης ἀπέστη ἀπὸ Ἀθηναίων, βουληθέντες μὲν καὶ πρὸ τοῦ πολέμου—ἀλλ' οἱ Λακεδαιμόνιοι οὐ προσεδέξαντο,—ἀναγκασθέντες δὲ καὶ ταύτην τὴν ἀπόστασιν πρότερον ἢ διεννοῦντο ποιήσασθαι. τῶν τε γὰρ λιμένων τὴν χῶσιν καὶ τειχῶν οἰκοδόμησιν καὶ νεῶν ποίησιν ἐπέμενον τελεσθῆναι, καὶ ὅσα ἐκ τοῦ Πόντου ἔδει ἀφικέσθαι, τοξότας τε καὶ σῖτον, καὶ ἅ μεταπεμπόμενοι ἦσαν. Τενέδιοι γὰρ ὄντες αὐτοῖς διάφοροι καὶ Μηθυμναῖοι καὶ αὐτῶν Μυτιληναίων ἰδίᾳ ἄνδρες κατὰ στάσιν, πρόξενοι Ἀθηναίων, μηνυταὶ γίγνονται τοῖς Ἀθηναίοις ὅτι ξυνοικίζουσί τε τὴν Λέσβον ἐς τὴν Μυτιλήνην βία καὶ τὴν παρασκευὴν ἤπασαν μετὰ Λακεδαιμονίων καὶ Βοιωτῶν ξυγγενῶν ὄντων

ἐπὶ ἀποστάσει ἐπείγονται. καὶ εἰ μὴ τις προκαταλήψεται ἤδη, στερήσεσθαι αὐτοὺς Λέσβου.

3. Οἱ δ' Ἀθηναῖοι — ἦσαν γὰρ τεταλαιπωρημένοι ὑπὸ τε τῆς νόσου καὶ τοῦ πολέμου ἄρτι καθισταμένου καὶ ἀκμάζοντος—μέγα μὲν ἔργον ἠγοῦντο εἶναι Λέσβου προσπολεμώσασθαι ναυτικὸν ἔχουσαν καὶ δύναμιν ἀκέραιον, καὶ οὐκ ἀπεδέχοντο τὸ πρῶτον τὰς κατηγορίας μεῖζον μέρος νέμοντες τῷ μὴ βούλεσθαι ἀληθῆ εἶναι ἐπειδὴ μέντοι καὶ πέμπαντες πρέσβεις οὐκ ἔπειθον τοὺς Μυτιληναίους τὴν τε ξυνοίκισιν καὶ τὴν παρασκευὴν διαλύειν, δεισάντες προκαταλαβεῖν ἐβούλοντο. καὶ πέμπουσιν ἑξαπιναίως τεσσαράκοντα ναῦς, αἱ ἔτυχον περὶ Πελοπόννησον παρεσκευασμένοι πλεῖν Κλειππίδης δὲ ὁ Δεινίου τρίτος αὐτὸς ἐστρατήγει. ἐσηγγέλθη γὰρ αὐτοῖς ὡς εἶη Ἀπόλλωνος Μαλόεντος ἕξω τῆς πόλεως ἑορτή, ἐν ἣ πανδημεὶ Μυτιληναῖοι ἑορτάζουσι, καὶ ἐλπίδα εἶναι ἐπειχθέντας ἐπιπεσεῖν ἄφνω· καὶ ἦν μὲν ξυμβῆ ἢ πεῖρα· εἰ δὲ μὴ, Μυτιληναίοις εἰπεῖν ναῦς τε παραδοῦναι καὶ τείχη καθελεῖν, μὴ πειθομένων δὲ πολεμεῖν. καὶ αἱ μὲν νῆες ὄχοντο· τὰς δὲ τῶν Μυτιληναίων δέκα τριήρεις, αἱ ἔτυχον βοηθοὶ παρὰ σφᾶς κατὰ τὸ ξυμμαχικὸν παροῦσαι, κατέσχον οἱ Ἀθηναῖοι καὶ τοὺς ἀνδρας ἕξ αὐτῶν ἐς φυλακὴν ἐποίησαντο. τοῖς δὲ Μυτιληναίοις ἀνὴρ ἐκ τῶν Ἀθηνῶν διαβὰς ἐς Εὐβοίαν καὶ περὶ ἐπὶ Γεραιστὸν ἐλθὼν, ὀγκάδος ἀναγομένης ἐπιτυχόν, πλῶ χρησάμενος καὶ τριταῖος ἐκ τῶν Ἀθηνῶν ἐς Μυτιλήνην ἀφικόμενος ἀγγέλλει τὸν ἐπίπλου. οἱ δὲ οὔτε ἐς τὸν Μαλόεντα ἐξῆλθον τά τε ἄλλα τῶν τειχῶν καὶ λιμένων περὶ τὰ ἡμιτέλεστα φραξάμενοι ἐφύλασσαν.

4. Καὶ οἱ Ἀθηναῖοι οὐ πολὺ ὕστερον καταπλεύσαντες ὡς ἑώρων, ἀπήγγειλαν μὲν οἱ στρατηγοὶ τὰ ἐπε-

σταλμένα, οὐκ ἔσακούοντων δὲ τῶν Μυτιληναίων ἐς πόλεμον καθίσταντο. ἀπαράσκευοι δὲ οἱ Μυτιληναῖοι καὶ ἐξαίφνης ἀναγκασθέντες πολεμεῖν ἔκπλουν μὲν τινα ἐποίησαντο τῶν νεῶν ὡς ἐπὶ ναυμαχίαν ὀλίγον πρὸ τοῦ λιμένος, ἔπειτα καταδιωχθέντες ὑπὸ τῶν Ἀττικῶν νεῶν λόγους ἤδη προσέφερον τοῖς στρατηγοῖς, βουλόμενοι τὰς ναῦς τὸ παραυτίκα, εἰ δύναντο, ὁμολογίᾳ τινὶ ἐπεικεῖ ἀποπέμψασθαι. καὶ οἱ στρατηγοὶ τῶν Ἀθηναίων ἀπεδέξαντο, καὶ αὐτοὶ φοβούμενοι μὴ οὐχ ἱκανοὶ ᾄσι Λέσβῳ πάσῃ πολεμεῖν. καὶ ἀνοκωχὴν ποιησάμενοι πέμπουσιν ἐς τὰς Ἀθήνας οἱ Μυτιληναῖοι τῶν τε διαβαλλόντων ἕνα, ᾧ μετέμελεν ἤδη, καὶ ἄλλους, εἴ πως πείσειαν τὰς ναῦς ἀπελθεῖν ὡς σφῶν οὐδὲν νεωτεριούντων. ἐν τούτῳ δὲ ἀποστέλλουσι καὶ ἐς τὴν Λακεδαίμονα πρέσβεις τριήρει λαθόντες τὸ τῶν Ἀθηναίων ναυτικόν, οἳ ὤρμουν ἐν τῇ Μαλέᾳ πρὸς βορέαν τῆς πόλεως· οὐ γὰρ ἐπίστευον τοῖς ἀπὸ τῶν Ἀθηναίων προχωρήσειν. καὶ οἱ μὲν ἐς τὴν Λακεδαίμονα ταλαιπῶρος διὰ τοῦ πελάγους κομισθέντες αὐτοῖς ἔπρασον ὅπως τις βοήθεια ἦξει.

5. Οἱ δ' ἐκ τῶν Ἀθηναίων πρέσβεις ὡς οὐδὲν ἦλθον πράξαντες, ἐς πόλεμον καθίσταντο οἱ Μυτιληναῖοι καὶ ἡ ἄλλη Λέσβος πλην Μηθύμνης· οὗτοι δὲ τοῖς Ἀθηναίοις ἐβεβοηθήκεσαν καὶ Ἴμβριοι καὶ Λήμνιοι καὶ τῶν ἄλλων ὀλίγοι τινὲς συμμαχῶν. καὶ ἔξοδον μὲν τινα πανδημεὶ ἐποίησαντο οἱ Μυτιληναῖοι ἐπὶ τὸ τῶν Ἀθηναίων στρατόπεδον, καὶ μάχη ἐγένετο, ἐν ᾗ οὐκ ἔλασσον ἔχοντες οἱ Μυτιληναῖοι οὔτε ἐπηλίσσαντο οὔτε ἐπίστευσαν σφίσιν αὐτοῖς, ἀλλ' ἀνεχώρησαν· ἔπειτα οἱ μὲν ἠσύχαζον, ἐκ Πελοποννήσου καὶ μετ' ἄλλης παρασκευῆς βουλόμενοι εἰ προσγένοιτό τι κινδυνεύειν· καὶ γὰρ αὐτοῖς Μελέας Λάκων ἀφικνεῖται καὶ Ἐρμαιώνδας Θη-

βαίος, οἱ προαπεστάλησαν μὲν τῆς ἀποστάσεως, φθάσαι δὲ οὐ δυνάμενοι τὸν τῶν Ἀθηναίων ἐπίπλουν κρύφα μετὰ τὴν μάχην ὕστερον ἐσπλέουσι τριήρει, καὶ παρήνουν πέμπειν τριήρη ἄλλην καὶ πρέσβεις μεθ' ἑαυτῶν καὶ ἐκπέμπουσιν.

6. Οἱ δὲ Ἀθηναῖοι πολὺ ἐπιρρωσθέντες διὰ τὴν τῶν Μυτιληναίων ἡσυχίαν ξυμμάχους τε προσεκάλουν, οἱ πολὺ θᾶσσον παρήσαν ὀρῶντες οὐδὲν ἰσχυρὸν ἀπὸ τῶν Λεσβίων, καὶ περιορμισάμενοι καὶ τὸ πρὸς νότον τῆς πόλεως ἐτείχισαν στρατόπεδα δύο ἑκατέρωθεν τῆς πόλεως καὶ τοὺς ἐφόρμους ἐπ' ἀμφοτέροις τοῖς λιμέσιν ἐποιούντο. καὶ τῆς μὲν θαλάσσης εἶργον μὴ χρῆσθαι τοὺς Μυτιληναίους, τῆς δὲ γῆς τῆς μὲν ἄλλης ἐκράτουν οἱ Μυτιληναῖοι καὶ οἱ ἄλλοι Λέσβιοι προσβεβοηθηκότες ἤδη, τὸ δὲ περὶ τὰ στρατόπεδα οὐ πολὺ κατεῖχον οἱ Ἀθηναῖοι, ναύσταθμον δὲ μᾶλλον ἦν αὐτοῖς πλοίων καὶ ἀγορὰ ἡ Μαλέα. καὶ τὰ μὲν περὶ Μυτιλήνην οὕτως ἐπολεμεῖτο.

8. Οἱ δὲ ἐπὶ τῆς πρώτης νεῶς ἐκπεμφθέντες Μυτιληναίων πρέσβεις, ὡς αὐτοῖς οἱ Λακεδαιμόνιοι εἶπον Ὀλυμπιάζε παρεῖναι, ὅπως καὶ οἱ ἄλλοι ξύμμαχοι ἀκούσαντες βουλευσῶνται, ἀφικνοῦνται ἐς τὴν Ὀλυμπίαν ἣν δὲ Ὀλυμπιάς ἦ Δωριεὺς Ῥόδιος τὸ δεύτερον ἐνίκα. καὶ ἐπειδὴ μετὰ τὴν ἐορτὴν κατέστησαν ἐς λόγους, εἶπον τοιαύδε.

Περίληψις

τῆς δημηγορίας τῶν Λεσβίων πρέσβεων ἐν Ὀλυμπίᾳ.

(Γ, 9-14)

Ἡ κρατοῦσα, λέγουν οἱ Λέσβιοι, δυσμενῆς γνώμη περὶ τῶν

ἀφισταμένων συμμάχων δὲν ἀρομόζει εἰς ἡμᾶς· διότι ἡ συμμαχική ἡμῶν σχέσις πρὸς τὰς Ἀθήνας ἔχουσα βάσιν τὴν κοινὴν κατὰ τῶν Μήδων ἄνυναν ἔχασε πλέον τὴν ἰσχύν της, ἀφ' ἧς οἱ Ἀθηναῖοι ὑποτάσσουσιν κατὰ σειρὰν τὰς συμμαχικὰς πόλεις. Ὅτι δὲ ἡ αὐτονομία μας διετηρήθη μέχρι σήμερον, ὀφείλεται εἰς συμφεροντολογικὸν ὑπολογισμὸν ἐκ μέρους των. Ἡ πρόθεσις των λοιπὸν αὕτη τῆς ὑποταγῆς τῶν συμμάχων κατέστησεν ἀναπόφευκτον τὴν δῆξιιν καὶ ὑπελείπετο ποῖος πρῶτος θὰ παραβῆ τὴν συμμαχίαν. Τοῦτο ἐπράξαμεν ἡμεῖς ὡς ἀσθενέστεροι.

Ὅθεν εἶναι εὐκαιρία τώρα βοηθοῦντες ἡμᾶς νὰ καταβάλλητε τοὺς Ἀθηναίους, οἱ ὁποῖοι ἔχουν φθαρῆ ἀρκετὰ ἐκ τῆς νόσου, τῆς χρηματικῆς δαπάνης καὶ τῆς ἀποστασίας τῶν συμμάχων.

Ἡ τιμὴ καὶ τὸ συμφέρον σας ἐπιβάλλουν τὴν βοήθειαν αὐτήν.

15. Τοιαῦτα μὲν οἱ Μυτιληναῖοι εἶπον. οἱ δὲ Λακεδαιμόνιοι καὶ οἱ ξύμμαχοι ἐπειδὴ ἤκουσαν, προσδεξάμενοι τοὺς λόγους ξυμμάχους τε τοὺς Λεσβίους ἐποίησαντο καὶ τὴν ἐς τὴν Ἀττικὴν ἐσβολὴν τοῖς τε ξυμμαχοῖς παροῦσι κατὰ τάχος ἔφραζον ἰέναι ἐς τὸν ἰσθμὸν τοῖς δύο μέρεσιν ὡς ποιησόμενοι, καὶ αὐτοὶ πρῶτοι ἀφίκοντο, καὶ ὄλκους παρεσκεύαζον τῶν νεῶν ἐν τῷ ἰσθμῷ ὡς ὑπεροίσοντες ἐκ τῆς Κορίνθου ἐς τὴν πρὸς Ἀθήνας θάλασσαν καὶ ναυσὶ καὶ πεζῷ ἅμα ἐπιόντες. καὶ οἱ μὲν προθύμως ταῦτα ἔπρασσον· οἱ δὲ ἄλλοι ξύμμαχοι βραδέως τε ξυνελέγοντο καὶ ἐν καρποῦ ξυγχομιδῆ ἦσαν καὶ ἀρρωστίᾳ τοῦ στρατεύειν.

16. Αἰσθόμενοι δὲ αὐτοὺς οἱ Ἀθηναῖοι διὰ κατάγνωσιν ἀσθενείας σφῶν παρασκευαζομένους δηλῶσαι βουλόμενοι ὅτι οὐκ ὀρθῶς ἐγνώκασιν, ἀλλ' οἰοί τε εἶσι μὴ κινοῦντες τὸ ἐπὶ Λέσβῳ ναυτικὸν καὶ τὸ ἀπὸ Πελοποννήσου ἐπιὸν ῥαδίως ἀμύνεσθαι, ἐπλήρωσαν ναῦς ἑκατὸν ἐσβάντες αὐτοὶ τε πλὴν ἰλπέων καὶ πεντα-

κοσιομεδίμων και οί μέτοιχοι, και παρὰ τὸν ἰσθμὸν ἀναγαγόντες ἐπίδειξιν τε ἐποιοῦντο και ἀποβάσεις τῆς Πελοποννήσου ἢ δοκοίη αὐτοῖς. οἱ δὲ Λακεδαιμόνιοι ὀρῶντες πολὺν τὸν παράλογον τὰ τε ὑπὸ τῶν Λεσβίων ῥηθέντα ἠγοῦντο οὐκ ἀληθῆ και ἄπορα νομίζοντες, ὡς αὐτοῖς και οἱ ξύμμαχοι ἅμα οὐ παρῆσαν και ἠγγέλλοντο και αἱ περὶ τὴν Πελοπόννησον τριάκοντα νῆες τῶν Ἀθηναίων τὴν περιοικίδα αὐτῶν πορθοῦσαι, ἀνεχώρησαν ἐπ' οἴκου. ὕστερον δὲ ναυτικὸν παρεσκευάζον ὅ τι πέμπουσιν ἐς τὴν Λέσβον και κατὰ πόλεις ἐπήγγελλον τεσσαράκοντα νεῶν πλῆθος και ναύαρχον προσέταξαν Ἀλκίδα, ὃς ἔμελλεν ἐπιπλεύσεσθαι. ἀνεχώρησαν δὲ οἱ Ἀθηναῖοι ταῖς ἑκατὸν ναυσίν, ἐπειδὴ και ἐκείνους εἶδον.

18. Μυτιληναῖοι δὲ κατὰ τὸν αὐτὸν χρόνον, ὃν οἱ Λακεδαιμόνιοι περὶ τὸν ἰσθμὸν ἦσαν, ἐπὶ Μήθυμναν ὡς προδιδομένην ἐστράτευσαν κατὰ γῆν αὐτοῖ τε και οἱ ἐπικούροι και προσβαλόντες τῇ πόλει, ἐπειδὴ οὐ προυχώρει ἢ προσεδέχοντο, ἀπῆλθον ἐπ' Ἀντίσσης και Πύρρας και Ἐρέσου, και καταστησάμενοι τὰ ἐν ταῖς πόλεσι ταύταις βεβαιοτέρα και τείχη κρατύναντες διὰ τάχους ἀπῆλθον ἐπ' οἴκου. ἐστράτευσαν δὲ και οἱ Μηθυμναῖοι ἀναχωρησάντων αὐτῶν ἐπ' Ἀντισσαν και ἐκβοηθείας τινὸς γενομένης πληγέντες ὑπὸ τε τῶν Ἀντισσαίων και τῶν ἐπικούρων ἀπέθανόν τε πολλοὶ και ἀνεχώρησαν οἱ λοιποὶ κατὰ τάχος. οἱ δὲ Ἀθηναῖοι πυνθανόμενοι ταῦτα, τοὺς τε Μυτιληναῖους τῆς γῆς κρατοῦντας και τοὺς σφετέρους στρατιώτας οὐχ ἱκανοὺς ὄντας εἶργειν, πέμπουσι περὶ τὸ φθινόπωρον ἤδη ἀρχόμενον Πάχητα τὸν Ἐπικούρου στρατηγὸν και χιλίους ὀπλίτας ἐαυτῶν. οἱ δὲ αὐτερέται πλεύσαντες τῶν νεῶν ἀφικνοῦνται και περιτειχίζουσι Μυτιλήνην ἐν κύκλῳ ἀπλῶ τείχει φρούρια δ' ἔστιν

οὐ ἐπὶ τῶν καρτερῶν ἐγκατοικοδομεῖται. καὶ ἡ μὲν Μυτιλήνη κατὰ κράτος ἤδη ἀμφοτέρωθεν καὶ ἐκ γῆς καὶ ἐκ θαλάσσης εἴργετο, καὶ ὁ χειμῶν ἤρχετο γίνεσθαι.

**Λακεδαιμονίων βοήθεια πρὸς Μυτιληναίους.
Μυτιληναίων παράδοσις.**

(Γ, 25-33).

25. Ἐκ δὲ τῆς Λακεδαίμονος τοῦ αὐτοῦ χειμῶνος τελευτῶντος ἐκπέμπεται Σάλαιθος ὁ Λακεδαμόνιος ἐς Μυτιλήνην τριήρει. καὶ πλεύσας ἐς Πύρραν καὶ ἐξ αὐτῆς πεζῇ κατὰ χαράδραν τινά, ἣ ὑπερβατὸν ἦν τὸ περιτείχισμα, διαλαθὼν ἐσέρχεται ἐς τὴν Μυτιλήνην, καὶ ἔλεγε τοῖς προέδροις ὅτι ἐσβολή τε ἅμα ἐς τὴν Ἀττικὴν ἔσται καὶ αἱ τεσσαράκοντα νῆες παρέσονται, ἃς ἔδει βοηθῆσαι αὐτοῖς, προαποπεμφθῆναι τε αὐτὸς τούτων ἕνεκα καὶ ἅμα τῶν ἄλλων ἐπιμελησόμενος. καὶ οἱ μὲν Μυτιληναῖοι ἐθάρσουν τε καὶ πρὸς τοὺς Ἀθηναίους ἦσσαν εἶχον τὴν γνώμην ὥστε ξυμβαίνειν. ὁ τε χειμῶν ἐτελεύτα οὗτος, καὶ τέταρτον ἔτος τῷ πολέμῳ ἐτελεύτα τῷδε, ὃν Θουκυδίδης ξυνέγραψε.

26. Τοῦ δ' ἐπιγυνομένου θέρους οἱ Πελοποννήσιοι ἐπειδὴ τὰς ἐς τὴν Μυτιλήνην δύο καὶ τεσσαράκοντα ναῦς ἀπέστειλαν ἄρχοντα Ἀλκίδα, ὃς ἦν αὐτοῖς ναύαρχος, προστάξαντες, αὐτοὶ ἐς τὴν Ἀττικὴν καὶ οἱ ξύμμαχοι ἐσέβαλον, ὅπως οἱ Ἀθηναῖοι ἀμφοτέρωθεν θορυβούμενοι ἦσσαν ταῖς ναυσὶν ἐς τὴν Μυτιλήνην καταπλεύουσας ἐπιβοηθήσωσιν. ἠγεῖτο δὲ τῆς ἐσβολῆς ταύτης Κλεομένης ὑπὲρ Πausανίου τοῦ Πλειστοάνακτος

υἱός βασιλέως ὄντος καὶ νεωτέρου ἔτι, πατὴρ δὴ ἀδελφὸς ὢν. ἐδήωσαν δὲ τῆς Ἀττικῆς τὰ τε πρότερον τετμημένα, καὶ εἴ τι ἐβεβλαστήκει, καὶ ὅσα ἐν ταῖς πρὶν ἐσβολαῖς παρελέλειπτο· καὶ ἡ ἐσβολὴ αὕτη χαλεπωτάτη ἐγένετο τοῖς Ἀθηναίοις μετὰ τὴν δευτέραν. ἐπιμένοντες γὰρ αἰεὶ ἀπὸ τῆς Λέσβου τι πεύσεσθαι τῶν νεῶν ἔργον ὡς ἤδη πεπεραιωμένων ἐπεξῆλθον τὰ πολλὰ τέμνοντες. ὡς δ' οὐδὲν ἀπέβαινεν αὐτοῖς ὢν προσεδέχοντο καὶ ἐπελελοίπει ὁ σῆτος, ἀνεχώρησαν καὶ διελύθησαν κατὰ πόλεις.

27. Οἱ δὲ Μυτιληναῖοι ἐν τούτῳ, ὡς αἶ τε νῆες αὐτοῖς οὐχ ἦκον ἀπὸ τῆς Πελοποννήσου, ἀλλὰ ἐνεχρόνιζον, καὶ ὁ σῆτος ἐπελελοίπει, ἀναγκάζονται ξυμβαίνειν πρὸς τοὺς Ἀθηναίους διὰ τὰδε. ὁ Σάλαιθος καὶ αὐτὸς οὐ προσδεχόμενος ἔτι τὰς ναῦς ὀπλίξει τὸν δῆμον πρότερον ψιλὸν ὄντα ὡς ἐπεξῆλθον τοῖς Ἀθηναίοις· οἱ δὲ ἐπειδὴ ἔλαβον ὅπλα, οὔτε ἠκροῶντο ἔτι τῶν ἀρχόντων, κατὰ ξυλλόγους τε γιγνόμενοι ἢ τὸν σῆτον ἐκέλευον τοὺς δυνατοὺς φέρειν ἐς τὸ φανερὸν καὶ διανέμειν ἅπασιν, ἢ αὐτοὶ ξυγχωρήσαντες πρὸς Ἀθηναίους ἔφασαν παραδώσειν τὴν πόλιν.

28. Γινόντες δὲ οἱ ἐν τοῖς πράγμασιν οὐτ' ἀποκωλύειν δυνατοὶ ὄντες, εἴ τ' ἀπομονωθήσονται τῆς ξυμβάσεως, κινδυνεύσοντες, ποιοῦνται κοινῇ ὁμολογίαν πρὸς τε Πάχητα καὶ τὸ στρατόπεδον, ὥστε Ἀθηναίους μὲν ἐξεῖναι βουλευῆσαι περὶ Μυτιληναίων ὁποῖον ἂν τι βούλωνται καὶ τὴν στρατιὰν ἐς τὴν πόλιν δέχεσθαι αὐτούς, πρεσβείαν δὲ ἀποστέλλειν ἐς τὰς Ἀθήνας Μυτιληναίους περὶ ἑαυτῶν· ἐν ὅσῳ δ' ἂν ἄλλοις ἔλθῃσι, Πάχητα μῆτε δῆσαι Μυτιληναίων μηδένα μηδὲ ἀνδραποδίσαι μῆτε ἀποκτεῖναι. ἢ μὲν ξύμβασις αὕτη ἐγένετο.

οἱ δὲ πράξαντες πρὸς τοὺς Λακεδαιμονίους μάλιστα τῶν Μυτιληναίων περιδεεῖς ὄντες, ὡς ἡ στρατιὰ ἐσηλθεν, οὐκ ἠνέσχοντο, ἀλλ' ἐπὶ τοὺς βωμοὺς ὅμως καθίζουσι· Πάχης δ' ἀναστήσας αὐτοὺς ὥστε μὴ ἀδικῆσαι, κατατίθεται ἐς Τένεδον μέχρι οὗ τοῖς Ἀθηναίοις τι δόξη. πέμψας δὲ καὶ ἐς τὴν Ἄντισσαν τριῆρεις προσεκτήσατο καὶ τᾶλλα τὰ περὶ τὸ στρατόπεδον καθίστατο, ἢ αὐτῷ ἐδόκει.

29. Οἱ δ' ἐν ταῖς τεσσαράκοντα ναυσὶ Πελοποννήσιοι, οὓς ἔδει ἐν τάχει παραγενέσθαι, πλείοντες περὶ τὴν αὐτὴν τὴν Πελοπόννησον ἐνδιέτριψαν καὶ κατὰ τὸν ἄλλον πλοῦν σχολαῖοι κοιμισθέντες τοὺς μὲν ἐκ τῆς πόλεως Ἀθηναίους λανθάνουσι, πρὶν δὴ τῇ Δήλῳ ἔσχον, προσμείξαντες δὲ ἀπ' αὐτῆς τῇ Ἰκάρῳ καὶ Μυκόνῳ πυθάνονται πρῶτον ὅτι ἡ Μυτιλήνη ἐάλωκε. βουλόμενοι δὲ τὸ σαφὲς εἰδέναί καταπέλευσαν ἐς Ἐμβρατον τῆς Ἐρυθραίας· ἡμέραι δὲ μάλιστα ἦσαν τῇ Μυτιλήνῃ ἐαλωκυῖα ἐπτά, ὅτε ἐς τὸ Ἐμβρατον καταπέλευσαν. πυθόμενοι δὲ τὸ σαφὲς ἐβουλεύοντο ἐκ τῶν παρόντων· καὶ ἔλεξεν αὐτοῖς Γευτίαπλος ἀνὴρ Ἡλεῖος τάδε.

30. « Ἀλκίδα καὶ Πελοποννησίων ὅσοι πάρεσμεν ἄρχοντες τῆς στρατιᾶς, ἐμοὶ δοκεῖ πλεῖν ἡμᾶς ἐπὶ Μυτιλήνην πρὶν ἐκπύστους γενέσθαι, ὥσπερ ἔχομεν. κατὰ γὰρ τὸ εἶκος ἀνδρῶν νεωστὶ πόλιν ἐχόντων πολὺ τὸ ἀφύλακτον εὐρήσομεν, κατὰ μὲν θάλασσαν καὶ πάνυ, ἢ ἐκεῖνοί τε ἀνέλπιστοι ἐπιγενέσθαι ἂν τινα σφίσι πολέμον καὶ ἡμῶν ἢ ἀλκὴ τυγχάνει μάλιστα οὔσα· εἶκος δὲ καὶ τὸ πεζὸν αὐτῶν κατ' οἰκίας ἀμελέστερον ὡς κεραιηκότων διεσπάρθαι. εἰ οὖν προσπέσομεν ἄφνω τε καὶ νυκτός, ἐλπίζω μετὰ τῶν ἔνδον, εἴ τις ἄρα ἡμῖν ἐστὶν ὑπόλοιπος εὖνους, καταληφθῆναι ἂν τὰ πρά-

γματα. καὶ μὴ ἀποκνήσωμεν τὸν κίνδυνον, νομίσαντες οὐκ ἄλλο τι εἶναι τὸ καινὸν τοῦ πολέμου ἢ τὸ τοιοῦτον· ὃ εἴ τις στρατηγὸς ἔν τε αὐτῷ φυλάσσοιτο καὶ τοῖς πολεμίοις ἐνορῶν ἐπιχειροίη, πλείστ' ἂν ὀρθοῖτο».

31. Ὁ μὲν τσαῦτα εἰπὼν οὐκ ἔπειθε τὸν Ἀλκίδα. ἄλλοι δέ τινες τῶν ἀπ' Ἰωνίας φυγάδων καὶ οἱ Λέσβιοι οἱ ξυμπλέοντες παρήνουν, ἐπειδὴ τοῦτον τὸν κίνδυνον φοβεῖται, τῶν ἐν Ἰωνίᾳ πόλεων καταλαβεῖν τινα ἢ Κύμην τὴν Αἰολίδα, ὅπως ἐκ πόλεως ὀρμώμενοι τὴν Ἰωνίαν ἀποστήσωσιν—ἐλπίδα δ' εἶναι οὐδενὶ γὰρ ἀκουσίως ἀφίχθαι—καὶ τὴν πρόσοδον ταύτην μεγίστην οὔσαν Ἀθηναίων ἴν' ὑφέλωσι καὶ ἅμα, ἣν ἐφορμῶσι σφίσιν, αὐτοῖς δαπάνη γίγνηται· πείσειν τε οἴεσθαι καὶ Πισσοῦθνην ὥστε ξυμπολεμεῖν. ὃ δὲ οὐδὲ ταῦτα ἐνεδέχεται, ἀλλὰ τὸ πλείστον τῆς γνώμης εἶχεν, ἐπειδὴ τῆς Μυτιλήνης ὑστερήκει, ὅτι τάχιστα τῇ Πελοποννήσῳ πάλιν προσμεῖξαι.

32. Ἄρας δὲ ἐκ τοῦ Ἐμβάτου παρέπλει, καὶ προσσχὼν Μυοννήσῳ τῇ Τηίων τοὺς αἰχμαλώτους, οὓς κατὰ πλοῦν εἰλήφει, ἀπέσφαξε τοὺς πολλοὺς. καὶ ἐς τὴν Ἐφεσον καθορμισαμένου αὐτοῦ Σαμίων τῶν ἐξ Ἀναίων ἀφικόμενοι πρέσβεις ἔλεγον οὐ καλῶς τὴν Ἑλλάδα ἐλευθεροῦν αὐτόν, εἰ ἄνδρας διέφθειρεν οὔτε χεῖρας ἀνταιρομένους οὔτε πολεμίους, Ἀθηναίων δὲ ὑπὸ ἀνάγκης ξυμμάχους· εἴ τε μὴ παύσεται, ὀλίγους μὲν αὐτόν τῶν ἐχθρῶν ἐς φιλίαν προσάξουσιν, πολὺ δὲ πλείους τῶν φίλων πολεμίους ἔξουσιν. καὶ ὁ μὲν ἐπέισθη τε καὶ Χίων ἄνδρας ὅσους εἶχεν ἔτι ἀφῆκε καὶ τῶν ἄλλων τινάς· ὀρῶντες γὰρ τὰς ναῦς οἱ ἄνθρωποι οὐκ ἔφευγον, ἀλλὰ προσεχώρουν μᾶλλον ὡς Ἀττικαῖς καὶ ἐλπίδα οὐδὲ τὴν ἐλαχίστην εἶχον μὴ ποτε Ἀθηναίων

τῆς θαλάσσης κρατούντων ναῦς Πελοποννησίων ἐς Ἴωνίαν παραβαλεῖν.

33. Ἀπὸ δὲ τῆς Ἐφέσου ὁ Ἀλκίδας ἔπλει κατὰ τάχος καὶ φυγὴν ἐποιεῖτο· ὄφθη γὰρ ὑπὸ τῆς Σαλαμινίας καὶ Παράλου ἔτι περὶ Κλάρων ὀρμῶν—αἱ δ' ἀπ' Ἀθηναίων ἔτυχον πλεύουσαι—καὶ δεδιὼς τὴν δίωξιν ἔπλει διὰ τοῦ πελάγους ὡς γῆ ἐκούσιος οὐ στήσων ἄλλῃ ἢ Πελοποννήσῳ. τῷ δὲ Πάχητι καὶ τοῖς Ἀθηναίοις ἦλθε μὲν καὶ ἀπὸ τῆς Ἐρυθραίας ἀγγελία, ἀφικνεῖτο δὲ καὶ πανταχόθεν· ἀτειχίστου γὰρ οὔσης τῆς Ἴωνίας μέγα τὸ δέος ἐγένετο μὴ παραπλέοντες οἱ Πελοποννήσιοι, εἰ καὶ ὡς μὴ διεννοοῦντο μένειν, πορθῶσιν ἅμα προσπίπτοντες τὰς πόλεις. αὐτάγγελοι δ' αὐτὸν ἰδοῦσαι ἐν τῇ Κλάρῳ ἢ τε Πάραλος καὶ ἡ Σαλαμινία ἔφρασαν. ὁ δὲ ὑπὸ σπουδῆς ἐποιεῖτο τὴν δίωξιν· καὶ μέχρι μὲν Πάτμου τῆς νήσου ἐπεδίωξεν, ὡς δ' οὐκέτι ἐν καταλήψει ἐφαίνετο, ἐπανεχώρει. κέρδος δὲ ἐνόμισεν, ἐπειδὴ οὐ μετεώροις περιέτυχεν, ὅτι οὐδαμοῦ ἐγκαταληφθεῖσαι ἠναγκάσθησαν στρατόπεδόν τε ποιεῖσθαι καὶ φυλακὴν σφίσι καὶ ἐφόρμησιν παρασχεῖν.

Ἀθηναίων ἀποφάσεις περὶ Μυτιληναίων.

(Γ, 35 - 50).

35. Ὁ δὲ Πάχης ἀφικόμενος ἐς τὴν Μυτιλήνην τὴν τε Πύρραν καὶ Ἔρεσον παρεστήσατο, καὶ Σάλαθρον λαβὼν ἐν τῇ πόλει τὸν Λακεδαιμόνιον κεκρυμμένον ἀποπέμπει ἐς τὰς Ἀθήνας καὶ τοὺς ἐκ τῆς Τενέδου Μυτιληναίων ἄνδρας ἅμα οὓς κατέθετο καὶ εἴ τις ἄλλος αὐτῷ αἴτιος ἐδόκει εἶναι τῆς ἀποστάσεως· ἀπο-

πέμπει δὲ καὶ τῆς στρατιᾶς τὸ πλεόν. τοῖς δὲ λοιποῖς ὑπομένων καθίστατο τὰ περὶ τὴν Μυτιλήνην καὶ τὴν ἄλλην Λέσβον, ἣ αὐτῷ ἐδόκει.

36. Ἀφικομένων δὲ τῶν ἀνδρῶν καὶ τοῦ Σαλαίθου οἱ Ἀθηναῖοι τὸν μὲν Σάλαιθον εὐθύς ἀπέκτειναν, ἔστιν ἂ παρечόμενον τὰ τ' ἄλλα καὶ ἀπὸ Πλαταιῶν — ἔτι γὰρ ἐπολιορκοῦντο — ἀπάξιν Πελοποννησίους· περὶ δὲ τῶν ἀνδρῶν γνώμας ἐποιοῦντο, καὶ ὑπὸ ὀργῆς ἔδοξεν αὐτοῖς οὐ τοὺς παρόντας μόνον ἀποκτείνειν, ἀλλὰ καὶ τοὺς ἅπαντας Μυτιληναίους, ὅσοι ἠβῶσι, παῖδας δὲ καὶ γυναῖκας ἀνδραποδίσαι, ἐπικαλοῦντες τὴν τε ἄλλην ἀπόστασιν ὅτι οὐκ ἀρχόμενοι ὥσπερ οἱ ἄλλοι ἐποίησαντο, καὶ προσξυνεβάλετο οὐκ ἐλάχιστον τῆς ὀρμῆς αἱ Πελοποννησίων νῆες ἐς Ἰωνίαν ἐκείνοις βοηθοὶ τολμήσασαι παρακινδυνεῦσαι· οὐ γὰρ ἀπὸ βραχείας διανοίας ἐδόκουν τὴν ἀπόστασιν ποιήσασθαι. πέμπουσιν οὖν τριήρη ὡς Πάχητα ἄγγελον τῶν δεδογμένων, κατὰ τάχος κλεῦοντες διαχρήσασθαι Μυτιληναίους· καὶ τῇ ὑστεραίᾳ μετάνοιά τις εὐθύς ἦν αὐτοῖς καὶ ἀναλογισμὸς ὡμὸν τὸ βούλευμα καὶ μέγα ἐγνώσθαι, πόλιν ὅλην διαφθεῖραι μᾶλλον ἢ οὐ τοὺς αἰτίους. ὡς δ' ἦσθοντο τοῦτο τῶν Μυτιληναίων οἱ παρόντες πρέσβεις καὶ οἱ αὐτοῖς τῶν Ἀθηναίων ξυμπράσσοντες, παρεσκεύασαν τοὺς ἐν τέλει ὥστε αὐθις γνώμας προθεῖναι καὶ ἔπεισαν ῥᾶον, διότι καὶ ἐκείνοις ἔνδηλον ἦν βουλόμενον τὸ πλεόν τῶν πολιτῶν αὐθις τινὰς σφίσιν ἀποδοῦναι βουλευσασθαι. καταστάσης δ' εὐθύς ἐκκλησίας ἄλλαι τε γνώμαι ἀφ' ἐκάστων ἐλέγοντο καὶ Κλέων ὁ Κλεαινέτου, ὥσπερ καὶ τὴν προτέραν ἐνεκικήκει ὥστε ἀποκτείνειν, ὧν καὶ ἐς τὰ ἄλλα βιαιότατος τῶν πολιτῶν

τῷ τε δήμῳ παρὰ πολὺ ἐν τῷ τότε πιθανώτατος, παρελθὼν αὖθις ἔλεγε τοιάδε.

Περίληψις

τῆς δημηγορίας τοῦ Κλέωνος καὶ τοῦ Διοδότου.

(Γ, 37 - 40 καὶ 41 - 48).

Ὁ Κλέων λαβὼν τὸν λόγον κατηγορεῖ τοὺς Ἀθηναίους διὰ τὸ εὐμετάβλητον, διαβάλλει τοὺς ῥήτορας καὶ αὐτοὺς τοὺς Ἀθηναίους ὡς εὐκόλως πειθόμενους καὶ προσέχοντας εἰς τὰς εὐήχους λέξεις καὶ ὄχι εἰς τὰ πράγματα. Ἐπειτα δὲ μεγαλοποιῶν τὴν ἀδικίαν τῶν Μυτιληναίων λέγει ὅτι οὗτοι ἀπολαύοντες εὐδαιμονίας ἀπεσιτάτησαν ἀπὸ θρασύτητα καὶ ἀλαζονείαν καὶ ὅτι πρέπει συνεπῶς νὰ τιμωρηθοῦν αὐστηρότατα. Πᾶσα ἄκαιρος ἐπιείκεια, λέγει, θὰ ἔχη ὡς ἀποτέλεσμα νέαν ἀποστασίαν καὶ θὰ βλάβῃ μέγਾਲως τοὺς Ἀθηναίους. Τέλος συνιστᾷ ὅπως ἀποφεύγοντες τὸν οἶκτον, τὴν ἐπιείκειαν καὶ τοὺς κολακευτικούς λόγους ἐμμένουν εἰς τὴν πρώτην τῶν ἀπόφασιν, ἡ δλοία καὶ δικαία καὶ συμφέρουσα εἶναι.

Ὁ Διόδotos λαβὼν μετὰ τοῦτον τὸν λόγον λέγει ὅτι ἡ ταχύτης καὶ ἡ ὀρμὴ εἶναι δύο πράγματα ἐναντιώτατα εἰς τὴν ὀρθὴν σκέψιν· ἐλέγχει κατόπιν τὴν ὑποψίαν τῶν Ἀθηναίων πρὸς τοὺς ῥήτορας καὶ λέγει ὅτι πρέπει νὰ ἔξετασθῇ τὸ ζήτημα ἀπὸ τῆς ἀπόψεως τοῦ συμφέροντος τῶν Ἀθηναίων· διδάσκει ὅτι ἡ ποινὴ τοῦ θανάτου δὲν συντελεῖ καθόλου πρὸς ἀποτροπὴν τῶν ἀνθρώπων ἀπὸ τὰς ἁμαρτίας καὶ ὅτι διὰ τῆς σκληρᾶς τιμωρίας θὰ καταστῶσιν ἔτι ἰσχυρογνώμονες οἱ ἀποστάται. Ἐπὶ πλέον δέ, λέγει, ἡ ἐπιβολὴ τῆς ποινῆς τοῦ θανάτου εἰς τοὺς Μυτιληναίους θὰ καταστήσῃ πρὸς τοὺς Ἀθηναίους ξένην πανταχοῦ τὴν δημοκρατικὴν μερίδα καὶ θὰ τὴν ἐξωθήσῃ πρὸς τοὺς ἀντιπάλους.

Διὰ ταῦτα προτείνει νὰ δικάσῃσι μὲν τοὺς αἰτίους μόνον τῆς ἀποστασίας, νὰ ἀιρήσωσι δὲ ἀβλαβεῖς τοὺς ἄλλους.

49. Τοιαῦτα δὲ ὁ Διόδotos εἶπε· ῥηθειςῶν δὲ τῶν γνομῶν τούτων μάλιστα ἀντιπάλων πρὸς ἀλλήλας οἱ Ἀθηναῖοι ἤλθον μὲν ἐς ἀγῶνα ὁμοίως τῆς δόξης καὶ

ἐγένοντο ἐν τῇ χειροτονίᾳ ἀγχώμαλοι, ἐκράτησε δὲ ἡ τοῦ Διοδότου. καὶ τριήρη εὐθύς ἄλλην ἀπέστειλλον κατὰ σπουδὴν, ὅπως μὴ φθασάσης τῆς προτέρας εὐρωσι διεφθαρμένην τὴν πόλιν· προεῖχε δὲ ἡμέρα καὶ νυκτὶ μάλιστα. παρασκευασάντων δὲ τῶν Μυτιληναίων πρέσβεων τῇ νηὶ οἶνον καὶ ἄλφιτα καὶ μεγάλα ὑποσχομένων, εἰ φθάσειαν, ἐγένετο σπουδὴ τοῦ πλοῦ τοιαύτη ὅστε ἡσθιόν τε ἅμα ἐλαύνοντες οἴνω καὶ ἐλαίῳ ἄλφιτα πεφυρμένα, καὶ οἱ μὲν ὕπνον ἤροῦντο κατὰ μέρος, οἱ δὲ ἤλαυνον. κατὰ τύχην δὲ πνεύματος οὐδενὸς ἐναντιωθέντος καὶ τῆς μὲν προτέρας νεῶς οὐ σπουδῇ πλεούσης ἐπὶ πρᾶγμα ἀλλόκοτον, ταύτης δὲ τοιούτῳ τρόπῳ ἐπειγομένης, ἡ μὲν ἔφθασε τοσοῦτον ὅσον Πάχητα ἀνεγνωκέναι τὸ ψήφισμα καὶ μέλλειν δράσειν τὰ δεδογμένα, ἡ δ' ὑστέρᾳ αὐτῆς ἐπικατάγεται καὶ διεκώλυσε μὴ διαφθεῖραι. παρὰ τοσοῦτον μὲν ἡ Μυτιλήνη ἤλθε κινδύνου.

50. Τοὺς δ' ἄλλους ἄνδρας, οὓς ὁ Πάχης ἀπέπεμψεν ὡς αἰτιωτάτους ὄντας τῆς ἀποστάσεως, Κλέωνος γνώμη διέφθειραν οἱ Ἀθηναῖοι—ἦσαν δὲ ὀλίγῳ πλείους χιλίων—καὶ Μυτιληναίων τείχη καθεῖλον καὶ ναῦς παρέλαβον. ὕστερον δὲ φόρον μὲν οὐκ ἔταξαν Λεσβίοις, κλήρους δὲ ποιήσαντες τῆς γῆς πλὴν τῆς Μηθυμναίων τρισχιλίουσ, τριακοσίους μὲν τοῖς θεοῖς ἱεροὺς ἐξεῖλον, ἐπὶ δὲ τοὺς ἄλλους σφῶν αὐτῶν κληρούχους τοὺς λαχόντας ἀπέπεμψαν· οἷς ἀργύριον Λέσβιοι ταξάμενοι τοῦ κλήρου ἐκάστου τοῦ ἐνιαυτοῦ δύο μναὲς φέρειν αὐτοὶ εἰργάζοντο τὴν γῆν. παρέλαβον δὲ καὶ τὰ ἐν τῇ ἡπειρῷ πολιόμενα οἱ Ἀθηναῖοι, ὅσων Μυτιληναῖοι ἐκράτουν, καὶ ὑπήκουον ὕστερον Ἀθηναίων. τὰ μὲν κατὰ Λέσβον οὕτως ἐγένετο.

III

ΣΙΚΕΛΙΚΑ

Ὁ ἀπόπλους τοῦ συμμαχικοῦ στόλου ἐκ τοῦ Πειραιῶς.
(ΣΤ, 30 - 32).

30. Μετὰ δὲ ταῦτα θέρους μεσοῦντος ἤδη ἡ ἀναγωγὴ ἐγίνετο ἐς τὴν Σικελίαν. τῶν μὲν οὖν ξυμμάχων τοῖς πλείστοις καὶ ταῖς σιταγωγοῖς ὀλκάσι καὶ τοῖς πλοίοις καὶ ὄση ἄλλη παρασκευὴ ξυνείπετο πρότερον εἴρητο ἐς Κέρκυραν ξυλλέγεσθαι, ὡς ἐκεῖθεν ἀθρόοις ἐπὶ ἄκραν Ἰαπυγίαν τὸν Ἴόνιον διαβαλοῦσιν· αὐτοὶ δ' Ἀθηναῖοι καὶ εἴ τινες τῶν ξυμμάχων παρήσαν, ἐς τὸν Πειραιᾶ καταβάντες ἐν ἡμέρᾳ ῥητῇ ἅμα ἔφ' ἐπλήρουσαν τὰς ναῦς ὡς ἀναξόμενοι. ξυγκατέβη δὲ καὶ ὁ ἄλλος ὄμιλος ἅπασ, ὡς εἰπεῖν ὁ ἐν τῇ πόλει καὶ ἀστών καὶ ξένων, οἱ μὲν ἐπιχώριοι τοὺς σφετέρους αὐτῶν ἕκαστοι προπέμποντες, οἱ μὲν ἐταίρους, οἱ δὲ ξυγγενεῖς, οἱ δὲ υἱεῖς, καὶ μετ' ἐλπίδος τε ἅμα ἰόντες καὶ ὀλοφυρμῶν, τὰ μὲν ὡς κτήσονται, τοὺς δ' εἴ ποτε ὄψονται, ἐνθυμούμενοι ὅσον πλοῦν ἐκ τῆς σφετέρας ἀπεστέλλοντο.

31. Καὶ ἐν τῷ παρόντι καιρῷ, ὡς ἤδη ἔμελλον μετὰ κινδύνων ἀλλήλους ἀπολιπεῖν, μᾶλλον αὐτοὺς ἐσῆει τὰ δεινὰ ἢ ὅτε ἐψηφίζοντο πλεῖν· ὅμως δὲ τῇ παρουσίᾳ ῥώμῃ διὰ τὸ πλῆθος ἐκάστων, ὧν ἐώρων ἐν τῇ ὄψει, ἀνεθάρσουν. οἱ δὲ ξένοι καὶ ὁ ἄλλος ὄχλος κατὰ θέαν ἦκεν ὡς ἐπὶ ἀξιόχρεων καὶ ἄπιστον διάνοιαν. παρασκευὴ γὰρ αὕτη, ἡ πρώτη ἐκπλεύσασα μᾶς πόλεως δυναμίει Ἑλληνικῆς, πολυτελεστάτη δὴ καὶ εὐπρεπεστάτη τῶν ἐς ἐκείνον τὸν χρόνον ἐγένετο. ἀριθμῷ δὲ νεῶν

καὶ ὀπλιτῶν καὶ ἡ ἐς Ἐπίδαυρον μετὰ Περικλέους καὶ ἡ αὐτὴ ἐς Ποτείδαιαν μετὰ Ἀγνωνος οὐκ ἐλάσσων ἦν· τετράκις γὰρ χίλιοι ὀπλίται αὐτῶν Ἀθηναίων καὶ τριακόσιοι ἰππῆς καὶ τριήρεις ἑκατὸν καὶ Λεσβίων καὶ Χίων πενήκοντα καὶ ξύμμαχοι ἔτι πολλοὶ ξυνέπλευσαν· ἀλλὰ ἐπὶ τε βραχεὶ πλῶ ὠρμήθησαν καὶ παρασκευῆ φαύλῃ, οὗτος δὲ ὁ στόλος ὡς χρόνιός τε ἐσόμενος καὶ κατ' ἀμφοτέρα, οὗ ἂν δέη, καὶ ναυσὶ καὶ πεζῶ ἅμα ἐξαρυθνεῖς, τὸ μὲν ναυτικὸν μεγάλας δαπάναις τῶν τε τριηράρχων καὶ τῆς πόλεως ἐκπονηθέν, τοῦ μὲν δημοσίου δραχμῆν τῆς ἡμέρας τῷ ναύτῃ ἐκάστῳ διδόντος καὶ ναῦς παρασχόντος κενὰς ἐξήκοντα μὲν ταχείας, τεσσαράκοντα δὲ ὀπλιταγωγούς καὶ ὑπηρεσίας ταύταις τὰς κρατίστας, τῶν δὲ τριηράρχων ἐπιφοράς τε πρὸς τῷ ἐκ δημοσίου μισθῷ διδόντων τοῖς θρανίταις τῶν ναυτῶν καὶ τἄλλα σημείους καὶ κατασκευαῖς πολυτελέσι χρησαμένων, καὶ ἐς τὰ μακρότατα προθυμηθέντος ἑνὸς ἐκάστου ὅπως αὐτῷ τινι εὐπρεπείᾳ τε ἡ ναῦς μάλιστα προέξει καὶ τῷ ταχυναυτεῖν, τὸ δὲ πεζὸν καταλόγοις τε χρηστοῖς ἐκκριθέν καὶ ὀπλῶν καὶ τῶν περὶ τὸ σῶμα σκευῶν μεγάλῃ σπουδῇ πρὸς ἀλλήλους ἀμιλληθέν· ξυνέβη δὲ πρὸς τε σφᾶς αὐτοὺς ἅμα ἔριν γενέσθαι, ᾧ τις ἕκαστος προσετάχθη, καὶ ἐς τοὺς ἄλλους Ἑλληνας ἐπίδειξιν μᾶλλον εἰκασθῆναι τῆς δυνάμεως καὶ ἐξουσίας ἢ ἐπὶ πολεμίους παρασκευῆν. εἰ γὰρ τις ἐλογίσαστο τὴν τε τῆς πόλεως ἀνάλωσιν δημοσίαν καὶ τῶν στρατευομένων τὴν ἰδίαν, τῆς μὲν πόλεως, ὅσα τε ἤδη προυτετελέκει καὶ ἃ ἔχοντας τοὺς στρατηγούς ἀπέστελλε, τῶν δὲ ἰδιωτῶν ἃ τε περὶ τὸ σῶμά τις καὶ τριήραρχος ἐς τὴν ναῦν ἀνηλώκει καὶ ὅσα ἔτι ἔμελλεν ἀναλώσειν, χωρὶς δ' ἃ εἰκὸς ἦν καὶ ἄνευ τοῦ ἐκ δημοσίου

μισθοῦ πάντα τινὰ παρασκευάσασθαι ἐφόδιον ὡς ἐπὶ χρόνιον στρατείαν, καὶ ὅσα ἐπὶ μεταβολῇ τις ἢ στρατιώτης ἢ ἔμπορος ἔχων ἔπλει, πολλὰ ἂν τάλαντα ἠϋρέθη ἐκ τῆς πόλεως τὰ πάντα ἐξαγόμενα. καὶ ὁ στόλος οὐχ ἦσσαν τόλμης τε θάμβει καὶ ὄψεως λαμπρότητι περιβόητος ἐγένετο ἢ στρατιᾶς πρὸς οὓς ἐπῆσαν ὑπερβολῇ, καὶ ὅτι μέγιστος ἦδη διάπλους ἀπὸ τῆς οἰκείας καὶ ἐπὶ μεγίστη ἐλπίδι τῶν μελλόντων πρὸς τὰ ὑπάρχοντα ἐπεχειρήθη.

32. Ἐπειδὴ δὲ αἱ νῆες πλήρεις ἦσαν καὶ ἐσέκειτο πάντα ἦδη ὅσα ἔχοντες ἔμελλον ἀνάξεσθαι, τῇ μὲν σάλπιγγι σιωπὴ ὑπεσημάνθη, εὐχὰς δὲ τὰς νομιζομένας πρὸ τῆς ἀναγωγῆς οὐ κατὰ ναῦν ἐκάστην, ξύμπαντες δὲ ὑπὸ κήρυκος ἐποιοῦντο, κρατῆράς τε κεράσαντες παρ' ἅπαν τὸ στράτευμα καὶ ἐκπώμασι χρυσοῖς τε καὶ ἀργυροῖς οἱ τε ἐπιβάται καὶ οἱ ἄρχοντες σπένδοντες. ξυνηπύχοντο δὲ καὶ ὁ ἄλλος ὄμιλος ὁ ἐκ τῆς γῆς τῶν τε πολιτῶν καὶ εἴ τις ἄλλος εὐνοὺς παρῆν σφίσι. παιανίσαντες δὲ καὶ τελεώσαντες τὰς σπονδὰς ἀνήγοντο, καὶ ἐπὶ κέρως τὸ πρῶτον ἐκπλεύσαντες ἀμίλλαν ἦδη μέχρι Αἰγίνης ἐποιοῦντο. καὶ οἱ μὲν ἐς τὴν Κέρκυραν, ἐνθάπερ καὶ τὸ ἄλλο στράτευμα τῶν ξυμμάχων ξυνελέγετο, ἠπεύγοντο ἀφικέσθαι.

Περίληψις

τῶν μεταξὺ ἱστορουμένων γεγονότων.

Ὁ στόλος περιπλεύσας τὴν Πελοπόννησον καὶ ἐν Κερκύρα συναντηθεὶς μετὰ τῶν ἄλλων πλοίων κατέπλευσεν εἰς Σικελίαν. Ἐκεῖ τὸ πρῶτον οἱ Ἀθηναῖοι εἶδον διαψευδομένας τὰς ἐλπίδας τῶν.

Οἱ Συρακοῦσιοι δραστηριῶς ἐνεργήσαντες εἶχον συνενώσει πλείστας πόλεις τῆς νήσου εἰς κοινὴν ἄμυναν κατὰ τῶν ἐπιδρομέων. Αἱ λοιπαὶ πόλεις τηροῦσαι οὐδετερότητα δὲν ἐδέχοντο τὸν ἄθηναϊκὸν στόλον εἰς τοὺς λιμένας οὐδὲ παρεῖχον τὰ ἐπιτήδεια. Καὶ αὐτοὶ ἀκόμη οἱ Ἑγεσταῖοι ἀπεδεικνύετο ὅτι ἐξηπάτησαν αὐτοὺς ὑποσχεθέντες θησαυρούς, τοὺς ὁποίους δὲν εἶχον. Εἰς ὅλα αὐτὰ προσετέθη καὶ ἀσύνητος ἀπόφασις τοῦ δήμου, διὰ τῆς ὁποίας ἀνεκλήθη ὁ Ἀλκιβιάδης, ἵνα ἀπολογηθῆ διὰ τὴν ἀποκοπὴν τῶν Ἑρμῶν. Ὁ στρατὸς τοιοῦτοτρόπως ἐστερήθη τὸν κυριώτερον θιασώτην τῆς ἐκστρατείας, ὁ ὁποῖος ἐμπνέων ἐμπιστοσύνην εἰς πάντας ἦτο ἴσως ὁ μόνος κατάλληλος διὰ νὰ φέρῃ εἰς αἴσιον πέρας τὴν ἐπιχείρησιν. Ὁ Ἀλκιβιάδης ἀντελήφθη ὅτι ἐπανερχόμενος εἰς τὰς Ἀθήνας δὲν θὰ ἠδύνατο νὰ ἀποφύγῃ τὴν καταδίκην. Ἐδραπέτευσε λοιπὸν εἰς τὸ Ἄργος καὶ ἐκεῖ ἔμαθεν ὅτι κατεδικάσθη εἰς θάνατον. Ἐκεῖθεν ἦλθεν εἰς Σπάρτην, ὅπου κατακτῆσας ἐντὸς ὀλίγου τὴν ἐμπιστοσύνην τῶν Σπαρτιατῶν ἔδωκεν εἰς αὐτοὺς ὀλεθρίας διὰ τὴν πατρίδα του συμβουλίας. Συνέστησε δηλ. πρὸς τοῖς ἄλλοις νὰ ἐνισχύσουν τοὺς Συρακοῦσιους διὰ καταλλήλου στρατηγοῦ.

Οἱ Ἀθηναῖοι στρατηγοὶ μετὰ τὴν φυγὴν τοῦ Ἀλκιβιάδου μετὰ συνέσεως ἐνεργήσαντες κατέλαβον τὸν λιμένα τῶν Συρακοῦσῶν καὶ ἔκλεισαν τοὺς Συρακοῦσιους εἰς τὰ τεῖχη των, ὅπου τοὺς ἐπολιορκούν τόσον στενωῶς, ὥστε οἱ ἐν τῇ πόλει δεινῶς τάλαιπωροῦμενοι ἐσκέπτοντο νὰ παραδοθῶσι. Τότε ἀκριβῶς—τὸ θέρους τοῦ 414—ἐφθασεν ὁ Γύλιππος ἐκ Σπάρτης, ὅστις διαλαθὼν τοὺς Ἀθηναίους εἰσῆλθεν εἰς τὰς Συρακούσας. Τοῦτο ἐνέπνευσε θάρρος καὶ ἐνεψύχωσε τοὺς πολιορκουμένους. Ἐκτοτε δὲ ὁ ἀγὼν ἔλαβε δυσμενῆ τροπὴν διὰ τοὺς Ἀθηναίους. Διὰ τολμηρῶν ἐξόδων ὁ Γύλιππος ἐνίκησεν αὐτοὺς ἐπανειλημμένως. Ὁ ἕτερος στρατηγὸς Λάμαχος ἐφονεύθη. Ὁ δὲ Νικίας, ὁ ὁποῖος ἐκτὸς τοῦ γήρατος κατετρώχετο ὑπὸ νόσου, περιελθὼν εἰς δυσκολωτάτην θέσιν ἔγραψε τὴν κατωτέρω ἐπιστολὴν πρὸς τὸν Ἀθηναϊκὸν δῆμον.

Νικίου ἐπιστολή
πρὸς τὸν δῆμον τῶν Ἀθηναίων.

(Z, 8 - 15).

8. Ὁ δὲ Νικίας ὁρῶν καθ' ἡμέραν ἐπιδιδουῖσαν τὴν τε τῶν πολεμίων ἰσχὺν καὶ τὴν σφετέραν ἀπορίαν, ἔπεμπε καὶ αὐτὸς ἐς τὰς Ἀθήνας ἀγγέλλον πολλάκις μὲν καὶ ἄλλοτε καθ' ἕκαστα τῶν γιγνομένων, μάλιστα δὲ καὶ τότε, νομίζων ἐν δεινοῖς τε εἶναι καί, εἰ μὴ ὡς τάχιστα ἢ σφᾶς μεταπέμψουσιν ἢ ἄλλους μὴ ὀλίγους ἀποστελοῦσιν, οὐδεμίαν εἶναι σωτηρίαν. φοβούμενος δὲ μὴ οἱ πεμπόμενοι ἢ κατὰ τοῦ λέγειν ἀδυνασίαν ἢ καὶ μνήμης ἔλλιπεις γενόμενοι ἢ τῷ ὄχλῳ πρὸς χάριν τι λέγοντες οὐ τὰ ὄντα ἀπαγγείλωσιν, ἔγραψεν ἐπιστολήν, νομίζων οὕτως ἂν μάλιστα τὴν αὐτοῦ γνώμην μηδὲν ἐν τῷ ἀγγέλῳ ἀφανισθεῖσαν μαθόντας τοὺς Ἀθηναίους βουλευσασθαι περὶ τῆς ἀληθείας, καὶ οἱ μὲν ὄχοντο φέροντες ὡς ἐπέστειλε τὰ γράμματα καὶ ὅσα ἔδει αὐτοὺς εἰπεῖν, ὁ δὲ τὰ κατὰ τὸ στρατόπεδον διὰ φυλακῆς μᾶλλον ἢ δι' ἑκουσίων κινδύνων ἐπεμέλετο.

10. Τοῦ δ' ἐπιγιγνομένου χειμῶνος ἦκοντες ἐς τὰς Ἀθήνας οἱ παρὰ τοῦ Νικίου ὅσα τε ἀπὸ γλώσσης εἴρητο αὐτοῖς εἶπον καὶ εἴ τίς τι ἐπηρεῶτα ἀπεκρίνοντο καὶ τὴν ἐπιστολήν ἀπέδοσαν. ὁ δὲ γραμματεὺς τῆς πόλεως παρελθὼν ἀνέγνω τοῖς Ἀθηναίοις δηλοῦσαν τοιάδε.

11. «Τὰ μὲν πρότερονπραχθέντα, ὧ Ἀθηναῖοι, ἐν ἄλλαις πολλαῖς ἐπιστολαῖς ἴστε· νῦν δὲ καιρὸς οὐχ ἦσον μαθόντας ὑμᾶς ἐν ᾧ ἐσμέν βουλευσασθαι. κρατησάντων γὰρ ἡμῶν μάχαις ταῖς πλείοσι Συρακοσίους, ἐφ' οὓς ἐπέμφθημεν, καὶ τὰ τεῖχη οἰκοδομησαμένων ἐν

οἷσπερ νῦν ἐσμέν, ἦλθε Γύλιππος Λακεδαιμόνιος στρατιὰν ἔχων ἔκ τε Πελοποννήσου καὶ ἀπὸ τῶν ἐν Σικελία πόλεων ἔστιν ὢν. καὶ μάχη τῇ μὲν πρώτη νικᾶται ὑφ' ἡμῶν, τῇ δ' ὑστεραία ἰπευσί τε πολλοῖς καὶ ἀκοντισταῖς βιασθέντες ἀνεχωρήσαμεν ἐς τὰ τεῖχη. νῦν οὖν ἡμεῖς μὲν παυσάμενοι τοῦ περιτειχισμοῦ διὰ πλῆθος τῶν ἐναντίον ἡσυχάζομεν—οὐδὲ γὰρ ξυμπάσῃ τῇ στρατιᾷ δυναίμεθ' ἂν χρήσασθαι ἀπανηλωκυίας τῆς φυλακῆς τῶν τειχῶν μέρος τι τοῦ ὀπλιτικοῦ—οἱ δὲ παρωκοδομήκασιν ἡμῖν τεῖχος ἀπλοῦν, ὥστε μὴ εἶναι ἔτι περιτειχίσαι αὐτούς, ἦν μὴ τις τὸ περατεῖχισμα τοῦτο πολλῇ στρατιᾷ ἐπελθὼν ἔλῃ. ξυμβέβηκέ τε πολιορκεῖν δοκοῦντας ἡμᾶς ἄλλους αὐτούς μᾶλλον, ὅσα γε κατὰ γῆν, τοῦτο πάσχειν· οὐδὲ γὰρ τῆς χώρας ἐπὶ πολὺν διὰ τοὺς ἰπέας ἐξερχόμεθα.

12. Πεπόμφασι δὲ καὶ ἐς Πελοπόννησον πρέσβεις ἐπ' ἄλλην στρατιάν, καὶ ἐς τὰς ἐν Σικελία πόλεις Γύλιππος οἴχεται, τὰς μὲν καὶ πείσων ξυμπολεμεῖν, ὅσαι νῦν ἡσυχάζουσιν, ἀπὸ δὲ τῶν ἔτι καὶ στρατιὰν πεζὴν καὶ ναυτικοῦ παρασκευήν, ἦν δύνηται, ἄξων. διανοοῦνται γάρ, ὡς ἐγὼ πυνθάνομαι, τῷ τε πεζῷ ἅμα τῶν τειχῶν ἡμῶν πειρᾶν καὶ ταῖς ναυσὶ κατὰ θάλασσαν. καὶ δεινὸν μηδενὶ ὑμῶν δόξῃ εἶναι ὅτι καὶ κατὰ θάλασσαν. τὸ γὰρ ναυτικὸν ἡμῶν, ἦπερ κάκεινοι πυνθάνονται, τὸ μὲν πρῶτον ἤκμαζε καὶ τῶν νεῶν τῇ ξηρότητι καὶ τῶν πληρωμάτων τῇ σωτηρίᾳ· νῦν δὲ αἱ τε νῆες διάβροχοι, τοσοῦτον χρόνον ἤδη θαλασσεύουσαι, καὶ τὰ πληρώματα ἔφθαρται. τὰς μὲν γὰρ ναῦς οὐκ ἔστιν ἀνελκύσασθαι διαψῦξαι διὰ τὸ ἀντιπάλους καὶ τῷ πλήθει καὶ ἔτι πλείους τὰς τῶν πολεμίων οὔσας αἰεὶ προσδοκίαν παρέχειν ὡς ἐπιπλεύσονται. φανεραὶ δὲ εἰσιν ἀναπειρώ-

μεναι, καὶ αἱ ἐπιχειρήσεις ἐπ' ἐκείνοις καὶ ἀποξηρᾶ-
ναι τὰς σφετέρας μᾶλλον ἐξουσία· οὐ γὰρ ἐφορμοῦσιν
ἄλλοις.

13. Ἡμῖν δ' ἐκ πολλῆς ἂν περιουσίας νεῶν μόλις
τοῦτο ὑπῆρχε καὶ μὴ ἀναγκαζομένοις, ὥσπερ νῦν, πά-
σαις φυλάσσειν. εἰ γὰρ ἀφαιρήσομέν τι καὶ βραχὺ τῆς
τηρήσεως, τὰ ἐπιτήδεια οὐχ ἔξομεν, παρὰ τὴν ἐκείνων
πόλιν χαλεπῶς καὶ νῦν ἐσκομιζόμενοι· τὰ δὲ πληρώ-
ματα διὰ τόδε ἐφθάρη τε ἡμῖν καὶ ἔτι νῦν φθείρεται,
τῶν ναυτῶν μὲν διὰ φρυγανισμόν καὶ ἀρπαγὴν καὶ
ὕδρειαν μακρὰν ὑπὸ τῶν ἰπέων ἀπολλυμένων· οἱ δὲ
θεράποντες, ἐπειδὴ ἐς ἀντίπαλα καθεστήκαμεν, αὐτομο-
λοῦσι, καὶ οἱ ξένοι οἱ μὲν ἀνάγκαστοι ἐσβάντες^{αὐ} εὐθύς
κατὰ τὰς πόλεις ἀποχωροῦσιν, οἱ δὲ ὑπὸ μεγάλου μι-
σθοῦ τὸ πρῶτον ἐπαρθέντες καὶ οἰόμενοι χρηματιεῖ-
σθαι μᾶλλον ἢ μαχεῖσθαι, ἐπειδὴ παρὰ γνώμην ναυτι-
κόν τε δὴ καὶ τᾶλλα ἀπὸ τῶν πολεμίων ἀνθεστῶτα
ὀρῶσιν, οἱ μὲν ἐπ' αὐτομολίας προφάσει ἀπέρχονται, οἱ
δὲ ὡς ἕκαστοι δύνανται—πολλὴ δ' ἡ Σικελία—εἰσὶ δ'
οἱ καὶ αὐτοῦ ἐμπορευόμενοι ἀνδράποδα Ὑκκαρικὰ ἀν-
τεμβιβᾶσαι ὑπὲρ σφῶν πείσαντες τοὺς τριηράρχους τὴν
ἀκρίβειαν τοῦ ναυτικοῦ ἀφήρηται.

14. Ἐπισταμένοις δ' ὑμῖν γράφω ὅτι βραχεῖα ἀκμὴ
πληρώματος καὶ ὀλίγοι τῶν ναυτῶν οἱ ἐξορμῶντές τε
ναῦν καὶ ξυνέχοντες τὴν εἰρεσίαν. τούτων δὲ πάντων
ἀπορώτατον τό τε μὴ οἶόν τε εἶναι ταῦτα ἐμοὶ κωλύσαι
τῷ στρατηγῷ—χαλεπαὶ γὰρ αἱ ὑμέτεραι φύσεις ἄρξει—
καὶ ὅτι οὐδ' ὀπόθεν ἐπιπληρωσόμεθα τὰς ναῦς ἔχομεν,
ὁ τοῖς πολεμίοις πολλαχόθεν ὑπάρχει, ἀλλ' ἀνάγκη
ἀφ' ὧν ἔχοντες ἤλθομεν τά τε ὄντα καὶ ἀπαναλισκό-
μενα γίνεσθαι· αἱ γὰρ νῦν οὔσαι πόλεις ξύμμαχοι ἀδύ-

νατοι, Νάξος καὶ Κατάνη. εἰ δὲ προσγενήσεται ἐν ἔτι τοῖς πολεμίοις, ὥστε τὰ τρέφοντα ἡμᾶς χωρία τῆς Ἰταλίας, ὀρῶντα ἐν ᾧ τε ἐσμέν καὶ ὑμῶν μὴ ἐπιβοηθούτων, πρὸς ἐκείνους χωρῆσαι, διαπεπολεμήσεται αὐτοῖς ἅμαχαι ἐκπολιορκηθέντων ἡμῶν ὁ πόλεμος.

Τούτων ἐγὼ ἠδῖω μὲν ἂν εἶχον ὑμῖν ἕτερα ἐπιστέλλειν, οὐ μέντοι χρησιμώτερά γε, εἰ δεῖ σαφῶς εἰδότας τὰ ἐνθάδε βουλευσασθαι. καὶ ἅμα τὰς φύσεις ἐπιστάμενος ὑμῶν, βουλομένων μὲν τὰ ἠδιστα ἀκούειν, αἰτιωμένων δὲ ὕστερον, ἦν τι ὑμῖν ἀπ' αὐτῶν μὴ ὁμοῖον ἐκβῆ, ἀσφαλέστερον ἠγησάμην τὸ ἀληθὲς δηλώσει.

15. Καὶ νῦν ὡς ἐφ' ἃ μὲν ἤλθομεν τὸ πρῶτον καὶ τῶν στρατιωτῶν καὶ τῶν ἡγεμόνων ὑμῖν μὴ μεμπτῶν γεγενημένων, οὕτω τὴν γνώμην ἔχετε· ἐπειδὴ δὲ ἡ Σικελία τε ἅπασα ξυνίσταται καὶ ἐκ Πελοποννήσου ἄλλη στρατιὰ προσδόκιμος αὐτοῖς, βουλευσασθε ἤδη ὡς τῶν γ' ἐνθάδε μὴδὲ τοῖς παροῦσιν ἀνταρκούντων, ἀλλ' ἢ τούτους μεταπέμπειν δέον ἢ ἄλλην στρατιὰν μὴ ἐλάσσω ἐπιπέμπειν καὶ πεζὴν καὶ ναυτικὴν, καὶ χρήματα μὴ ὀλίγα, ἐμοὶ δὲ διάδοχόν τινα, ὡς ἀδύνατός εἰμι διὰ νόσον νεφροῖτιν παραμένειν. ἀξιῶ δ' ὑμῶν ξυγγνώμης τυγχάνειν· καὶ γὰρ ὅτ' ἐρρώμην πολλὰ ἐν ἡγεμονίαις ὑμᾶς εὖ ἐποίησα. ὅ τι δὲ μέλλετε, ἅμα τῷ ἦρι εὐθύς καὶ μὴ ἐς ἀναβολὰς πράσσετε, ὡς τῶν πολεμίων τὰ μὲν ἐν Σικελίᾳ δι' ὀλίγου ποριουμένων, τὰ δ' ἐκ Πελοποννήσου σχολαίτερον μὲν, ὅμως δ' ἦν μὴ προσέχητε τὴν γνώμην, τὰ μὲν λήσουσιν ὑμᾶς, ὥσπερ καὶ πρότερον, τὰ δὲ φθίσονται».

Περίληψις

τῶν μεταξὺ ἱστορουμένων γεγονότων.

Οἱ Ἀθηναῖοι κατόπιν τῆς ἐπιστολῆς τοῦ Νικίου, περὶ ἐγκαταλείψεως μὲν τῆς Σικελίας δὲν ἤθελον νὰ ἀκούσωσι τίποτε, ἔπεμψαν δὲ ἀμέσως βοήθειαν ἐξ 73 πλοίων καὶ 5000 ὀπλιτῶν ὑπὸ τὸν Δημοσθένην. Καὶ μετὰ τὴν ἀφίξιν ὅμως τῆς βοηθείας αὐτῆς τὰ πράγματα τῶν Ἀθηναίων δὲν ἔλαβον εὐτυχεστέραν τροπὴν. Κατόπιν ἀλλεπαλλήλων ἀποτυχιῶν ὅλη ἡ νῆσος συνησπίσθη κατὰ τῶν ἐπιδρομέων. Οἱ Συρακούσιοι ἐνίκησαν ἐπανειλημμένως τὸν ἀθηναϊκὸν στόλον καὶ ἐνέκλεισαν αὐτὸν ἐντὸς τοῦ λιμένος φραξάντες διὰ πλοίων τὴν εἴσοδον αὐτοῦ. Οἱ Ἀθηναῖοι τότε κατέστρεψαν ἰδιοχείρως τὰ πλοῖά των καὶ ἐν ἀπογνώσει ἐπεχείρησαν νὰ ὑποχωρήσουν διὰ ξηρᾶς εἰς τὸ ἐσωτερικὸν τῆς νήσου.

Αἱ τελευταῖαι στιγμαὶ τῆς ὑποχωρήσεως τοῦ ἀθηναϊκοῦ στρατοῦ.

(Z, 75-76)

75. Μετὰ δὲ τοῦτο, ἐπειδὴ ἐδόκει τῷ Νικίᾳ καὶ τῷ Δημοσθένει ἰκανῶς παρεσκευάσθαι, καὶ ἡ ἀνάστασις ἤδη τοῦ στρατεύματος τρίτη ἡμέρα ἀπὸ τῆς ναυμαχίας ἐγίγνετο. δεινὸν οὖν ἦν οὐ καθ' ἓν μόνον τῶν πραγμάτων, ὅτι τὰς τε ναῦς ἀπολωλεκότες πάσας ἀπεχώρουν καὶ ἀντὶ μεγάλης ἐλπίδος καὶ αὐτοὶ καὶ ἡ πόλις κινδυνεύοντες, ἀλλὰ καὶ ἐν τῇ ἀπολείψει τοῦ στρατοπέδου ξυνέβαινε τῇ τε ὄψει ἐκάστῳ ἀλγεινὰ καὶ τῇ γνώμῃ αἰσθηθεῖσθαι, τῶν τε γὰρ νεκρῶν ἀτάφων ὄντων, ὁπότε τις ἴδοι τινὰ τῶν ἐπιτηδείων κείμενον, ἐς λύπην μετὰ φόβου καθίστατο, καὶ οἱ ζῶντες καταλειπόμενοι τραυματῖαι τε καὶ ἀσθενεῖς πολὺ τῶν τεθνεώτων τοῖς ὄρωσι λυπηρότε-

ροι ἦσαν καὶ τῶν ἀπολωλότων ἀθλιώτεροι. / πρὸς γὰρ
 ἀντιβολίαν καὶ ὀλοφυρμὸν τραπόμενοι ἐς ἀπορίαν καθί-
 στασαν, ἄγειν τε σφᾶς ἀξιοῦντες καὶ ἕνα ἕκαστον ἐπι-
 βρώμενοι, εἴ τινα πού τις ἴδοι ἢ ἐταίρων ἢ οἰκείων, τῶν
 τε ξυσκίων ἤδη ἀπιόντων ἐκκρεμαννύμενοι καὶ ἐπακο-
 λουθοῦντες ὅσον δύναιτο, εἴ τῳ δὲ προλίποι ἢ ῥώμη
 καὶ τὸ σῶμα, οὐκ ἄνευ ὀλίγων ἐπιθειασμῶν καὶ οἰμωγῆς
 ἀπολειπόμενοι, ὥστε δάκρυσι πᾶν τὸ στράτευμα πλη-
 σθὲν καὶ ἀπορία τοιαύτη μὴ ῥαδίως ἀφορμᾶσθαι, καίπερ
 ἐκ πολεμίας τε καὶ μείζω ἢ κατὰ δάκρυα τὰ μὲν πεπον-
 θότας ἤδη, τὰ δὲ περὶ τῶν ἐν ἀφανεῖ δεδιότας μὴ πά-
 θωσι. / κατήφειά τε τις ἅμα καὶ κατάμεμφις σφῶν αὐ-
 τῶν πολλή ἦν. οὐδὲν γὰρ ἄλλο ἢ πόλει ἐκπεπολιορκη-
 μένῃ ἐφάρκεσαν ὑποφευγούσῃ, καὶ ταύτῃ οὐ σμικρᾶ μυ-
 ριάδες γὰρ τοῦ ξύμπαντος ὄχλου οὐκ ἐλάσσους τεσσά-
 ρων ἅμα ἐπορεύοντο. / καὶ τούτων οἳ τε ἄλλοι πάντες
 ἔφερον ὃ τι τις ἐδύνατο κατὰ τὸ χρήσιμον, καὶ οἱ ὀπλι-
 ται καὶ οἱ ἱππῆς παρὰ τὸ εἰωθὸς αὐτοῖ γε καὶ τὰ σφέ-
 τερα αὐτῶν σιτία, οἱ μὲν ἀπορία ἀκολουθῶν, οἱ δὲ ἀπι-
 στία· ἀπηυτομολήκεσαν γὰρ πάλαι τε καὶ οἱ πλεῖστοι
 παραχρῆμα. ἔφερον δὲ οὐδὲ ταῦτα ἱκανά· σῖτος γὰρ οὐ-
 κέτι ἦν ἐν τῷ στρατοπέδῳ. / καὶ μὴν ἡ ἄλλη αἰκία, καὶ ἡ
 ἰσομοῖρία τῶν κακῶν ἔχουσα τίνα ὅμως τὸ μετὰ πολλῶν
 κούφισιν, οὐδ' ὥς ῥαδία ἐν τῷ παρόντι ἐδοξάζετο, ἄλ-
 λως τε καὶ ἀπὸ οἴας λαμπρότητος καὶ αὐχήματος τοῦ
 πρώτου ἐς οἴαν τελευτήν καὶ ταπεινότητα ἀφίκατο. μέ-
 γιστον γὰρ δὴ τὸ διάφορον τοῦτο τῷ Ἑλληνικῷ στρα-
 τεύματι ἐγένετο, οἷς ἀντὶ μὲν τοῦ ἄλλους δουλωσομέ-
 νους ἦκειν αὐτοὺς τοῦτο μᾶλλον δεδιότας μὴ πάθωσι
 ξυνέβη ἀπιέναι, ἀντὶ δ' εὐχῆς τε καὶ παιάνων, μεθ' ὧν
 ἐξέπλεον, πάλιν τούτων τοῖς ἐναντίοις ἐπιφημίσαμεν

ἀφορμᾶσθαι, πεζούς τε ἀντὶ ναυβατῶν πορευομένους καὶ ὀπλιτικῶ προσέχοντας μᾶλλον ἢ ναυτικῶ. ὁμως δὲ ὑπὸ μεγέθους τοῦ ἐπιχειρουμένου ἔτι κινδύνου πάντα ταῦτα αὐτοῖς οἰστὰ ἐφαίνετο.

76. Ὅρῶν δὲ ὁ Νικίας τὸ στρατεύμα ἀθυμοῦν καὶ ἐν μεγάλῃ μεταβολῇ ὄν, ἐπιπαριῶν ὡς ἐκ τῶν ὑπαρχόντων ἐθάρσυνέ τε καὶ παραμυθεῖτο, βοῆ τε χρώμενος ἔτι μᾶλλον ἐκάστοις καθ' οὓς γίνοιτο ὑπὸ προθυμίας καὶ βουλόμενος ὡς ἐπὶ πλεῖστον γεγωνίσκων ὠφελεῖν.

**Παραμυθητικὸς λόγος τοῦ Νικίου
πρὸς τοὺς στρατιώτας.**

(Z, 77).

77. «Ἔτι καὶ ἐκ τῶν παρόντων, ὧ Ἀθηναῖοι καὶ ξύμμαχοι, ἐλπίδα χρῆ ἔχειν — ἤδη τινὲς καὶ ἐκ δεινοτέρων ἢ τοιῶνδε ἐσώθησαν — μηδὲ καταμέμφεσθαι ὑμᾶς ἄγαν αὐτοὺς μήτε ταῖς ξυμφοραῖς μήτε ταῖς παρὰ τὴν ἀξίαν νῦν κακοπαθίαις. καὶ γὰρ οὐδενὸς ὑμῶν οὔτε ῥώμη προφέρων — ἀλλ' ὁρᾶτε δὴ ὡς διάκειμαι ὑπὸ τῆς νόσου — οὔτ' εὐτυχία δοκῶν που ὕστερός του εἶναι κατὰ τὸν ἴδιον βίον καὶ ἐς τὰ ἄλλα, νῦν ἐν τῷ αὐτῷ κινδύνῳ τοῖς φαυλοτάτοις αἰωροῦμαι· καίτοι πολλὰ μὲν ἐς θεοὺς νόμιμα δεδιήτημαι, πολλὰ δὲ ἐς ἀνθρώπους δίκαια καὶ ἀνεπίφθονα. ἀνθ' ὧν ἢ μὲν ἐλπίς ὁμως θρασεῖα τοῦ μέλλοντος, αἱ δὲ ξυμφοραὶ οὐ κατ' ἀξίαν δὴ φοβοῦσι. τάχα δὲ ἂν καὶ λωφήσειαν· ἱκανὰ γὰρ τοῖς τε πολεμίοις ηὐτύχηται, καὶ εἴ τῳ θεῶν ἐπίφθονοι ἐστρατεύσαμεν, ἀποχρώντως ἤδη τετιμωρήμεθα. ἤλθον γὰρ που καὶ ἄλλοι τινὲς ἤδη ἐφ' ἐτέρους, καὶ ἀνθρώπεια δρᾶσαντες

ἀνεκτὰ ἔπαθον. καὶ ἡμᾶς εἰκὸς νῦν τὰ τε ἀπὸ τοῦ θεοῦ ἐλπίζειν ἠπιώτερα ἕξειν—οἴκτου γὰρ ἀπ' αὐτῶν ἀξιώτεροι ἤδη ἐσμέν ἢ φθόνου—καὶ ὀρῶντες ὑμᾶς αὐτοὺς οἴοι ὀπλιται ἅμα καὶ ὅσοι ξυντεταγμένοι χωρεῖτε μὴ καταπέπληχθε ἄγαν, λογίζεσθε δὲ ὅτι αὐτοὶ τε πόλις εὐθύς ἐστε ὅποι ἂν καθέζησθε, καὶ ἄλλη οὐδεμία ὑμᾶς τῶν ἐν Σικελίᾳ οὔτ' ἂν ἐπιόντας δέξαιτο ὀραδίως οὔτ' ἂν ἰδρουθέντας που ἐξαναστήσειε. τὴν δὲ πορείαν ὥστ' ἀσφαλῆ καὶ εὐτακτον εἶναι αὐτοὶ φυλάξατε, μὴ ἄλλο τι ἡγησάμενος ἕκαστος ἢ ἐν ᾧ ἂν ἀναγκασθῆ χωρὶφ μάχεσθαι, τοῦτο καὶ πατρίδα καὶ τεῖχος κρατήσας ἕξειν. σπουδὴ δὲ ὁμοίως καὶ νύκτα καὶ ἡμέραν ἔσται τῆς ὁδοῦ· τὰ γὰρ ἐπιτήδεια βραχέα ἔχομεν, καὶ ἦν ἀντιλαβώμεθά του φιλίου χωρίου τῶν Σικελῶν—οὔτοι γὰρ ἡμῖν διὰ τὸ Συρακοσίων δέος ἔτι βέβαιοί εἰσιν—ἤδη νομίζετε ἐν τῷ ἐχυρῷ εἶναι. προπέπεμπται δ' ὡς αὐτούς, καὶ ἀπαντᾶν εἰρημένον καὶ σιτία ἅμα κομίζειν. τό τε ξύμπαν γινώτε, ᾧ ἄνδρες στρατιῶται, ἀναγκαῖόν τε ὄν ὑμῖν ἀνδράσιν ἀγαθοῖς γίνεσθαι, ὡς μὴ ὄντος χωρίου ἐγγὺς ὅποι ἂν μαλακισθέντες σωθεῖτε, καὶ ἦν νῦν διαφύγητε τοὺς πολεμίους, οἳ τε ἄλλοι τευξόμενοι ὄν ἐπιθυμεῖτε που ἐπιδεῖν, καὶ οἱ Ἰθηναῖοι τὴν μεγάλην δύναμιν τῆς πόλεως καίπερ πεπτωκυῖαν ἐπανορθώσοντες· ἄνδρες γὰρ πόλις, καὶ οὐ τείχη οὐδὲ νῆες ἀνδρῶν κεναί».

Περίληψις

τῶν μεταξὺ ἱστορουμένων γεγονότων.

Οἱ Συρακοῦσιοι μαθόντες τὴν ἀναχώρησιν τῶν Ἰθηναίων ἔσπευσαν εἰς καταδίωξιν αὐτῶν. Ὁ Δημοσθένης μετὰ τοῦ στρατοῦ του, ἐπειδὴ εἶχε μείνει πολὺ ὀπίσω, καταληφθεὶς ἠμαγκάσθη

να παραδοθῆ δια συμβάσεως. Ὁ δὲ Νικίας προχωρῶν ἔφθασεν ἐπὶ τινος λόφου, ὅπου καταληφθεὶς καὶ αὐτὸς ὑπὸ τῶν Συρακουσίων καὶ βεβαιωθείς περὶ τῆς τύχης τοῦ Δημοσθένους προσπαθεῖ νὰ ἐπιτύχῃ εὐνοϊκότερους ὄρους παραδόσεως διὰ τῆς προσφορᾶς χρηματικοῦ ποσοῦ. Ἀποκρουσθεῖσης ὁμως τῆς προτάσεώς του ἐξακολουθεῖ τὴν πορείαν του καὶ φθάνει εἰς τὸν Ἀσσίναρον ποταμόν.

**Διάβασις Ἀσσινάρου ποταμοῦ. Παράδοσις τοῦ στρατοῦ.
Τέλος τῆς σικελικῆς ἐκστρατείας.**

(Z, 84 - 87).

84. Νικίας δ' ἐπειδὴ ἡμέρα ἐγένετο ἤγε τὴν στρατιάν· οἱ δὲ Συρακόσιοι καὶ οἱ ξύμμαχοι προσέκειντο τὸν αὐτὸν τρόπον πανταχόθεν βάλλοντές τε καὶ κατακοντίζοντες. καὶ οἱ Ἀθηναῖοι ἠπείγοντο πρὸς τὸν Ἀσσίναρον ποταμόν, ἅμα μὲν βιαζόμενοι ὑπὸ τῆς πανταχόθεν προσβολῆς ἰππέων τε πολλῶν καὶ τοῦ ἄλλου ὄχλου, οἰόμενοι ῥᾶόν τι σφίσιν ἔσεσθαι, ἦν διαβῶσι τὸν ποταμόν, ἅμα δὲ ὑπὸ τῆς ταλαιπωρίας καὶ τοῦ πιεῖν ἐπιθυμία. ὡς δὲ γίνονται ἐπ' αὐτῷ, ἐσπίπτουσιν οὐδενὶ κόσμῳ ἔτι, ἀλλὰ πᾶς τέ τις διαβῆναι αὐτὸς πρῶτος βουλούμενος καὶ οἱ πολέμοι ἐπικείμενοι χαλεπὴν ἤδη τὴν διάβασιν ἐποιοῦν· ἀθροοὶ γὰρ ἀναγκαζόμενοι χωρεῖν ἐπέπιπτόν τε ἀλλήλοις καὶ κατεπάτουν, περὶ τε τοῖς δορατίοις καὶ σκεύεσιν οἱ μὲν εὐθύς διεφθείροντο, οἱ δὲ ἐμπαλασσόμενοι κατέρρεον. ἐς τὰ ἐπὶ θάτερα τὰ τοῦ ποταμοῦ παραστάντες οἱ Συρακόσιοι— ἦν δὲ κρημνώδες— ἔβαλλον ἄνωθεν τοὺς Ἀθηναίους, πίνοντάς τε τοὺς πολλοὺς ἀσμένους καὶ ἐν κοίλῳ ὄντι τῷ ποταμῷ ἐν σφίσιν αὐτοῖς ταρασσομένους. οἱ τε Πελοποννήσιοι ἐπικαταβάντες τοὺς ἐν τῷ ποταμῷ μάλιστα ἔσφαζον.

καὶ τὸ ὕδωρ εὐθύς διεφθαρτο, ἀλλ' οὐδὲν ἦσσαν ἐπίνετο ὁμοῦ τῷ πληῶ ἡματωμένον καὶ περιμάχητον ἦν τοῖς πολλοῖς.

85. Τέλος δὲ νεκρῶν τε πολλῶν ἐπ' ἀλλήλοις ἤδη κειμένων ἐν τῷ ποταμῷ καὶ διεφθαρμένου τοῦ στρατεύματος τοῦ μὲν κατὰ τὸν ποταμόν, τοῦ δὲ καί, εἴ τι διαφύγοι, ὑπὸ τῶν ἰπέων, Νικίας Γυλίππῳ ἑαυτὸν παραδίδωσι πιστεύσας μᾶλλον αὐτῷ ἢ τοῖς Συρακοσίοις· καὶ ἑαυτῷ μὲν χρῆσθαι ἐκέλευεν ἐκεῖνόν τε καὶ Λακεδαιμονίους ὃ τι βούλονται, τοὺς δὲ ἄλλους στρατιώτας παύσασθαι φονεύοντας. καὶ ὁ Γύλιππος μετὰ τοῦτο ζωγρεῖν ἤδη ἐκέλευε· καὶ τοὺς τε λοιπούς, ὅσους μὴ ἀπεκρῦψαντο—πολλοὶ δὲ οὗτοι ἐγένοντο—ξυνεκόμισαν ζῶντας, καὶ ἐπὶ τοὺς τριακοσίους, οἱ τὴν φυλακὴν διεξῆλθον τῆς νυκτός, πέμψαντες τοὺς διωξομένους ξυνέλαβον· τὸ μὲν οὖν ἀθροισθὲν τοῦ στρατεύματος ἐς τὸ κοινὸν οὐ πολὺ ἐγένετο, τὸ δὲ διακλαπὲν πολὺ, καὶ διεπλήσθη πᾶσα Σικελία αὐτῶν, ἅτε οὐκ ἀπὸ ξυμβάσεως ὥσπερ τῶν μετὰ Δημοσθένους ληφθέντων. μέρος δέ τι οὐκ ὀλίγον καὶ ἀπέθανε· πλεῖστος γὰρ δὴ φόνος οὗτος καὶ οὐδενὸς ἐλάσσω τῶν ἐν τῷ Σικελικῷ πολέμῳ τούτῳ ἐγένετο. καὶ ἐν ταῖς ἄλλαις προσβολαῖς ταῖς κατὰ τὴν πορείαν συχναιῖς γενομέναις οὐκ ὀλίγοι ἐτεθνήκεσαν. πολλοὶ δὲ ὅμως καὶ διέφυγον, οἱ μὲν καὶ παραυτίκα, οἱ δὲ καὶ δουλεύσαντες καὶ διαδιδράσκοντες ὕστερον· τούτοις δ' ἦν ἀναχώρησις ἐς Κατάνην.

86. Ξυναθροισθέντες δὲ οἱ Συρακοσῖοι καὶ οἱ ξύμμαχοι, τῶν τε αἰχμαλώτων ὅσους ἐδύναντο πλείστους καὶ τὰ σκῦλα ἀναλαβόντες, ἀνεχώρησαν ἐς τὴν πόλιν. καὶ τοὺς μὲν ἄλλους Ἀθηναίων καὶ τῶν ξυμμάχων ὀπόσους ἔλαβον κατεβίβασαν ἐς τὰς λιθοτομίας, ἀσφα-

λεστάτην εἶναι νομίσαντες τήρησιν, Νικίαν δὲ καὶ Δημοσθένη ἄκοντος Γυλίππου ἀπέσφαξαν. ὁ γὰρ Γύλιππος καλὸν τὸ ἀγώνισμα ἐνόμιζεν οἱ εἶναι ἐπὶ τοῖς ἄλλοις καὶ τοὺς ἀντιστρατήγους κομίσει Λακεδαιμονίοις. ξυνέβαινε δὲ τὸν μὲν πολεμιώτατον αὐτοῖς εἶναι, Δημοσθένη, διὰ τὰ ἐν τῇ νήσῳ καὶ Πύλῳ, τὸν δὲ διὰ τὰ αὐτὰ ἐπιτηδειώτατον· τοὺς γὰρ ἐκ τῆς νήσου ἄνδρας τῶν Λακεδαιμονίων ὁ Νικίας προθυμήθη, σπονδὰς πείσας τοὺς Ἀθηναίους ποιήσασθαι, ὥστε ἀφεθῆναι. ἀνθ' ὧν οἱ τε Λακεδαιμόνιοι ἦσαν αὐτῷ προσφιλεῖς κάκεινος οὐχ ἥκιστα πιστεύσας ἑαυτὸν τῷ Γυλίπῳ παρέδωκεν. ἀλλὰ τῶν Συρακοσίων τινές, ὡς ἐλέγετο, οἱ μὲν δείσαντες, ὅτι πρὸς αὐτὸν ἐκεκοινολόγητο, μὴ βασανιζόμενος διὰ τὸ τοιοῦτον ταραχὴν σφίσι ἐν εὐπραγίᾳ ποιήσῃ, ἄλλοι δέ, καὶ οὐχ ἥκιστα οἱ Κορίνθιοι, μὴ χρήμασι δὴ πείσας τινάς, ὅτι πλούσιος ἦν, ἀποδορᾷ καὶ αὐθις σφίσι νεώτερόν τι ἀπ' αὐτοῦ γένηται, πείσαντες τοὺς ξυμμάχους ἀπέκτειναν αὐτόν. καὶ ὁ μὲν τοιαύτη ἢ ὅτι ἐγγύτατα τούτων αἰτία ἐτεθνήκει, ἥκιστα δὴ ἄξιος ὧν τῶν γε ἐπ' ἐμοῦ Ἑλλήνων ἐς τοῦτο δυστυχίας ἀφικέσθαι διὰ τὴν πᾶσαν ἐς ἀρετὴν νενομισμένην ἐπιτήδευσιν.

87. Τοὺς δ' ἐν ταῖς λιθοτομίαις οἱ Συρακόσιοι χαλεπῶς τοὺς πρώτους χρόνους μετεχείρισαν. ἐν γὰρ κοίλῳ χωρίῳ ὄντας καὶ ὀλίγῳ πολλοὺς οἱ τε ἥλιοι τὸ πρῶτον καὶ τὸ πνίγος ἔτι ἐλύπει διὰ τὸ ἀστέγαστον, καὶ αἱ νύκτες ἐπιγιγνόμεναι τοῦναντίον μετοπωριναὶ καὶ ψυχραὶ τῇ μεταβολῇ ἐς ἀσθένειαν ἐνεωτέριζον, πάντα τε ποιούντων αὐτῶν διὰ στενοχωρίαν ἐν τῷ αὐτῷ καὶ προσέτι τῶν νεκρῶν ὁμοῦ ἐπ' ἀλλήλοις ξυννενημένων, οἱ ἔκ τε τῶν τραυμάτων καὶ διὰ τὴν μεταβολὴν καὶ τὸ τοιοῦτον

ἀπέθνησκον, καὶ ὄσμαι ἦσαν οὐκ ἀνεκτοί, καὶ λιμῶ ἅμα καὶ δίψῃ ἐπιέζοντο — ἐδίδοσαν γὰρ αὐτῶν ἐκάστῳ ἐπὶ ὀκτῶ μῆνας κοτύλην ὕδατος καὶ δύο κοτύλας σίτου — ἄλλα τε ὅσα εἰκὸς ἐν τῷ τοιοῦτῳ χωρίῳ ἐμπεπτωκότας κακοπαθῆσαι, οὐδὲν ὅ τι οὐκ ἐπεγένετο αὐτοῖς. καὶ ἡμέρας μὲν ἑβδομήκοντά τινες οὕτω διητήθησαν ἀθρόοι· ἔπειτα πλὴν Ἀθηναίων καὶ εἴ τινες Σικελιωτῶν ἢ Ἰταλιωτῶν ξυνεστράτευσαν, τοὺς ἄλλους ἀπέδοντο. ἐλήφθησαν δὲ οἱ ξύμπαντες, ἀκριβεῖα μὲν χαλεπὸν ἐξείπειν, ὅμως δὲ οὐκ ἐλάσσους ἑπτακισχιλίων. ξυνέβη τε ἔργον τοῦτο Ἑλληνικὸν τῶν κατὰ τὸν πόλεμον τόνδε μέγιστον γενέσθαι, δοκεῖν δ' ἔμοιγε καὶ ὧν ἀκοῇ Ἑλληνικῶν ἴσμεν, καὶ τοῖς τε κρατήσασι λαμπρότατον καὶ τοῖς διαφθαρεῖσι δυστυχεστάτον· κατὰ πάντα γὰρ πάντως νικηθέντες καὶ οὐδὲν ὀλίγον ἐς οὐδὲν κακοπαθήσαντες, πανωλεθρία δὴ τὸ λεγόμενον καὶ πεζὸς καὶ νῆες καὶ οὐδὲν ὅ τι οὐκ ἀπώλετο, καὶ ὀλίγοι ἀπὸ πολλῶν ἐπ' οἴκου ἀπενόστησαν. ταῦτα μὲν τὰ περὶ Σικελίαν γενόμενα.

Ἡ ἐκ τῆς καταστροφῆς ἐντύψεις
ἐν Ἀθήναις.

(H, 1)

1. Ἐς δὲ τὰς Ἀθήνας ἐπειδὴ ἠγγέλθη, ἐπὶ πολὺ μὲν ἠπίστουν καὶ τοῖς πάνυ τῶν στρατιωτῶν ἐξ αὐτοῦ τοῦ ἔργου διαπεφευγόσι καὶ σαφῶς ἀγγέλλουσι, μὴ οὕτω γε ἂν πανσυδὶ διεφθάρθαι· ἐπειδὴ τε ἔγνωσαν, χαλεποὶ μὲν ἦσαν τοῖς ξυμπροθυμηθεῖσι τῶν ῥητόρων τὸν ἔκπλουν, ὥσπερ οὐκ αὐτοὶ ψηφισάμενοι, ὠργίζοντο δὲ καὶ τοῖς χρησμολόγοις τε καὶ μάντεσι καὶ ὁπόσοι τι τότε αὐτοὺς

θειάσαντες ἐπήλπισαν ὡς λήψονται Σικελίαν. πάντα δὲ πανταχόθεν αὐτοὺς ἐλύπει τε καὶ περιειστήκει ἐπὶ τῷ γεγεννημένῳ φόβος τε καὶ κατάπληξις μεγίστη δῆ. ἅμα μὲν γὰρ στερόμενοι καὶ ἰδίᾳ ἕκαστος καὶ ἡ πόλις ὀπλιτῶν τε πολλῶν καὶ ἰπέων καὶ ἡλικίας οἷαν οὐχ ἑτέραν ἐώρων ὑπάρχουσαν ἐβαρύνοντο· ἅμα δὲ ναῦς οὐχ ὀρωντες ἐν τοῖς νεωσοϊκοῖς ἱκανὰς οὐδὲ χρήματα ἐν τῷ κοινῷ οὐδ' ὑπηρεσίας ταῖς ναυσὶν ἀνέλπιστοι ἦσαν ἐν τῷ παρόντι σωθῆσθαι, τοὺς τε ἀπὸ τῆς Σικελίας πολεμίους εὐθύς σφίσιν ἐνόμιζον τῷ ναυτικῷ ἐπὶ τὸν Πειραιᾶ πλευσεῖσθαι, ἄλλως τε καὶ τοσοῦτον κρατήσαντας, καὶ τοὺς αὐτόθεν πολεμίους τότε δῆ καὶ διπλασίως πάντα παρεσκευασμένους κατὰ κράτος ἤδη καὶ ἐκ γῆς καὶ ἐκ θαλάσσης ἐπικείσεσθαι, καὶ τοὺς ξυμμάχους σφῶν μετ' αὐτῶν ἀποστάντας. ὁμως δὲ ὡς ἐκ τῶν ὑπαρχόντων ἐδόκει χρῆναι μὴ ἐνδιδόναι, ἀλλὰ παρασκευάζεσθαι καὶ ναυτικόν, ὅθεν ἂν δύνωνται ξύλα ξυμπορισαμένους καὶ χρήματα, καὶ τὰ τῶν ξυμμάχων ἐς ἀσφάλειαν ποιεῖσθαι, καὶ μάλιστα τὴν Εὐβοίαν, τῶν τε κατὰ τὴν πόλιν τι ἐς εὐτέλειαν σωφρονίσει καὶ ἀρχὴν τινα πρεσβυτέρων ἀνδρῶν ἐλέσθαι, οἵτινες περὶ τῶν παρόντων ὡς ἂν καιρὸς ἦ προβουλεύσουσι. πάντα τε πρὸς τὸ παραχρῆμα περιδεές, ὅπερ φιλεῖ δῆμος ποιεῖν, ἐτοῖμοι ἦσαν εὐτακτεῖν. καὶ ὡς ἔδοξεν αὐτοῖς, καὶ ἐποίουν ταῦτα, καὶ τὸ θέρος ἐτελεύτα.

Ημερομηνία: 20/05/2023
 Αριθμός: 12345
 ΠΡΟΣ: Ο ΥΠΟΥΡΓΟΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
 ΑΠΟ: Ο ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΕΚΔΕΛ
 ΘΕΜΑ: ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΚΔΟΣΗ ΤΩΝ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ ΤΩΝ ΕΞΕΤΑΣΕΩΝ ΕΙΣΑΓΩΓΗΣ ΣΤΑ ΓΥΜΝΑΣΙΑ ΤΗΣ ΣΧΟΛΙΚΗΣ ΧΡΟΝΙΑΣ 2022-2023.

Με την παρούσα ανακοίνωση ενημερώνεται ο κ. Υπουργός για την έκδοση των αποτελεσμάτων των εξετάσεων εισαγωγής στα Γυμνάσια της σχολικής χρονιάς 2022-2023. Τα αποτελέσματα είναι διαθέσιμα στην ιστοσελίδα του Υπουργείου Παιδείας και Θρησκευμάτων, στην διεύθυνση: www.minedu.gov.gr.

Τα αποτελέσματα των εξετάσεων είναι διαθέσιμα για όλους τους υποψηφίους που έχουν καταχωρηθεί στο Μητρώο Υποψηφίων. Οι υποψήφιοι μπορούν να ελέγξουν τα αποτελέσματά τους χρησιμοποιώντας τον αριθμό ταυτότητας που έχουν καταχωρήσει στο Μητρώο.

Η ανακοίνωση των αποτελεσμάτων γίνεται με τη μορφή ηλεκτρονικού μηνύματος που αποστέλλεται στους υποψηφίους μέσω της ηλεκτρονικής διεύθυνσης που έχουν δηλώσει στο Μητρώο.

Οι υποψήφιοι που έχουν λάβει μέρος στις εξετάσεις και δεν έχουν λάβει ακόμη τα αποτελέσματά τους, μπορούν να επικοινωνήσουν με τον αρμόδιο υπάλληλο του Γραφείου Εξετάσεων του ΕΚΔΕΛ.

Ημερομηνία έκδοσης: 20/05/2023
 Ο Διευθυντής Εκπαίδευσης Εκδελ

ΜΕΡΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟΝ

Α΄ ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Β΄ ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΑΙ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

Α΄ ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Ο ΘΟΥΚΥΔΙΔΗΣ

1. Θουκυδίδου βίος.

Ὁ Θουκυδίδης ἐγεννήθη ἐν τῷ δήμῳ Ἀλιμοῦντι (παρὰ τὸν σημερινὸν Ἀλιμον, πέραν τοῦ Π. Φαλήρου) τῆς Ἀττικῆς περὶ τὸ 470 π.Χ. Ὁ πατὴρ του Ὀλορος ἦτο ἀπόγονος ἄλλου Ὀλορου, βασιλέως τῶν Θρακῶν, ἡ δὲ μήτηρ του Ἠγησιπύλη ἀπόγονος τοῦ μαραθωνομάχου Μιλτιάδου καὶ συγγενῆς τῶν Πεισιστρατιδῶν.

Εἰς τὴν καταγωγὴν του αὐτὴν ὄφειλε τὴν μεγάλην του περιουσίαν καὶ τὰ ἐν Σκαπτῇ ὕλῃ, θρακικῷ χωρίῳ, μεταλλεῖα τοῦ χρυσοῦ.

Ὁ Θουκυδίδης ὡς καταγόμενος ἐξ εὐπόρου καὶ εὐγενοῦς οἰκογενείας ἔτυχεν ἐπιμελοῦς καὶ τελείας ἀγωγῆς καὶ παιδείας. Ἔσχε διδασκάλους τὸν φιλόσοφον Ἀναξαγόραν καὶ τὸν ῥήτορα Ἀντιφῶντα, οἵτινες καὶ αὐτοί, ὡς καὶ οἱ σύγχρονοι σοφισταὶ Πρωταγόρας, Πρόδικος, Γοργίας καὶ ἄλλοι, συρρέοντες εἰς τὰς Ἀθήνας, τὸ κέντρον τότε τοῦ πνευματικοῦ κόσμου καὶ τὴν παιδευσιν τῆς ὅλης Ἑλλάδος, μεγάλως ἐπέδρασαν ἐπὶ τὸ πνεῦμα αὐτοῦ.

Κατὰ τὸν συμβάντα ἐν Ἀθήναις λοιμὸν, τὸ δευτέρον ἔτος τοῦ Πελοποννησιακοῦ πολέμου, ὅτε ἀπέθανεν ὁ Περικλῆς, προσβλήθεις καὶ ὁ Θουκυδίδης ὑπὸ τῆς νόσου διεσώθη, τῷ δὲ 424 γενόμενος στρατηγὸς καὶ ναύαρχος τῶν Ἀθηναίων μετέβη εἰς τὰ παρὰ τῆς Θράκης. Ἐκεῖ εὐρισκόμενος διετάχθη νὰ βοηθήσῃ τὴν κινδυνεύουσαν ὑπὸ τοῦ Λακεδαιμονίου στρατηγοῦ Βρασίδου Ἀμφίπολιν, ἀλλ' ἐπειδὴ ἐβράδυνε δὲν κατώρθωσε ν' ἀποτρέψῃ τὴν κατάληψιν. Ἔνεκα τούτου κατεδικάσθη ὑπὸ τῶν Ἀθηναίων ἐπὶ προδοσίᾳ εἰς θάνατον καὶ ἵνα διαφύγῃ τὴν τιμωρίαν ὑπεβλήθη εἰς ἐκουσίαν φυγὴν ἐπὶ εἴκοσιν ἔτη, κατὰ τὰ ὁποῖα διέμενε κυρίως εἰς τὰ ἐν Σκαπτῇ ὕλῃ κτήματά του.

Κατὰ τὰ ἔτη ταῦτα ἐπεδόθη εἰς τὴν μελέτην τῶν γεγονότων τοῦ Πελοποννησιακοῦ πολέμου, μεταβαίνων πολλάκις εἰς τοὺς τόπους, εἰς τοὺς ὁποίους συνέβησαν ταῦτα, καὶ συλλέγων μετὰ πολλῆς ἐπιμελείας καὶ ἀκριβείας τὴν ὕλην τῆς ἱστορίας του.

Μετὰ τὴν κατάλυσιν τῶν 30 τυράννων τῷ 403 π.Χ. ἐπανήλθεν εἰς τὴν πατρίδα του διὰ ψηφίσματος τοῦ δήμου, ἀλλὰ ταχέως κατέλειπεν αὐτήν, ἴσως διὰ τὴν ἐπικρατοῦσαν τότε γενικὴν κατάπτωσιν. Τῷ 396 εὗρισκόμενος ἐν Σκαπτῇ ὕλῃ ἀπέθανεν αἰφνιδίως, ὡς μαρτυρεῖ τὸ ἀποτόμως λήγον ἔργον του. Ἐν Ἀθήναις ὑπῆρχε τὸ μνημῆμά του παρὰ τὰ Κιμώνεια μνημῆματα μετὰ τὴν ἐπιγραφὴν «Θουκυδίδης Ὀλόρου Ἀλιμοῦσιος».

2. Θουκυδίδου ἔργον.

Ὁ Θουκυδίδης συνέγραψε τὸν Πελοποννησιακὸν πόλεμον, ἀλλὰ δὲν τὸν συνεπλήρωσε λόγῳ τοῦ αἰφνιδίου θανάτου του. Ἡ ἱστορία του λήγει τῷ 411 π.Χ., τὴν συνεχίζει δὲ ὁ Ξενοφῶν εἰς τὰ *Ἑλληνικά* του.

Ἡ ὅλη συγγραφὴ διηρέθη ὑπὸ τῶν Ἀλεξανδρινῶν εἰς 8 βιβλία. Ἐν τῷ πρώτῳ, τὸ ὁποῖον χρησιμεῖται καὶ ὡς προοίμιον, συγκρίνων τὸν Πελοποννησιακὸν πόλεμον πρὸς τοὺς προηγουμένους προσπαθεῖ ν' ἀποδείξῃ ὅτι οὗτος εἶναι ἀξιολογώτατος πάντων καὶ αὐτοῦ ἔτι τοῦ Τρωϊκοῦ καὶ Περσικοῦ (κεφ. 1-23)· εἰς δὲ τὸ ὑπόλοιπον μέρος τοῦ πρώτου βιβλίου διεξέρχεται τὰ φανερὰ καὶ ἀφανῆ αἷτια τοῦ πολέμου.

Ἀπὸ τοῦ δευτέρου βιβλίου ἀρχεται ἡ ἔξιστόρησις τῶν γεγονότων περιλαμβάνουσα μέχρι τοῦ 20οῦ κεφαλαίου τοῦ Ε' βιβλίου τὸ πρῶτον δεκαετῆς τμήμα, τὸν Ἀρχιδάμειον πόλεμον (431-421). Τὸ ὑπόλοιπον τοῦ Ε' βιβλίου περιλαμβάνει τὴν διήγησιν τῶν συμβάντων κατὰ τὴν ὑποπτον Νικίειον εἰρήνην μέχρι τῆς εἰς Σικελίαν ἐκστρατείας. Τὸ Σ' καὶ Ζ' τὴν εἰς Σικελίαν ἐκστρατείαν καὶ τὴν πανωλεθρίαν τῶν Ἀθηναίων (415-412). Τὸ δὲ Η' περιλαμβάνει μέρος μόνον τοῦ Δεκελεικοῦ πολέμου μέχρι τοῦ 411 π.Χ.

Ἐν τῇ συγγραφῇ του διακρίνονται ἀφ' ἑνὸς μὲν τὰ καθαρῶς *ἱστορικά* μέρη, ἐν τῇ διηγήσει τῶν ὁποίων προβαίνει κατ' αὐ-

στηρὰν χρονολογικὴν διαίρεσιν εἰς θέρη, περιλαμβάνοντα τὰς στρατείας καὶ τὰς μάχας, καὶ εἰς χειμῶνας, καθ' οὓς γίνονται αἱ παρασκευαὶ καὶ διαπραγματεύσεις, ἀφ' ἑτέρου δὲ αἱ **δημηγορίαι**. Αὗται εἶναι ἀγορεύσεις πολιτικῶν ἢ στρατιωτικῶν ἀνδρῶν ἀπαγγελθεῖσαι εἰς διαφόρους συναθροίσεις· ἐξ αὐτῶν δὲ μετεδόθησαν μόνον αἱ ἀναγκαῖαι πρὸς διασάφησιν τῶν ὑπ' αὐτοῦ ἱστορουμένων γεγονότων. Σημειωτέον δὲ ὅτι αἱ δημηγορίαι δὲν εἶναι οἱ λόγοι τῶν ἀγορευσάντων ἰδίαις λέξεσιν, ἀλλὰ διεπλάσθησαν ὑπὸ τοῦ ἱστορικοῦ ὅσον τὸ δυνατὸν ἐγγύτατα πρὸς τὰ ὑπ' αὐτῶν λεχθέντα.

3. Θουκυδίδου λεκτικόν.

Ὁ Θουκυδίδης συνέγραψε τὴν ἱστορίαν του εἰς ἀρχαίαν ἀττικὴν διάλεκτον, ἣ ὁποία εἶχε διαμορφωθῆ ἔκ τῆς ἰωνικῆς ὑπὸ τῶν ποιητῶν Αἰσχύλου καὶ Σοφοκλέους διὰ τὴν ποίησιν, ὅχι δὲ καὶ διὰ τὸν ἤδη δημιουργούμενον πεζὸν λόγον. Πρῶτος δὲ αὐτὸς μετὰ πολλῆς δεξιότητος καὶ δυνάμεως διέπλασε τὴν ἀφθονον γλωσσικὴν ὕλην τῆς ἀττικῆς διαλέκτου. Ὅθεν μεταχειρίζεται ὄχι μόνον πλείστας ποιητικὰς λέξεις, ὡς αἱ κλέος, ἀχθηδών, θάμβος, ἀκραιφνῆς κ.λ.π., ἀλλὰ καὶ δημιουργεῖ τοιαύτας, ὡς αἱ ἀποδημητής, κινδυνευτής, αὐτοβοεί, ξένοις, ἐπιβόημα κ.λ.π., ἄλλων δὲ αὐτὸς κυρίως ποιεῖται χρῆσιν, ὡς αἱ ξύν, ἐτοιμος, ὁμοῖος, αἰεί, τροπαῖον, ἀντὶ τῶν σύν, ἐτοιμος, ὅμοιος, αἰεί, τροπαῖον. Προσέτι δὲ ἡ ὑπ' αὐτοῦ πολλαπλῆ χρῆσις καὶ παραγωγὴ νέων ῥημάτων ἐξ ὀνομάτων, ἢ συχνῆ χρῆσις τῆς γενικῆς τοῦ ἀπαρεμφάτου εἰς δήλωσιν αἰτίας, ἢ χρῆσις τῶν οὐδετέρων τῶν ἐπιθέτων καὶ μετοχῶν μετὰ τοῦ ἄρθρου, ὡς τὸ δεδιός, τὸ θαρσοῦν, τὸ σῶφρον καὶ ἄλλα τοιαῦτα ἀντι τῶν οὐσιαστικῶν ὁ φόβος, τὸ θάρσος, ἢ σωφροσύνη, προήλθον ἕνεκα τῆς ἀκατεργάστου ἔτι ἀρχαίας ἀττικῆς διαλέκτου. Ἐντεῦθεν ὁ λόγος του ἀπέβη τραχύς, ἀνώμαλος καὶ δυσνόητος. Εἰς τοῦτο δὲ συνετέλεσε καὶ ἡ σύνταξις τοῦ Θουκυδίδου, ἣ ὁποία ἀποκλίνει μᾶλλον εἰς τὴν ποίησιν, ἱσταμένη; οὕτως εἶπεῖν, ἐν τῷ μέσῳ τῆς χαλαρωτέρας συντάξεως τῶν Ἰώνων καὶ τῆς ἐντέχνου συντάξεως τῶν νεωτέρων ἀττικῶν συγγραφέων Πλάτωνος καὶ Ξενοφώντος.

Β' ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΑΙ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

I

ΠΛΑΤΑΪΚΑ

Εισβολή τῶν Θηβαίων εἰς τὰς Πλαταιάς.

(B, 1-6)

1.

ἄρχεται· ἴστορ. ἐνεστ. = ἤρξατο. — *ἄρχεται δὲ ὁ πόλεμος ἐν-
θένδε ἤδη* = ἤρchiσε δὲ πλέον ὁ πόλεμος ἀπὸ ἐδῶ, ἀπὸ ταύτης
τῆς πολεμικῆς πράξεως, δηλ. τῆς αἰφνιδίας εἰσβολῆς τῶν Θη-
βαίων εἰς τὰς Πλαταιάς κατ' Ἀπρίλιον τοῦ 431. — *Ἀθηναίων
καὶ Πελοποννησίων*· γεν. ὑποκειμ. τοῦ πόλεμος = ὃν ἐπολέμη-
σαν Ἀθηναῖοι καὶ Πελοποννήσιοι. — *ἐκατέροις*· ἡ δοτ. χάριν
τοῦ *συμμάχοις* ἀντι γεν. *ἐκατέρων*. — *ἐν ᾧ* = ἐξ ἧς = ἀπὸ τῆς
ὁποίας (πολεμικῆς πράξεως). — *οὔτε ἐπεμείγνυντο ἔτι ἀκηρυκτῆ
παρ' ἀλλήλους* = οὔτε ἤρχοντο πλέον εἰς ἐπικοινωνίαν ἄνευ κη-
ρύκων πρὸς ἀλλήλους. — *καταστάντες τε* (δηλ. εἰς τὸν πόλεμον) =
καὶ ἀφοῦ ἔκαμαν ἀρχὴν τοῦ πολέμου. — *ἐξῆς* = κατὰ σειρὰν. —
γέγραπται· ἕκαστα, δηλ. τὰ γεγονότα τοῦ πολέμου. — *κατὰ θέρος
καὶ χειμῶνα*· τὸ θέρος κατὰ τὸν Θουκυδίδην ἦτο ὀκτάμηνον
διάστημα, ἀπὸ τοῦ Μαρτίου μέχρι τοῦ Ὀκτωβρίου, ὁ δὲ χειμῶν
τετράμηνον, ἀπὸ τοῦ Νοεμβρίου μέχρι τοῦ Φεβρουαρίου. Ἡ δι-
αίρεσις αὕτη στηρίζεται εἰς τὴν φύσιν τῶν ἱστορουμένων γεγονό-
των· διότι τὸ μὲν θέρος, δηλ. ἔαρ, θέρος καὶ φθινόπωρον, ἐγί-
νοντο αἱ κυρίως πολεμικαὶ ἐπιχειρήσεις, τὸν δὲ χειμῶνα αἱ πολε-
μικαὶ παρασκευαί.

ἐνέμειναν = διετηρήθησαν ἐν ἰσχύϊ. — *αἱ τριακοντούταις σπονδαί*· ἡ ἐν ἔτει 445 συναφθεῖσα εἰρήνη μεταξὺ Ἀθηναίων καὶ Πελοποννησίων διὰ 30 ἔτη, ἡ ὁποία ἔγινε μετὰ τὴν ὑπὸ τοῦ Περικλέους ὑποταγὴν τῆς Ἀποστίας Εὐβοίας. — *πέμπτω καὶ δεκάτω ἔτει*· τῷ 441 π.Χ. μετὰ τὴν ἐν Ποτειδαίᾳ μάχην. — *πεντήκοντα δυοῖν δέοντα ἔτη* = τεσσαράκοντα ὀκτὼ ἔτη. — *ἐπὶ Χρυσίδος ἐν Ἀργεὶ ἱερωμένης* = ἱερείας οὐσης· ἡ Χρυσὶς ἦτο ἱερεία τῆς Ἥρας ἐν Ἀργεὶ· ἠοίθμουν δὲ τοὺς χρόνους οἱ Ἀργεῖοι ἀπὸ τῶν ἱερειῶν. — *καὶ Πυθ.*· ἔτι τέσσαρας μῆνας ἄρχοντος = καὶ ὅτε ὁ Πυθ. ἔμελλε νὰ εἶναι ἄρχων (ἐπώνυμος) τέσσαρας ἀκόμη μῆνας. — *ἅμα ἦρι ἄρχομένω* = μετὰ τὴν ἀρχὴν τοῦ ἔαρος. — *βοιωταρχοῦντες*· τὸ πολίτευμα τῶν Θηβαίων ἦτο ὀλιγαρχικόν· τὴν ἀνωτάτην δὲ ἐξουσίαν ἤσκουν 11 *βοιωτάχοι* κατ' ἔτος ἐλεγόμενοι. — *ἐπηγάγοντο*· δηλ. αὐτοὺς = προσεκάλεσαν αὐτοὺς. — *ἰδίας ἔνεκα δυνάμεως* = ἵνα αὐτοὶ καταστῶσι δυνατοί, ἐνισχυθῶσι πολιτικῶς. — *τοὺς σφίσιν ὑπεναντίους* = τοὺς πολιτικούς τῶν ἀντιπάλους (τοὺς δημοκρατικούς). — *προσποιῶ τί τι* = συνάπτω, συνδέω, προσθέτω, τί τι. — *δυνατωτάτου* = ἔχοντος μεγίστην πολιτικὴν ἰσχύϊν. — *ὅτι ἔσοιτο* = ὅτι θὰ γίνῃ. — *διάφορον* = ἐχθρὸν, ἀντίπαλον. — *μήπω φανεροῦ καθεστῶτος* = πρὶν ἀκόμη ἀρχίσῃ φανερά. — *ἧ καὶ ὄρον* = διὰ τοῦτο καὶ εὐκολώτερον. — *ἔλαθον ἐσελθόντες* = λάθρα εἰσῆλθον. — *φυλακῆς οὐ προκαθεστηκυίας* = ἐπειδὴ δὲν ἦτο τοποθετημένη πρὸ τῆς πόλεως (ἢ πρότερον) φρουρά. — *θήμενοι τὰ δπλα* = ἀφοῦ παρετάθησαν. — *ἔργου ἔχεσθαι* = νὰ ἐπιλαμβάνωνται τοῦ ἔργου (δηλ. τῆς συλλήψεως καὶ τοῦ φόνου τῶν δημοκρατικῶν). — *γνώμην ἐποιοῦντο* = ἐδόκει αὐτοῖς, ἔκλιναν εἰς τὴν γνώμην. — *ἐπιτηδεῖεις* = φιλικοῖς, εἰρηνικοῖς. — *καὶ ἐς ξύμβασιν μᾶλλον καὶ φιλίαν τὴν πόλιν ἀγαγεῖν* = καὶ νὰ προσκαλέσωσιν εἰς συμβιβασμὸν μᾶλλον καὶ φιλικὴν συνεννόησιν τοὺς πολίτας. Ποῖος ὁ β' ὄρος τῆς συγκρίσεως; — *ἀνεῖπεν* (ἀναγορεύω) = καὶ ὄντως ἐκήρυξε. — *κατὰ τὰ πάτρια* = κατὰ τὰς συνθήκας τῶν προγόνων, καθ' ὅς ἡ Πλάταια ἀνῆκεν εἰς τὴν Βοιωτικὴν συμμαχίαν. — *τίθε-*

σθαι παρ' αὐτοὺς τὰ ὄπλα=να θέτουν τὰ ὄπλα των πλησίον αὐτῶν, να παρατάσσωνται πλησίον των, μαζί.

3.

ἔξαπιναίως=ἔξαπίνης=αἰφνιδιαστικῶς, ξαφνικά.—καταδείσαντες (καταδέδοικα)=φοβηθέντες πολύ.—πρὸς ξύμβασιν ἐχώρησαν=ἤλθον εἰς συμφωνίαν.—τοὺς λόγους=τὰς διὰ τοῦ κήρυκος προτάσεις.—ἄλλως τε καὶ=καὶ δι' ἄλλους λόγους καὶ διότι.—ἐς οὐδένα οὐδὲν ἐνεωτέριζον=οὐδὲν νεώτερον ἐποίουν εἰς κανένα, δὲν ἐπείραζαν κανένα.—πράσσουντες δέ πως ταῦτα=ἐνῶ δὲ ἀκόμη, τρόπον τινά, διεπραγματεύοντο ταῦτα.—τῷ πλήθει οὐ βουλομένῳ ἦν=τὸ πλῆθος οὐκ ἐβούλειτο.—ἐπιχειρητέα εἶναι· ἀντὶ τοῦ ἐνικοῦ=ἐπιχειρητέον εἶναι=ὅτι πρέπει να γίνῃ κάποια ἀπόπειρα.—παρ' ἀλλήλους· εἰς τὸ ξυνελέγοντο.—ἐξήρτων (ἐξαορτύω)=παρεσκεύαζον.—ἦ=ὅπως, καθώς.—ὡς ἐκ τῶν δυνατῶν=ὅσον ἦτο δυνατόν, ὅσον ἐπέτρεπον αἱ περιστάσεις.—φυλάξαντες ἔτι νύκτα=ἀφοῦ ἐφύλαξαν, ὥστε να εἶναι ἀκόμη νύκτα.—καὶ αὐτὸ τὸ περίορθρον=καὶ μάλιστα ὄρθρος βαθύς.—ὅπως μὴ κατὰ φῶς θαρσαλεωτέροις οὔσι (τοῖς Θηβαίοις) προσφέροιντο (οἱ Πλατ.) καὶ σφίσιν ἐκ τοῦ ἴσου γίνωνται=ἵνα μὴ ἐπιτίθενται κατ' αὐτῶν (τῶν Θηβαίων), ὅτε θὰ ἔχουν περισσότερον θάρρος διὰ τὸ φῶς τῆς ἡμέρας καὶ (ἵνα μὴ οἱ Θηβ.) εὐρίσκωνται εἰς τὴν αὐτὴν (πλεονεκτικὴν) θέσιν μὲ αὐτούς, ἀποβοῦν πρὸς αὐτούς ἰσόπαλοι.—ἀλλὰ . . . φοβερώτεροι (οἱ Θηβαῖοι)=ἔχοντες περισσότερον φόβον.—ἥσσους ὧσι τῆς σφειτέρας ἐμπειρίας=να εἶναι κατώτεροι αὐτῶν λόγω τῆς ἐμπειρίας (γνώσεως) τοῦ τόπου (τῶν ὁδῶν καὶ παρόδων τῆς πόλεως).—ἐς χεῖρας ἦσαν=ἤρχοντο στὰ χέρια, συνεπλέκοντο.

4.

Οἱ δέ· ἔνν. Θηβαῖοι.—ξυνεστρέφοντο ἐν σφίσιν αὐτοῖς=συνεσπειρῶντο, συνεπυκνοῦντο.—ἦ προσπίπτιοιεν=ὄπου κάθε φορά ἐπέπιπτον (οἱ Πλατ.) διατὶ εὐκτική· —ἀπεωθοῦντο=ἤπεκρουον ἀπὸ τὸν ἑαυτὸν τους.—ὄλολυγῆ χρωμαι=ὄλολύζω, ἐκβάλλω θρηνώδη φωνήν.—ὑετοῦ ἅμα ἐπιγενομένου=ἐπειδὴ δὲ

προσέτι ἔλεσε βροχή.—*ἐν σκότῳ καὶ πηλῶ*—διὰ τὸ σκότος καὶ τὸν πηλόν.—*ἡ χρῆ*—διὰ τῶν ὀπείων ἔπρεπε.—*τελευτῶντος τοῦ μηνός*· διασαφεῖ τὸ ἐν σκότῳ. Ἐπειδὴ οἱ μῆνες ἦσαν σεληνιακοί, δὲν ὑπῆρχε κατὰ τὴν νύκτα ἐκείνην σελήνη.—*ἐμπεύρους . . . τοῦ μὴ ἐκφεύγειν*—γνώστας τοῦ τόπου, ὥστε νὰ μὴ τοὺς διαφεύγη κανεῖς.—*ἔκλησε στυρακίῳ . . . χρησάμενος ἀντὶ βαλάνου*—ἔκλεισε στυρακίῳ, ᾧ ἐχρήσατο ἀντὶ βαλάνου—ἔκλεισε διὰ στυρακίου, τοῦ ἐτέρου ἄκρου τοῦ ἄκοντιοῦ.—*βάλανος*· σιδηρᾶ ῥάβδος, ἣ ὁποία εἰσήγετο εἰς τινα ὀπὴν τοῦ μοχλοῦ καὶ τῆς πύλης καὶ ἐχρησίμευε διὰ νὰ μὴ ἀφήνη τὸν μοχλὸν νὰ κινῆται.—*ταύτη*—διὰ τούτου τοῦ μέρους.—*λαθόντες*—χωρὶς νὰ τοὺς ἀντιληφθοῦν οἱ διώκοντες.—*αἰσθήσεις ταχεῖα ἐπεγένετο* (τοῖς Πλαταιεῦσι)—ταχέως ἀντελήφθησαν τοῦτο οἱ Πλαταιεῖς.—*ἄλλη*—εἰς ἄλλο μέρος τῆς πόλεως.—*σποράδες*—σποραδικῶς, σκορπισμένοι.—*ἀντικρυς*—εἰς τὸ ἀπέναντι μέρος, κατ' εὐθεῖαν.—*ἀπειλημένους*—ἀποκεκλεισμένους.—*ὡσπερ ἔχουσιν*—ἀνευ ἀναβολῆς, τάχιστα.—*περιῆσαν*—ἦσαν ἐν τῇ ζωῇ.—*οὕτως ἐπεπράγασαν*—αὐτὴν τὴν τύχην (τοιούτου τέλος) εἶχον.

5.

εἴ τι ἄρα μὴ προχωροίη—ἐὰν ἡ ἐπιχείρησις συνήντα προκόμματα, ἂν τυχὸν δὲν ἐπήγαινε μπροστὰ ἢ δουλειά.—*ἐπεβοήθουν*—ἔσπευδον εἰς βοήθειαν.—*τὸ γενόμενον ὕδωρ*—ἡ ἐπεληθοῦσα βροχή.—*στάδιον*· οἱ στάδιοι· ἀπόστασις 183 μ.—*ἐροῦη μέγας*· τὸ μέγας κατηγ. προληπτ.—ἔπλημύρησεν, ὥστε ἔγινε μέγας.—*τῶν δὲ ζώντων ἐχομένων*—ὅτε οἱ ἄλλοι εἶχον αἰχμαλωτισθῆ.—*ἐπεβούλευον τοῖς ἔξω*—ἔσκέπτοντο κακὰ κατὰ τῶν ἔξω, ἐσχεδιάζον νὰ συλλάβουν τοὺς ἐκτὸς τῆς πόλεως τῶν Πλαταιῶν.—*κατασκευῆ*—οἰκιακὰ σκευῆ, ἅπαντα ἢ ἐν τοῖς ἀγροῦς ἐγκατάστασις, ἐργαλεῖα κλπ.—*οἷα ἀπροσδοκῆτου γενομένου*—ἐπειδὴ πράγματι τὸ κακὸν ἔγινεν ἀπροσδοκῆτως (ἐν καιρῷ εἰρήνης).—*εἴ τινα λάβοιεν*—ὅσους ἤθελον συλλάβει.—*ἦν ἄρα τύχασί τινες ἐξωγρημένοι*—ἂν τυχὸν συνέβαινε νὰ ἔχουν συλληφθῆ τινες ζωντανοί.—*διαβουλεωμένων αὐτῶν*—ἐνῶ αὐτοὶ (οἱ Θεβαῖοι) ἐσκέπτοντο καθ' ἑαυτοὺς, συνεζήτουν.—*ὑποτοπήσαντες* (ὑποτοπέω)—ὑποπτεύσαντες.—*περὶ τοῖς ἔξω*—διὰ τὴν

τύχην τῶν ἔξω.—*λέγοντες ὅτι . . . ὀσίως δράσειαν*—λέγοντες ὅτι κατὰ τὴν γνώμην των δὲν ἔπραξαν ὀσίως· (διότι παραβιάσαντες τὰς συνθήκας κατεπάτησαν τὸ πρὸς τοὺς θεοὺς δίκαιον, δηλ. τὸ ὄσιον).—*τά τε ἔξω ἔλεγον αὐτοῖς μὴ ἀδικεῖν*—προέτρεπον αὐτοὺς νὰ μὴ βλάπτουν τὰ ἔξω, δηλ. ἀνθρώπους, ἀγροὺς καὶ κατασκευὴν.—*ἀναχωρησάντων*—ἐὰν δὲ ἐπιστρέψουν. Κατὰ ποίαν πτῶσιν ἔπρεπε νὰ εἶναι ἡ μετοχή;

6.

ἐπομόσαι φασί—λέγουν ὅτι ἐπεβεβαίωσαν τοὺς λόγους των δι' ὄρκου.—*ἦν τι ξυμβαίνωσι*—ἂν καταλήξουν εἰς συμφωνίαν τινά.—*πρὸς ὃν ἔπραξαν οἱ προδιδόντες*—μετὰ τοῦ ὁποίου διεξήγαγον τὰς διαπραγματεύσεις οἱ προδότες (πρὸβλ. κεφ. 2 § 3).—*ὑποσπόνδους ἀπέδωσαν τοῖς Θηβαίοις*—ἀπέδωσαν εἰς τοὺς Θηβαίους κατόπιν σπονδῶν ἐπὶ τούτῳ γενομένων (τὰς ὁποίας ἐζήτησαν οἱ Θηβαῖοι ὡς ἡττημένοι).—*καθίσταντο πρὸς τὰ παρόντα*—ἐκανόνιζον σύμφωνα πρὸς τὴν δημιουργηθεῖσαν κατάστασιν.—*τοῖς δ' Ἀθηναίοις ἠγγέλθη . . . καὶ παρακρημα ξυνέλαβον*—σύνταξις κατὰ παράταξιν πρὸς ἕξασιν ἀμφοτέρων τῶν πρᾶξεων, ἀντὶ τῆς καθ' ὑπόταξιν: *ἐπεὶ ἠγγέλθη . . . ξυνέλαβον*.—*μηδὲν νεώτερον ποιεῖν*—μηδὲν νεωτερίζειν, νὰ μὴ τοὺς κάμνουν κανὲν κακὸν (τοὺς φονεύουν).—*ἅμα τῇ ἐσόδῳ γιγνομένη*—ἐν ᾧ ἐγίνετο ἡ εἴσοδος, τὴν ὥραν πού εἰσήρχοντο.—*ἐπέστελλον*—παρήγγελλον.—*τοὺς ἀχρειστάτους*—τοὺς καθ' ὄλοκληρίαν ἀχρήστους, δηλ. γέροντας καὶ ἀνικάνους.

Πλαταιῶν πολιορκία.

(B, 71-78)

71.

τοῦ ἐπιγιγνομένου θέρους· κατὰ Ἰούνιον τοῦ τρίτου ἔτους τοῦ πολέμου, ἦτοι τοῦ 429.—*οὐκ ἐσέβαλον*· ἐπειδὴ ἀπὸ τοῦ δευτέρου ἔτους τοῦ πολέμου ἡ νόσος ἐθέριζε τοὺς ἐντὸς τῶν τειχῶν Ἀθηναίους, οἱ Λακεδαιμόνιοι φοβούμενοι τὸ μόλυσμα ἤλ-

θον κατὰ τῶν Πλαταιῶν. — **καθίσας τὸν στρατὸν** = στρατοπεδεύσας. — **δηώσειν** = νὰ λεηλατήσῃ. — **οὐ δίκαια ποιεῖτε**· μετὰ τὴν ἐν Πλαταιαῖς μάχην κατὰ τὸ 479 οἱ Ἕλληνες ὑπὸ τὴν ἀρχηγίαν τοῦ Πausανίου ἀποδίδοντες τὴν νίκην εἰς τοὺς ἐγγχωρίους θεοὺς καὶ ἥρωας καὶ τιμῶντες τὴν ἀρετὴν καὶ τὴν προθυμίαν τῶν Πλαταιέων **ἐκήρυξαν τὴν χώραν τῶν ἀπαρabiαστον καὶ ἀνέλαβον τὴν ὑποχρέωσιν νὰ τὴν βοηθήσουν προσβαλλομένην ὑπὸ ἄλλης πόλεως** (προβλ. τὰ κατωτέρω λεγόμενα). — **ὦν ἔστε** = ἐκ τῶν ὁποίων κατάγεσθε. — **ξυνάρασθαι τὸν κίνδυνον τῆς μάχης** = νὰ ἀναλάβουν μαζὶ τὸν κίνδυνον τῆς μάχης, νὰ συμπολεμήσουν. — **ἐθελήσαντων ξυνάρασθαι**· ὑπαινίσσεται τοὺς Θεβαίους, οἱ ὁποῖοι μηδίζοντες τότε δὲν ἠθέλησαν νὰ συμμετάσχουν εἰς τοὺς κατὰ τῶν Περσῶν ἀγῶνας. — **ἐπὶ δουλείᾳ** = ἵνα ὑποδουλώσῃ. — **ἀμύνειν** (δηλ. αὐτοῖς) = βοηθεῖν. — **κατὰ δύναμιν** = ἀναλόγως τῆς δυνάμεώς των. — **τῆς γενομένης προθυμίας** κ.λ.π. = τῆς ἐπιδειχθείσης προθυμίας. — **τοὺς ὄρκιους τότε γενομένους** = τοὺς ὁποῖους ἐπεκαλέσθησαν τότε εἰς τοὺς ὄρκους. — **ὑμετέρους πατέρους καὶ ἡμετέρους ἐγγχωρίους**· οἱ ἐγγχώριοι θεοὶ προστατεύσαντες τοὺς ὑπὲρ τῆς χώρας πολεμήσαντας ἔγιναν θεοὶ καὶ τῶν περὶ τὸν Πausανίαν Λακεδαιμονίων, τῶν πατέρων δηλ. τῶν νῦν ἐπιδρομέων. — **ἐδικαίωσε** = ἔκρινε δίκαιον.

72.

ὑπολαβὼν εἶπε = λαβὼν τὸν λόγον εἶπεν, εἰς ἀπάντησιν εἶπε. — **ξυνελευθεροῦτε**· προστ. = προσπαθεῖτε νὰ τοὺς ἐλευθερώσετε μαχόμενοι σὺν ἡμῖν. — **ἧς** = ταύτης δὲ (τῆς πρὸς ἀπελευθέρωσιν προσπαθείας). — **προυκαλεσάμεθα** = ἐπροτεῖναιμεν. — **νεμόμενοι τὰ ὑμέτερα αὐτῶν** = καρπούμενοι τὰ κτήματά σας. — **μηδὲ μεθ' ἐτέρων** = μετὰ μηδετέρων, μήτε μὲ τοὺς Ἀθηναίους μήτε μὲ τοὺς Λακεδαιμονίους. — **ἐπὶ πολέμῳ** = διὰ πολεμικὸν σκοπόν. — **κοινώσαντες** = ἀνακοινώσαντες. — **ἀδύνατα**· ἀντὶ **ἀδύνατον**. — **παῖδες καὶ γυναῖκες**· ἰδὲ Β', 6. — **περὶ τῆ πάσῃ πόλει** = διὰ τὴν τύχην τῆς ὅλης πόλεως. — **μή... οὐκ ἐπιτρέπωσι** = μήπως δὲν τοὺς ἀφήνουν (νὰ τηρήσουν οὐδδετερότητα). — **ὡς ἔνορκοι ὄντες** = νομίζοντες ὅτι περιλαμβάνονται εἰς τὰς συνθήκας. — **κατὰ ... τὸ δέχεσθαι** = ὡς πρὸς τὸ δέχεσθαι. — **αὐθις**· ἀναφέρεται εἰς τὴν ἐν

ἀρχῆ τοῦ βιβλίου εἰσβολήν.—*πρὸς ταῦτα*—ὅσον ἀφορᾷ τοὺς φόβους αὐτοὺς (τῶν Πλαταιέων).—*γῆς ὄρους ἀποδείξατε*—καθορίσατε τὰ σύνορα τῆς χώρας σας.—*ἀριθμῶ*—διὰ τοῦ ἀριθμοῦ.—*καὶ ἄλλο εἶ τι δυνατόν ἐς ἀριθμὸν ἐλθεῖν*—καὶ ὅ,τι ἄλλο μπορεῖ νὰ ἀριθμηθῆ.—*μεταχωρήσατε*—μεταβῆτε, ἀπομακρυνθῆτε.—*μέχρι τοῦδε*· δηλ. τῆς λήξεως τοῦ πολέμου—*ἔξομεν παρακαταθήκην*—θὰ ἔχωμεν ὡς παρακαταθήκην· κατηγ. τοῦ ἄ ἂν παραλάβωμεν.—*φορὰν φέροντες*—πληρώνοντες ποσὸν τι (ἐνν. ἀπέναντι τῶν προσόδων τὰς ὁποίας θὰ στερηθῆτε).

73.

αὐθις· ἡ πρώτη φορὰ ἐγίνε, Β, 72, 2.—*κοινῶσαι*—νὰ ἀνακοινώσωσι.—*μέχρι δὲ τούτου*—ἕως ὅτου γνωσθῆ ἡ γνώμη τῶν Ἀθηναίων.—*σπείσασθαι*—νὰ κάμουν συμφωνίαν, νὰ συνθηκολογήσουν.—*ἐν αἷς εἰκὸς ἦν κομισθῆναι*—κατὰ τὰς ὁποίας, κατὰ τὴν διάρκειαν τῶν ὁποίων, ἦτο δυνατόν νὰ πᾶνε εἰς τὰς Ἀθήνας καὶ νὰ γυρίσουν (οἱ Πλαταιεῖς πρέσβεις).—*τέμνω τὴν γῆν*—καταστρέφω τὴν χώραν.—*ἐν τῷ πρὸ τοῦ χρόνω*—ἐν τῷ χρόνῳ τῷ πρὸ τούτου τοῦ χρόνου, πρότερον. Τὸ *τοῦ* = τούτου, διατηρεῖ τὴν ἀντωνυμικὴν σημασίαν.—*ἀφ' οὗ ξύμμαχοι ἐγενόμεθα*· ἀπὸ τοῦ 520 π.Χ. κατὰ τὸ Γ, 68, 5.—*φασί... ἐν οὐδενὶ προσέσθαι ὑμᾶς* = λέγουν ὅτι οὐδέποτε, ἐν οὐδεμίᾳ περιστάσει, σᾶς ἐγκατέλειψαν.—*οὔτε νῦν περιόψεσθαι*—οὔτε τώρα ὅτι θὰ ἀδιαφορήσουν.—*ἐπισκῆπτουσι*—παραγγέλλουν, ἐξορκίζουν.—*πρὸς τῶν ὄρκων*—ἐν ὀνόματι τῶν ὄρκων.—*μηδὲν νεωτερίζειν περὶ τὴν ξυμμαχίαν*—νὰ μὴ κάμουν καμμίαν μεταβολὴν ὅσον ἀφορᾷ τὴν συμμαχίαν.

74.

ἐβουλεύσαντο—ἀπεφάσισαν.—*ἀνέχεσθαι... ὀρώντας... πάσχοντας*.—*ἐξελθεῖν... ἀποκρίνασθαι... ἐκ τοῦ ἐβουλεύσαντο*.—*ἐντεῦθεν δὴ*· χρονικῶς—ἐκ τούτου.—*μέν'*· ἀνευ ἀποδόσεως.—*ἐς ἐπιμαρτυρίαν... κατέστη*—ἐπεκαλέσθη ὡς μάρτυρας.—*ξυνίστορες*—συνειδότες, μάρτυρες.—*τὴν ἀρχὴν*—κατ' ἀρχάς, ἐξ ἀρχῆς.—*ἐκλιπόντων τὸ ξυνώμοτον*—παραβάντων τὴν μεθ' ὄρκου γενομένην συμφωνίαν (ἐνν. μετὰ τὴν μάχην τῶν Πλαταιέων).—

παρέσχετε τὴν γῆν εὐμενῆ ἐναγωνίσασθαι τοῖς Ἑλλησι—παρέσχετε τὴν γῆν εὐμενῆ τοῖς Ἑλλησι (κατὰ τὸ) ἀγωνίσασθαι ἐν αὐτῇ (κατὰ τὸν ἐν αὐτῇ ἀγῶνα).—*ἦν τι ποιῶμεν* ἔνν. κακὸν τι.—*ξυγγνώμονες ἔστε τῆς μὲν ἀδικίας κολάζεσθαι τοῖς ὑπάρχουσι προτέροις, τῆς δὲ τιμωρίας τυγχάνειν τοῖς ἐπιφέρουσι νομίμως*—συγκατανεύετε, ὅπως οἱ μὲν ἄρχοντες πρῶτοι χειρῶν ἀδικῶν τιμωρῶνται διὰ τὴν ἀδικίαν, οἱ δὲ ἐπιδιώκοντες νομίμως τὴν τιμωρίαν ἐπιτυγχάνουν αὐτὴν (τὴν ἐπιβάλλουν).

75.

ἐπιθειάζω—ἐπικαλοῦμαι θεοὺς καὶ ἥρωας ὡς μάρτυρας.—*καθίστη ἐς πόλεμον τὸν στρατὸν*—παρεσκευάζε τὸν στρατὸν πρὸς πόλεμον.—*περιεσταύρωσαν*—περιέφραξαν διὰ πασσάλων (σταυροὶ—ὄρθα ξύλα).—*τοῦ μηδένα ἐξιέναι*—διὰ νὰ μὴ ἐξέλθῃ κανεῖς.—*ἔχουν* (χόω, χώννυμι)—ἐσώρρευαν χῶμα.—*αὐτῶν* ἔνν. τῶν Πλαταίων.—*φορμηδὸν*—σταυρωτὰ (φορμοὶ—ψαθία).—*ἐφόρουν* (φορέω)—ἐπεσώρρευον.—*ῦλη*—κλαδιά.—*ἀνύτειν*—νὰ συντελῆ εἰς τὸ ὕψος.—*διηρημένοι (τὸ ἔργον) κατ' ἀναπαύλας*—ἔχοντες διανεῖμει τὴν ἐργασίαν, ὥστε ἄλλοι μὲν νὰ ἀναπαύονται, ἄλλοι δὲ νὰ ἐργάζονται.—*ὑπνον καὶ σῆτον αἰρεῖσθαι*—νὰ κοιμοῦνται καὶ νὰ τρώγουν.—*ξεναγοί*—Λακεδαιμόνιοι ἀποστελλόμενοι ὡς ἀρχηγοὶ τῶν συμμαχικῶν στρατευμάτων, τὰ ὁποῖα εἶχον καὶ ἰδίους ἀρχηγούς.—*ξυνεφεστώτες*—ἐπιστατοῦντες μὲν μετὰ τοὺς ἀρχηγούς τῶν συμμάχων.—*ὄρωντες τὸ χῶμα αἰρόμενον*—βλέποντες ὅτι ἡ ἐπίχωσις ἐπροχώρει εἰς ὕψος.—*τείχος*—προτείχισμα.—*ἢ προσεχοῦτο*—ἐκεῖ ὅπου συνεσωρεύετο τὸ χῶμα.—*τοῦ μὴ εἶναι*—ἵνα μὴ εἶναι.—*δέρρεις*—ἀκατέργαστα δέρματα.—*διφθῆραι*—κατειργασμένα δέρματα (κρεμασθέντα διὰ νὰ ἐξασθενῶσι τὴν δύναμιν τῶν ἐχθρικῶν βελῶν).—*ὥστε τοὺς ἐργαζομένους καὶ τὰ ξύλα μῆτε πυρφόροις οἰστοῖς βάλλεσθαι ἐν ἀσφαλείᾳ τε εἶναι*—ὥστε οἱ ἐργαζόμενοι καὶ τὰ ξύλα μῆτε διὰ πυρφόρων βελῶν νὰ προσβάλλωνται καὶ οὕτω νὰ εἶναι ἐν ἀσφαλείᾳ.—*ἤρετο τὸ ὕψος τοῦ τείχους μέγα*—ἐσηκόνετο, ὑψοῦτο τὸ τεῖχος, ὥστε τὸ ὕψος αὐτοῦ νὰ γίνῃ μέγα.—*οὐ σχολαίτερον*—οὐχὶ βραδύτερον, μετὰ τὴν αὐτὴν ταχύτητα.—*ἀντανῆει αὐτῷ*—ἐκ παραλλήλου πρὸς αὐτὸ ὑψοῦτο.—*διελόντες τοῦ τεί-*

χους ἢ προσέπιπτε τὸ χῶμα ἐσεφόρουσιν τὴν γῆν=ἀφοῦ ἐχάλασαν μέρος τοῦ τείχους, ἐκεῖ ὅπου ὄριπτόμενον ἐπιπτε τὸ χῶμα, ἔφερον μέσα (εἰς τὴν πόλιν) τὸ χῶμα.

76.

αἰσθόμενοι· ἔνν. τὸ γινόμενον. — **ταρσοὶ καλάμου**=πλέγματα, καλαμένα κοφίνια. — **ἐν ταρσοῖς καλάμου πηλὸν ἐνίλλοντες ἐσέβαλλον** (ἔνν. αὐτοῦς)=γεμίζοντες μὲ πηλὸν καλάθια καλαμένα ἔρριπτον αὐτὰ μέσα εἰς τὸ σχηματιζόμενον ἄνοιγμα (κενούμενον) ἐκ τῆς ἀφαιρέσεως τοῦ χῶματος (ὑπὸ τῶν Πλαταιέων). — **διαχεόμενον**· ὑποκ. **τὸ διηρημένον** = διασκορπιζόμενον. — **οἱ δέ**· ἔνν. Πλαταιεῖς. — **ταύτη ἀποκληρόμενοι**=τοιουτοτρόπως ἐμποδιζόμενοι. — **ἐπέσχον** (τοῦτο)=ἐσταμάτησαν τοῦτο, ἔθεσαν τέμα εἰς τὴν προσπάθειάν (των) ταύτην. — **ξυντεκμηράμενοι**=ὑπολογίσαντες τὸ μέρος ἄνωθεν τοῦ ὁποίου ἐγένετο ἡ ἐπιχωμάτωσις. — **ὕφειλλον**=εἶλλον κάτωθεν κρυφίως. — **ὥστε ἐπιβάλλοντας ἦσον ἀνύτειν ὑπαγομένου αὐτοῖς κάτωθεν τοῦ χῶματος**=ὥστε ἐνῶ ἔρριπτον ἀπ' ἐπάνω χῶμα ὀλιγώτερον τοῦ δέοντος κατῶρθονον, διότι κρυφίως τὸ χῶμα ἀπεσύρετο κάτωθεν. — **ἰζάνοντος**=καθίζάνοντος, κατακαθίζοντος. — **ὀλίγοι**· πόσοι ἦσαν μᾶς λέγει κατωτέρω ὁ Θουκυδίδης (κεφ. 78). — **προσεπεξηῆρον**=ἐξηῆρον (ἐπενόησαν) πρὸς τοῖς ἄλλοις κατὰ τῶν ἀντιπάλων καὶ τὸ ἐξῆς. — **ἀπὸ τοῦ βραχέος τείχους**=ἀπὸ τοῦ σημείου τοῦ τείχους, τὸ ὁποῖον δὲν εἶχεν ὑψωθῆ. — **ἐκ τοῦ ἐντός**=ἀπὸ τὸ μέσα μέρος. — **μηνοειδῆς**=ὁ ἔχων σχῆμα μήνης (=νέας σελήνης, δρεπάνου). — **χοῦν**· τίνος ὀήματος; — **ἐν ἀμφιβόλῳ ... γίνεσθαι**=προσβάλλεσθαι ἐκ πολλῶν μερῶν, ἦτοι ἔμπροσθεν καὶ ἐκ τῶν δύο μερῶν (ἐκατέρωθεν) τοῦ μηνοειδοῦς τείχους. — **ἐπὶ μέγα κατέσεισε**=ἐκλόνησεν εἰς μεγάλην ἔκτασιν (ἢ καὶ μεγάλως). — **μηχανάς**· ἡ κυριώτερα πολιορκητικὴ μηχανὴ παρὰ τοῖς ἀρχαίοις εἶναι ὁ κριός. (**Ἰδὲ εἰκόνα*). — **ἀνέκλων** (ἀνακλάω)=ἔσυρον πρὸς τὰ ἄνω. — **ἀρτήσαντες ἀπὸ κεραιῶν**=κρεμάσαντες ἀπὸ κεραιάς· **κεραία** δὲ=ἡ προέχουσα δοκὸς γεράνου. — **ἀπὸ τῆς τομῆς ἐκατέρωθεν**=ἀπὸ τῶν δύο ἄκρων τῶν δοκῶν. Τομῆ=τὸ μέρος ἀπὸ τὸ ὁποῖον ἀπεκόπη ἡ δοκὸς (ἐκ τοῦ δένδρου). — **ἐπικεκλιμένων καὶ ὑπερτεινουσῶν**=ἐχουσῶν ἐπικλινῆ θέσιν, κεκαμμένων καὶ

προεξεχουσῶν (ὅπως αἱ κεραῖαι τῶν ἀτμοπλοίων, ἐκ τῶν ὁποίων ἐξαρτῶνται αἱ λέμβοι).—*ἀνεγκύσαντες ἐγκαρσίας*—ἀνεγκύσαντες, ὥστε νὰ εἶναι πλάγια.—*θύμη*—μεθ' ὀρυμῆς.—*ἀπεκαύλιξε*—ἀπέκοπτε.—*ἐμβολή*—ἡ κεφαλὴ τοῦ κριοῦ (τῆς πολιορκητικῆς μηχανῆς).

77.

τῷ χώματι τὸ ἀντιτεῖχισμα ἐρίγνετο—πρὸς ἐξουδετέρωσιν τῆς ἐπιχωματώσεως κατεσκευάζετο τὸ μνησειδὲς τεῖχος.—*ἀπὸ τῶν παρόντων δεινῶν*—μὲ τὰ φοβερὰ αὐτὰ καὶ κοπιώδη μέσα.—*πρὸς τὴν περιτεῖχισιν*—πρὸς τὴν διαρκῆ πολιορκίαν.—*παῖσαν γὰρ δὴ ἰδέαν ἐπενόουν*—διότι πράγματι κάθε μέσον ἐσοφίζοντο (ἔβαζαν εἰς τὸν νοῦν των).—*εἴ πως σφίσιν . . . προσαχθῆείη*—μήπως ὑπ' αὐτῶν κατακτηθῆ (ἡ πόλις).—*ῦλης φακέλους*—δεμάτια ξύλων, θάμνων.—*παρέβαλον*—ἔρομφαν ἄλλα ἐπ' ἄλλων (=παρά).—*ἐς τὸ μεταξὺ πρῶτον τοῦ τεύχους καὶ τῆς προσχώσεως*—κατ' ἄρχας εἰς τὸ μεταξὺ τοῦ τεύχους καὶ τῆς προσχώσεως.—*διὰ πολυχειρίαν*—διότι εἰργάζοντο πολλοί.—*ἐπιπαρένησαν* (ἐπιπαρᾶνέω)—ἐπισωρεύω πρὸς τούτοις.—*ἐπιπαρένησαν καὶ τῆς ἄλλης πόλεως ὅσον ἐδύναντο ἀπὸ τοῦ μετεώρου πλεῖστον ἐπισχεῖν*—ἔπειτα ἐκτὸς τούτων ἐπεσώρευον εἰς ὅσον περισσότερον μέρος καὶ ἐκ τῆς ἄλλης πόλεως ἠδύναντο νὰ φθάσουν ἐκ τοῦ ὕψους ἐκείνου τῆς προσχώσεως (ἐνν. ἐξακοντίζοντες).—*τῆς ἄλλης πόλεως* ἐνν. τὸ ἔμπροσθεν μέρος ἐν τῇ πόλει, ὅχι τὸ ἔξωτερικόν.—*ἀνήκε* (ἀνίημι)—ἀνέδωκεν, ἔβγαλεν—*ἤδη γὰρ ἐν ὄρεσιν ὕλη τριφθέντα ὑπ' ἀνέμων πρὸς αὐτὴν ἀπὸ ταυτομάτου πῦρ καὶ φλόγα ἀπ' αὐτοῦ (τῆς τριβῆς)* *ἀνήκε*—διότι εἰς προηγουμένους χρόνους ξύλα ξηρά (κλάδοι, φύλλα) τριφθέντα ὑπὸ τῶν ἀνέμων μεταξύ των μόνα των ἀνέδωκαν πῦρ καὶ φλόγα.—*ἐλαχίστου ἐδέησε διαφθεῖραι*—ὀλίγον ἔλειψε νὰ τοὺς καταστρέψῃ.—*ἐντὸς πολλοῦ χωρίου τῆς πόλεως οὐκ ἦν πελάσαι*—ἐντὸς μεγάλης ἐκτάσεως (χώρου) τῆς πόλεως (ἀπὸ τὸ μέρος τῆς πυρκαϊᾶς) δὲν ἦτο δυνατόν νὰ πλησιάσῃ κανεὶς.—*ἐπίφορος*—ὁ ἐπὶ τι φέρων, ἐνταῦθα δὲ πρὸς τὴν πόλιν—εὐνοϊκὸς (τοῖς ἐναντίοις).

ἀφέντες=ἀφήσαντες, διαλύσαντες. — **περιτείχιζον**=περιέβαλλον με τείχη — **διελόμενοι κατὰ πόλεις τὸ χωρίον**=διαιρέσαντες τὴν ὅλην ἔκτασιν (περιοχὴν) εἰς τμήματα, ὥστε ἐκάστη πόλις νὰ περιτειχίσῃ ὠρισμένον τμήμα. — **ἐπλινθεύσαντο**=κατεσκεύασαν πλίνθους. — **περὶ ἀρκτούρου ἐπιτολὰς**=κατὰ τὴν ἐμφάνισιν τοῦ ἀρκτούρου* **ἀρκτούρος** δὲ εἶναι ἀστὴρ μέγιστος ἐν τῷ ἀστερισμῷ τοῦ Βοώτου ἐμφανιζόμενος ἔσπερινός κατὰ τὴν ἀρχὴν τοῦ ἔαρος, πρωϊνός δὲ κατὰ τὰς ἀρχὰς τοῦ φθινοπώρου. Ἐνταῦθα ἐννοεῖται ἡ πρωϊνὴ ἐπιτολή, ἡ κατὰ Σεπτέμβριον γενομένη. — **σιτοποιοὶ γυναῖκες**=αἱ παρασκευάζουσαι τὰς τροφάς. — **κατεσκευάσθη**=διωργανώθη.

Πλαταιέων ἔξοδος.

(Γ, 20-24)

20.

τοῦ αὐτοῦ χειμῶνος* ἐνν. τοῦ χειμῶνος τοῦ τετάρτου ἔτους τοῦ πολέμου τῷ 428. — **τῷ σίτῳ ἐπιλείπονι ἐπιέζοντο**=ἐπιέζοντο ἐκ τῆς ἐλλείψεως τοῦ σίτου. — **τιμωρίας**=βοηθείας. — **ἐπιβουλεύουσι**=ἀποφασίζουσι. — **ἦν δύνωνται βιάσασθαι**=ἂν δύνανται νὰ τὸ ἐπιτύχουν διὰ τῆς βίας. — **ἐσηγησαμένων τὴν πεῖραν**=προτεινάντων τὴν ἀπόλειραν, τὴν ἐπιχείρησιν. — **ἀπώκνησάν πως**=ἐδίστασαν (ἐφοβήθησαν) κάπως. — **ξυνημετρήσαντο** (ἐνν. **τὰς κλίμακας**) **ταῖς ἐπιβολαῖς τῶν πλίνθων**=εὗρον τὸ ὅλον μέτρον (τῶν κλιμάκων) διὰ (τῆς καταμετρήσεως) τῶν σειρῶν τῶν πλίνθων. — **ἦ ἔτυχεν οὐκ ἐξαλημιμένον τὸ τεῖχος πρὸς σφᾶς**=ἐκεῖ ὅπου ἔτυχε τὸ τεῖχος νὰ μὴ εἶναι τελείως ἀποσβεστωμένον πρὸς τὸ μέρος των. — **ἠρίθμοῦντο δὲ πολλοὶ ἅμα τὰς ἐπιβολὰς**=ἠρίθμουσαν δὲ πολλοὶ συγχρόνως τὰς στρώσεις τῶν πλίνθων. — **οὐ πολὺν ἀπέχοντες**=διότι καὶ ἡ ἀπόστασις δὲν ἦτο μεγάλη. — **ῥαδίως καθορωμένου ἐς δ' ἐβούλοντο** (ἐνν. **ἀναβαίνειν**) **τοῦ τείχους**=ἐπεὶ ῥαδίως καθεωρᾶτο τὸ μέρος τοῦ τείχους, ἐς δ' ἐβούλοντο ἀναβαίνειν.

τοιόνδε τῇ οἰκοδομήσει (ἦν)—ὡς ἔξῃς εἶχεν οἰκοδομηθῆ.—
τὸ τεῖχος εἶχε δύο τοὺς περιβόλους, πρὸς τε Πλαταιῶν καὶ
εἴ τις ἔξωθεν ἀπ' Ἀθηνῶν ἐπίοι—καὶ πρὸς τὸ μέρος τῶν
 Πλαταιῶν καὶ εἴαν τις ἔξωθεν ἀπὸ τῶν Ἀθηνῶν ἐπήρχετο.—
διεῖχον—ἀπειχον.—*πόδας*· ὁ πρὸς ἰσοῦται πρὸς 0,30 τοῦ μέ-
 τρου περίπου, 16 δὲ πόδες=4,80 μ.—*τὸ οὖν μεταξὺ τοῦτο*—
 ὁ μεταξὺ χώρος.—*διὰ δέκα δὲ ἐπάλλεων*—εἰς καθέ δέκα ἐπάλ-
 ξεις.—*ἐπάλλεις*· προμαχῶνες ἐπὶ τῶν τειχῶν ἐκ τῶν ὁποίων οἱ
 ἀμυνόμενοι προσέβαλλον τοὺς ἐπερχομένους.—*διήκοντες*—φθά-
 νοντες ἀπὸ τοῦ ἑνὸς εἰς τὸν ἄλλον περίβολον.—*ὥστε πάροδον*
μὴ εἶναι παρὰ πύργον—ὥστε νὰ μὴ εἶναι πέρασμα ἔξωθεν τοῦ
 πύργου.—*ἀλλὰ δι' αὐτῶν μέσων διῆσαν*—ἀλλὰ διὰ τοῦ μέσου
 αὐτῶν διήρχοντο (ὁσάκις δηλ. στρατιώτης ἤθελε νὰ μεταβῆ ἀπὸ
 ἑπαλεῖν τινα εἰς ἄλλην κειμένην πέραν τοῦ πύργου).—*χειμῶν*
νοτερός—χειμῶν βροχερός.—*ὄντων δι' ὀλίγου*—εὐρυσκομένων
 εἰς μικρὰ ἀπ' ἀλλήλων διαστήματα.—*στεγανός*—ἐστεγασμένος.

παρεσκευάστο· ἀπροσώπως=παρασκευῆ ἐγεγόνει.—*τηρή-*
σαντες—παραφυλάξαντες.—*νύκτα χειμέριον ὕδατι καὶ ἀνέμῳ*—
 νύκτα χειμερινὴν ὡς ἐκ τῆς βροχῆς καὶ τοῦ ἀνέμου, μὲ κακο-
 καιρίαν καὶ βροχήν.—*τῆς πείρας αἵτιοι*—τῆς ἀπολείρας αἵτιοι.—
περιεῖχεν—περιέβαλλεν.—*προσέμειξαν τῷ τείχει*—ἔφθασαν
 εἰς τὸ τεῖχος.—*ἀνὰ τὸ σκοτεινὸν οὐ προϋδόντων αὐτῶν*—οἱ
 ὅποιοι (ἐνῶ) μέσα εἰς τὸ σκοτάδι δὲν τοὺς εἶδαν ἐμπρὸς τῶν
 (πορευομένων).—*ψόφῳ δὲ τῷ ἐκ τοῦ προσιέναι αὐτοὺς ἀντι-*
παταγοῦντος τοῦ ἀνέμου—ἐπειδὴ δὲ ὁ ἄνεμος ἔκαμνε πάταγον
 καλύπτοντα τὸν ἐκ τῆς προσεγγίσεως αὐτῶν κρότον.—*διέχοντες*
ῆσαν—ἐπορεύοντο ἀφήνοντες μεγάλα διαστήματα ὁ ἕνας ἀπὸ
 τὸν ἄλλον, μεταξὺ τῶν.—*εὐσταλεῖς τῇ ὀπλίσει*—εὐζωνοί, ἐλα-
 φροῦς ὀπλισμένοι.—*ἀσφαλείας ἕνεκα τῆς πρὸς τὸν πηλὸν*—
 διὰ νὰ βαδίζουν ἀσφαλῶς εἰς λασπῶδη τόπον.—*ὑποδεδεμένοι*
τὸν ἀριστερὸν πόδα· ὅταν κανεὶς ἔχη γυμνὸν ὑποδήματος τὸν
 ἕνα πόδα (πατεῖ) βαδίζει στερεώτερα εἰς λασπῶδες ἔδαφος.—

μεταπύργιον—τὸ μεταξὺ τῶν δύο πύργων διίστημα.—*καὶ προσέθεσαν*· ἔνν. τὰς κλίμακας.—*ξὺν δορατίοις*—μὲ μικρὰ δόρατα.—*ὁπότε πρὸς τοῖς πολεμίοις εἶεν*—ὅταν θὰ ἦσαν πλησίον τῶν πολεμίων.—*ἤσθοντο οἱ ἐκ τῶν πύργων φύλακες*—ἀντελήφθησαν οἱ ἐν τοῖς πύργοις φύλακες ἐξ αὐτῶν (τῶν πύργων).—*κατέβαλε*—ἔρριψε κάτω.—*ἀντιλαμβανόμενος ἀπὸ τῶν ἐπάλλξεων*—ἐνῶ ἐπιάνετο ἀπὸ τὰς ἐπάλλξεις.—*δοῦπον ἐποίησε*—ἔκαμε κρότον.—*τὸ στρατόπεδον*—ὁ στρατός.—*ἐκ τοῦμπαλιν ἢ οἱ ἄνδρες αὐτῶν ὑπερέβαινον*—ἐκ τοῦ ἀντιθέτου σημείου ἀπὸ ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον οἱ ἄνδρες αὐτῶν διέβαινον.—*ὅπως ἤμισα πρὸς αὐτοὺς τὸν νοῦν ἔχοιεν*—διὰ νὰ μὴ προσέχουν εἰς αὐτούς.—*ἐν ἀπόρῳ ἦσαν εἰκάσαι τὸ γιγνόμενον*—εὐρίσκοντο εἰς ἀπορίαν, δὲν μποροῦσαν νὰ καταλάβουν τί συνέβαινε.—*φρυκτοὶ πολέμιοι*—σήματα διὰ πυρῶν δηλοῦντα ἐμφάνισιν πολεμίων.—*παρανίσχον*—παραλλήλως πρὸς αὐτοὺς ὕψωναν φρυκτοὺς καὶ οἱ Πλαταιεῖς.—*ὅπως ἀσαφῆ ἦ τὰ σημεῖα τῆς φρυκτωρίας καὶ μὴ βοηθοῖεν*—διὰ νὰ εἶναι ἀσαφῆ τὰ σήματα τῆς φρυκτωρίας (φρυκτωρία=ἡ διὰ πυρῶν μακρόθεν συνεννόησις) καὶ μὴ σπεύσουν πρὸς βοήθειαν (οἱ Θηβαῖοι).—*τοῦ ἀσφαλοῦς ἀντιλάβονται*—πατήσουν εἰς ἀσφαλὲς ἔδαφος.

23.

ἐν τούτῳ· ἔνν. τῷ χρόνῳ.—*καὶ τοῦ πύργου ἑκατέρου . . . ἐκεκρατήμεσαν*—καὶ εἶχον γίνει κύριοι τῶν δύο πύργων.—*τὰς διόδους τῶν πύργων*—τὰς πρὸς τοὺς πύργους φεροῦσας ὁδοὺς.—*ἐνστάντες*—σιτάντες ἐν αὐταῖς.—*ἐπαναβιβάσαντες*—ἐπὶ τῶν πύργων ἀναβιβάσαντες.—*οἱ μὲν*· οἱ ἐπὶ τῶν πύργων ἀναβάντες καὶ οἱ ἐν ταῖς διόδοις.—*οἱ δέ*· οἱ λοιποὶ Πλαταιεῖς.—*τὰς ἐπάλλξεις ἀπώσαντες*—καταρσίψαντες τὰς ἐπάλλξεις (ἵνα μὴ δυσχεραίνεται ἡ ἀνάβασις).—*ὁ διακομιζόμενος αἰεὶ*—ὁ ἐκάστοτε ὑπερβιῶν τὸ τεῖχος καὶ τὴν τάφρον.—*ἐπὶ τοῦ χεῖλους τῆς τάφρου*· τοῦ ἔξωθεν δηλαδή.—*εἴ τις . . . κωλυτῆς γίνοντο*—εἴαν τις ἐκώλυε.—*ἐν τούτῳ*· ἔνν. τῷ χρόνῳ.—*αὐτοῖς ἐπεφέροντο*—ἐπλήρχοντο κατ' αὐτῶν.—*ἐς τὰ γυμνά*—εἰς τὰ πλευρὰ τοῦ σώματος τὰ μὴ κεκαλυμμένα ὑπὸ τῆς ἀσπίδος, τὰ δεξιὰ δηλ.—*κρούσταλλος . . . οὐ βέβαιος ἐν αὐτῇ ὥστ' ἐπελθεῖν*—κρού-

σταλλος ὄχι στερεός ὥστε νὰ πατήσῃ τις ἐπάνω καὶ νὰ περῶσῃ.—*ἀλλ' οἷος ἀπηλιώτου (ἢ βορέου) ὑδατώδης μάλλον*—ἀλλὰ τοιοῦτος (κρύσταλλος) ὁποῖος συμβαίνει νὰ εἶναι ὅταν πνέῃ ἀπηλιώτης ἢ βορρᾶς, ὑδατώδης μάλλον (ἢ βέβαιος=στερεός).—*νύξ ὑπονειφομένη*—νύξ καθ' ἣν χιονίζει σιγά σιγά, ἀλλ' ἀδιακόπως.—*μόλις ὑπερέχοντες*· δηλ. μόλις ὑπερείχεν ἡ κεφαλή.—*ἐγένετο ἡ διάφευξις αὐτοῖς*=διέφυγον αὐτοί.

24.

Ἀνδροκράτης· ἦρωσ τιμώμενος ἐν Πλαταιαῖς, τοῦ ὁποίου τὸ μνημεῖον ἦτο ἔξω τῶν τειχῶν.—*νομίζοντες ἥμιστ' ἂν σφᾶς ταύτην αὐτοὺς ὑποτοπῆσαι τραπέσθαι*=νομίζοντες ὅτι δὲν ἦτο δυνατὸν νὰ ὑποπτεύσουν (οἱ Πελοποννήσιοι) ποσῶς ὅτι (οἱ Πλαταιεῖς) ἐτράπησαν ταύτην τὴν ὁδόν.—*διώκοντας τὴν ἐπ' Ἀθηνῶν φέρουσαν*=ἀκολουθοῦντας ἐν τῇ διώξει τὴν πρὸς τὰς Ἀθήνας ἄγουσαν.—*ἦσαν*=ἐπορευόντο.—*λαβόμενοι τῶν ὄρεων*=ἀφοῦ ἔπιασαν τὰ βουνά.—*ἀπειράποντο ἐς τὴν πόλιν*=ἐγύρισαν πίσω εἰς τὴν πόλιν.—*ὡς οὐδεὶς περίεστι*=ὅτι δὲν ἐσώθη κανεὶς.—*ἐσπένδοντο ἀναίρεσιν τοῖς νεκροῖς*=ἔζήτησαν νὰ κάμουν σπονδὰς διὰ νὰ σηκώσουν καὶ θάψουν τοὺς νεκρούς.

Πλαταιέων παράδοσις.

(Γ, 52)

52.

οὐκ δυνάμενοι πολιορκεῖσθαι=ἐπειδὴ δὲν ἠμποροῦσαν νὰ ἀντιέξουν εἰς τὴν πολιορκίαν.—*προσέβαλλον* (οἱ Λακεδαίμ.)... *οἱ δὲ* (Πλαταιεῖς). — *εἰρημένον ἦν αὐτῷ ἐκ Λακεδαίμονος*=εἶχε δοθῆ εἰς αὐτὸν ἐντολὴ ἐκ Λακεδαίμονος τοιαύτη, δηλ. μὴ ἐλεῖν βίᾳ — *εἰ* . . . *ξυγχωροῖεν*=ἐὰν ἐγίνετο ἀμοιβαία παραχώρησις.—*ἀποδίδοσθαι ὅσα χωρία πολέμῳ ἔχουσιν ἐκότεροι*=νὰ δώσουν ὀπίσω (εἰς τοὺς πρότερον κατόχους των) ὅσας πόλεις ἔχει καταλάβει ὁ καθένας διὰ τοῦ πολέμου. — *μὴ ἀνάδοτος εἶη*=μὴ δῶθῃ ὀπίσω. — *καὶ δικασταῖς ἐκείνοις χρῆσθαι*=

καὶ νὰ δεχθοῦν ἐκείνους ὡς δικαστάς.—*παρὰ δίκην*—παρὰ τὸ δίκαιον.—*ἐν τῷ ἀσθενεστάτῳ*—παρὰ πολὺ ἐξησθημένοι.—*προυτέθη*—ἀπηγγέλθη κατ' αὐτῶν.—*ἐπικαλεσάμενοι*—ἀφοῦ προσεκάλεσαν.—*ἐν τῷ καθεστῶτι*—ἐν τῷ παρόντι.—*ἀγαθὸν εἰργασμένοι εἰσί*· οἱ Λακεδαιμόνιοι ἀποφασισμένοι νὰ φονεύσουν τοὺς Πλαταιεῖς καὶ μὴ ἔχοντες κατηγορίαν τινὰ κατ' αὐτῶν παραδοθέντων διὰ συνθήκης τοὺς ζητοῦν πράγματα ἀδύνατα, νὰ ἀποδείξουν δηλ. οἱ Πλαταιεῖς ὅτι τοὺς εὐηργέτησαν ἐν ᾧ ἐπολέμουν πρὸς αὐτούς. Οὕτω δὲ οἱ Πλαταιεῖς ἐτέθησαν πρὸ διλήματος, διότι, ἂν ἀπαντήσουν ὅτι τοὺς εὐηργέτησαν, θὰ τοὺς ἀντιταχθοῦν, ὅτι ψεύδονται, ἂν δὲ εἴπουν ὅχι, τότε θὰ καταδικασθοῦν κατὰ τὴν ὁμολογίαν των.—*μακρότερα εἰπεῖν*—νὰ ἀπολογηθοῦν διὰ μακρῶν.—*προτάξαντες σφῶν αὐτῶν*—ἀφοῦ κατέστησαν συνηγόρους των.—*προσελθόντες*· ἔνν. εἰς τὴν ἐκκλησίαν.

Πλαταιέων καταδίκη.

(Γ, 68)

68.

νομίζοντες . . . *ὀρθῶς ἔξειν*—φρονοῦντες καὶ μετὰ τὰ λεχθέντα ὑπὸ τῶν Πλαταιέων ὅτι ὀρθὸν εἶναι νὰ ἐπιμένουν εἰς τὸ ἀρχικὸν ἐρώτημα, δηλ. *εἴ τι ... ἀγαθὸν πεπόνθασι*.—*προείχοντι*—προείτειναν.—*μετὰ τὸν Μῆδον*—μετὰ τὰ Μηδικά.—*κοινούς*· δηλ. εἰς τοὺς Ἀθηναίους καὶ Λακεδαιμονίους, ἐπομένως οὐδετέρους.—*κατ' ἐκείνας*· δηλ. τὰς σπονδὰς τοῦ Πανσάνου.—*τῇ ξαυτῶν δικαίᾳ βουλήσει*—διὰ τὴν δικαίαν ἀπαίτησιν αὐτῶν (τῶν Λακεδ.).—*ἔκσπονδοι*—ἀπηλλαγμένοι τῶν δεσμῶν τῆς συνθήκης.—*ἕνα ἕκαστον παραγαγόντες*—ὀδηγοῦντες ἐνώπιον τῶν δικαστῶν ἕνα ἕκαστον.—*ὁπότε μὴ φαῖεν*—ἐὰν δὲν ἀπεδείκνυον (ὅτι εὐηργέτησαν τοὺς Λακεδαιμονίους).—*ἐξαιρετον ἐποίησαντο*—ἐξήρσαν.—*κατὰ στάσιν ἐκπεπιωκόσι*—φυγάδες (ἐξόριστοι) ἕνεκα πολιτικῆς στάσεως.—*καθελόντες ἐς ἔδαφος*—κατεδαφίσαντες.—*ἐκ τῶν θεμελίων*—ἐκ τοῦ ὑλικοῦ

τῶν θεμελίων· διότι τὰ ἰδιωτικὰ οἰκήματα ἦσαν κατασκευασμένα ἐκ πλίνθων πλὴν τῶν θεμελίων, τὸ δὲ καταγώγιον ἅπαν ἦτο ἐκ λίθων.—**καταγώγιον**· οἶκημα διὰ τοὺς ξένους, οἱ ὅποιοι ἐπεσκέπτοντο τὸν ναὸν τῆς Ἥρας.—**καὶ τοῖς ἄλλοις**—μὲ τὰ ἄλλα ὑλικά.—**δημοσιώσαντες**—κηρύξαντες δημοσίαν.—**ἀπεμίσθωσαν**—ἔδωκαν ἐπὶ ἐνοικίῳ.—**ἐνέμοντο**—ἐκαρποῦντο.—**σχεδὸν δέ τι καὶ τὸ ξύμπαν περὶ Πλαταιῶν οἱ Λακεδαιμόνιοι οὕτως ἀποτετραμμένοι ἐγένοντο Θηβαίων ἔνεκα**—σχεδὸν δὲ καὶ καθ' ὅλην τὴν διαγωγὴν των ταύτην οἱ Λακεδαιμόνιοι ὡς πρὸς τοὺς Πλαταιεῖς ἐφάνησαν τόσον δυσμενεῖς ἔνεκα τῶν Θηβαίων—καὶ σχεδὸν εἰς ὅλην αὐτὴν τὴν ὑπόθεσιν οἱ Λακεδαιμόνιοι ἐφάνησαν τόσον δυσμενεῖς πρὸς τοὺς Πλαταιεῖς ἔνεκα τῶν Θηβαίων.—**ἀποτετραμμένοι ἐγένοντο**—ἀπειτρόποντο, ἀπέστησαν τῆς φιλίας, ἐφάνησαν δυσμενεῖς.

II

Λ Ε Σ Β Ι Α Κ Α

Μυτιληναίων ἀποστασία.

(Γ, 1—6)

1.

τοῦ ἐπιγιννομένου θέρους· ἔνν. τὸ θέρος τοῦ 4ου ἔτους τοῦ πολέμου, τοῦ 428.—*ἅμα τῷ σίτῳ ἀκμάζοντι*—κατὰ τὴν ἀκμὴν τοῦ σίτου, ὅτε ὠρίμαζεν ὁ σίτος· ἦτοι κατὰ τὸ τέλος τοῦ σημερινοῦ Ἰουνίου. Ἐπίτηδες ἔκαμνον τότε τὰς εἰσβολάς, ἵνα καταστρέφουν τὰ γεννήματα καὶ λοιποὺς καρπούς, τὰ ὁποῖα εἶχον σπεῖρει οἱ Ἀθηναῖοι.—*ἐγκαθεζόμενοι*—ἐν αὐτῇ (μονίμως) στρατοπεδεύσαντες.—*ὅπη παρείκοι*—ὅπου ἦτο δυνατόν, ὅπου τοὺς ἤρχετο βολικά.—*καὶ τὸν πλεῖστον ὄμιλον τῶν ψιλῶν εἶργον τὸ μὴ . . . τὰ ἐγγὺς τῆς πόλεως κηκουργεῖν*—καὶ τὸ πολὺ πλῆθος τῶν ψιλῶν ἠμπόδιζον νὰ βλάβη τὰ πλησίον τῆς πόλεως μέρη.—*προεξιδὼν τῶν ὄπλων*—ἐξερχόμενον τοῦ στρατοπέδου.—*ἐμείναντες δὲ χρόνον οὗ εἶχον τὰ σιτία ἀνεχώρησαν*—μείναντες (ἐν τῇ Ἀττικῇ) ἕφ' ὅσον χρόνον εἶχον τροφὰς ἀνεχώρησαν.—*Μήθυμνα*· πόλις τῆς Λέσβου ἀφωσιωμένη εἰς τοὺς Ἀθηναίους.

2.

βουληθέντες — ἀναγκασθέντες· ἀναφέρονται εἰς τὸ Λέσβος—οἱ Λέσβιοι. Τί σχῆμα εἶναι; *οὐ προσεδέξαντο*—δὲν τοὺς ἐδέχθησαν εἰς τὴν συμμαχίαν.—*τῶν τε λιμένων τὴν χῶσιν . . . ἐπέμενον τελεσθῆναι καὶ ὅσα ἐκ τοῦ Πόντιου ἔδει ἀφικέσθαι*—ἐπερίμεναν νὰ τελειώσῃ ἡ χῶσις (τὸ κλείσιμον) τῶν λιμένων καὶ νὰ φθάσουν ὅσα ἐχρειάζοντο ἐκ τοῦ Πόντιου.—*καὶ ἃ*

μεταπεμπόμενοι ἦσαν = μετεπέμποντο = καὶ ὅσα παρήγγελλον νὰ φέρουν. — διάφοροι = ἐχθροί. — κατὰ στάσιν = ἕνεκα κομματικῶν λόγων. — πρόξενοι· ἰδὲ Γ, 52, 5 — μηνυταὶ γίνονται = μηνύουσι. — ξυνοικίζουσι τὴν Λέσβον ἐς τὴν Μυτιλήνην βία = ἐξαναγκάζουν τοὺς Λεσβίους (τοὺς ἐν τοῖς ἀγροῖς καὶ τοῖς ἄλλοις χωρίοις) νὰ κατοικήσουν εἰς τὴν Μυτιλήνην. — καὶ τὴν παρασκευὴν ἄπασαν .. ἐπὶ ἀποστάσει ἐπείγονται = καὶ μετὰ σπουδῆς παρασκευάζουν ὅλα πρὸς ἀποστασίαν. — ξυγγενῶν ὄντων· ἦσαν ὅλοι Αἰολεῖς, ἐκεῖθεν δὲ καὶ ἡ συγγένεια. — εἰ μὴ τις προκαταλήψεται = εἰ μὴ προκαταλήφονται = ἂν δὲν προφθάσουν (οἱ Ἀθηναῖοι) νὰ τὴν καταλάβουν.

3.

ἄρτι καθισταμένον καὶ ἀκμάζοντος = ὁ ὁποῖος πρὸ ὀλίγου (μόλις) εἶχεν ἀρχίσει καὶ εὐρίσκετο εἰς τὴν ἀκμὴν του. — μέγα ἔργον ἡγοῦντο εἶναι = ἐνόμιζον ὅτι ἦτο σπουδαῖον, ἐπικίνδυνον πρᾶγμα. — Λέσβον προσπολεμώσασθαι = νὰ καταστήσουν τὴν Λέσβον πολεμίαν πρὸς τοὺς ὑπάρχουσι πολεμίους. — ἀκέραιον = ἀβλαβή. — μείζον μέρος νέμοντες τῷ μὴ βούλεσθαι ἀληθῆ εἶναι = ἀποδίδοντες μεγαλύτεραν σημασίαν εἰς τὴν ἑαυτῶν ἐπιθυμίαν, εἰς τὸ ὅτι ἠθελον νὰ μὴ εἶναι ἀληθῆ (ἢ εἰς τὰς καταγγελίας). Ἐπίστευον μᾶλλον αὐτὸ πού ἐπεθύμουν παρὰ ἐκεῖνα πού καταγγέλλοντο. — τὴν ξυνοίκισιν διαλύειν = νὰ ἀποστείλουν εἰς τὰ ἴδια τοὺς μετακομισθέντας εἰς τὴν πόλιν.

ἔσηγγέλθη γάρ· ἀπροσώπως. Ὁ γὰρ αἰτιολογεῖ τὸ «πέμπουσιν ἐξαπιναιῶς». — Μαλόεις· ἐπίθετον τοῦ Ἀπόλλωνος ἴσως ἐκ τοῦ μᾶλον = μῆλον (πρόβειτον), διότι ὁ Ἀπόλλων εἶναι καὶ ἀγροτικός θεός. — ἐπειχθέντας = ἐὼν βιασθούν. — ἄφρω = αἰφνιδίως. — ἦν μὲν ξυμβῆ ἡ πεῖρα· ἔνν. εὔ ἔχει = καὶ ἂν μὲν ἐπιτύχη ἢ ἀπέπειρα. — τοὺς ἀνδρας ἐς φυλακὴν ἐποιήσαντο = τοὺς ἀνδρας ἔθεσαν εἰς φυλακὴν, ὑπὸ κράτησιν. — ὀκνάδος ἀναγομένης ἐπιτυχῶν = εὐρῶν φορητῶν πλοίων ἕτοιμον πρὸς ἀναχώρησιν. — πλῶ χρησάμενος = εὐπλοία χρησάμενος = πλεύσας μὲ εὐνοϊκὸν ἄνεμον. — τὸν ἐπίπλουν = τὸν ἐναντίον των πλοῦν. — τὰ τε ἄλλα τῶν τειχῶν καὶ λιμένων περὶ τὰ ἡμιτέλεστα φραξάμενοι ἐφύλασσαν = ὅλα τὰ ἄλλα τὰ ἀφορῶντα εἰς τὰ

τείχη καὶ τοὺς λιμένας ἐφύλασσον, ἀφοῦ τὰ ἡμιτελῆ ἐφραξαν (ἐξησφάλισαν διὰ πασσάλων καὶ ἄλλων προσωρινῶν μέτρων).

4.

ὡς ἐώρων· ἐνν. τὰ ὑπὸ τῶν Μυτιληναίων πραττόμενα.—τὰ ἐπεσταλμένα=τὰ προσταθέντα· ἦτοι ναῦς τε παραδοῦναι καὶ τείχη καθελεῖν.—ἐς πόλεμον καθίσταντο=ἤρχιζαν τὸν πόλεμον.—ἀπαράσκευοι καὶ ἐξαίφνης=συνδέονται διὰ τοῦ καὶ δύο ἀνόμοια ἐπίθετον καὶ ἐπίρρημα, διότι καὶ τὸ ἀπαράσκευοι ἀντι ἐπίρρημ. =χωρὶς προπαρασκευήν.—λόγους ἤδη προσέφερον τοῖς στρατηγοῖς=τώρα πλέον (ἐν τῇ ἀνάγκῃ) ἐπρότειναν διαπραγματεύσεις εἰς τοὺς στρατηγούς.—βουλόμενοι τὰς ναῦς τὸ παραυτίκα ... ὁμολογία τινὶ ἐπιεικεῖ ἀποπέμψασθαι=θέλοντες πρὸς τὸ παρὸν νὰ ἀπομακρύνουν ἀφ' ἑαυτῶν τὰς ναῦς διὰ συγκαταβατικῆς τινος συμφωνίας (μὲ ἐπιεικεῖς τινὰς ὄρους).—ἀνοκωχήν=ἀνακωχήν.—ᾧ μετέμελεν ἤδη=ὅστις μετενόει ἤδη (διότι προηγουμένως εἶχε καταγγεῖλει τὰ σχέδια τῶν Λεσβίων ὡς φίλος (πρόξενος) τῶν Ἀθηναίων.—ὡς σφῶν οὐδὲν νεωτεριοῦντων=διότι δῆθεν αὐτοὶ δὲν θὰ κάμουν κανὲν νεώτερον, δὲν θὰ διαταράξουν τὰς συμμαχικὰς σχέσεις.—ἐν τούτῳ δὲ=κατὰ τὸν αὐτὸν χρόνον (τῆς ἀνακωχῆς).—λαθόντες=διαφυγόντες τὴν προσοχήν.—οὐ γὰρ ἐπίστευον τοῖς ἀπὸ τῶν Ἀθηναίων προσδοκώμενα, ὅτι δηλ. θὰ πᾶν ἐμπρός, ὅτι θὰ ἐπιτύχουν αὐτὰ πού ἐπερίμεναν ἀπὸ τοὺς Ἀθηναίους.—ταλαιπώρως=ἐπιπόνως, μὲ κόπον.—διὰ τοῦ πελάγους=διὰ τοῦ ἀνοικτοῦ πελάγους· δηλ. μὴ προσορμιζόμενοι εἰς νήσους, πρᾶγμα τὸ ὁποῖον παρέχει ἀσφάλειαν καὶ εὐκολίαν εἰς τὰ πλοῖα.—αὐτοῖς ἐπρασσον=διεπραγματεύοντο μετ' αὐτῶν.

5.

οὐδὲν πράξαντες=ἄπρακτοι. — οὐκ ἔλασσον ἔχοντες = ἂν καὶ δὲν ἠτιθήσαν. — οὔτε ἐπηυλίσαντο=οὔτε διενευκτέρευσαν ἐπὶ τοῦ πεδίου τῆς μάχης, πλησίον τῶν ἐχθρῶν. — ἐκ Πελοποννήσου καὶ μετ' ἄλλης παρασκευῆς βουλόμενοι, εἰ προσγένιτό τι κινδυνεύειν=διότι ἤθελον νὰ διεξάγουν τὸν

ἀγῶνα (νά ὑφίστανται τὸν κίνδυνον τῆς μάχης) μαζί με τὴν ἐκ Πελοποννήσου βοήθειαν καὶ με ἄλλην δύναμιν, ἐὰν ἀπὸ κανὲν μέρος προσεϊθῆτο (προσῆρχετο).—*προαπεστάλησαν τῆς ἀποστάσεως*—ἐστάλησαν πρὸ τῆς ἀποστασίας.—*φθάσαι οὐ δυνάμενοι τὸν ἐπίπλουον*—ἐπειδὴ δὲν ἠδύναντο νὰ φθάσουν πρὸ τῶν ἐπερχομένων πλοίων (τῶν Ἐσθίων), νὰ προλάβουν...

6.

ἐπιρρωσθέντες—λαβόντες θάρρος.—*πολὺ θάσσον*—πολὺ ταχύτερον (με μεγαλυτέραν προθυμίαν)· δηλ. ἢ ἐὰν ἔβλεπον ἰκανὴν δύναμιν ἐκ μέρους τῶν Λεσβίων.

περιορισάμενοι—ἀποκλείσαντες διὰ πλοίων.—*τοὺς ἐφόρους . . . ἐποιούντο*—τὰς ἐφόδους ἔκαμνον.—*ἐπ' ἀμφοτέροις τοῖς λιμέσι*· δηλ. εἰς τὸν νότιον καὶ τὸν βόρειον λιμένα.—*τῆς θαλάσσης εἶργον μὴ χρῆσθαι τοὺς Μυτιληναίους*—ἀπέκλειον τῆς θαλάσσης τοὺς Μυτιληναίους, ὥστε νὰ μὴ χρησιμοποιοῦν αὐτήν.—*τὸ δὲ περὶ τὰ στρατόπεδα οὐ πολὺ κατεῖχον οἱ Ἀθηναῖοι*—τὸ δὲ περὶ τὰ στρατόπεδα μέρος, τὸ ὁποῖον δὲν ἦτο πολὺ, κατεῖχον οἱ Ἀθηναῖοι.—*οὐ πολὺ*· κατηγ. = *ὄ οὐ πολὺ ἦν*.—*ναύσταθμον πλοίων*· πλεονασμὸς = ὁ ναύσταθμος.—*ἀγορὰ*—τόπος ἀγορᾶς.—*καὶ τὰ περὶ Μυτιλήνην οὕτως ἐπολεμεῖτο* = καὶ ὁ περὶ τὴν Μυτιλήνην πόλεμος τοιοῦτοτρόπως ἐγίνετο (διεξήγητο).

8.

ἐπὶ τῆς πρώτης νεώσ' ἰδὲ Γ, 4, 5.—*Ὀλυμπίαζε παρεῖναι*· ἐκεῖ ἐπὶ τῇ εὐκαιρίᾳ τῶν Ὀλυμπιακῶν ἀγῶνων θὰ περσεύσκηοντο ὅλοι οἱ σύμμαχοι τῶν Λακεδαιμονίων καὶ θὰ συνεζήτουν μετ' αὐτῶν οἱ Σπαρτιαῖται.—*κατέστησαν ἐς λόγους*—συνῆλθον εἰς συμβούλιον, σύσκεψιν.

15.

ἐπειδὴ ἤκουσαν . . . προσδεξάμενοι = *ἐπειδὴ ἤκουσαν, προσεδέξαντο καὶ ἐπεὶ προσεδέξαντο συμμάχους ἐποίησαν*.—*καὶ τὴν ἐς τὴν Ἀττικὴν ἐσβολὴν . . . ἐς τὸν ἰσθμὸν*· ἢ σύνταξις: ἔφραζον τοῖς παροῦσι συμμάχοις ἵνα κατὰ τάχος ἐς τὸν Ἰσθμὸν ὡς ποιησόμενοι τὴν ἐς τὴν Ἀττικὴν

ἔσβολήν.—*ἔφραζον*=ἔκέλευον.—*τοῖς δύο μέρεσι*=μέ τὰ δύο μέρη, τὰ δύο τρίτα.—*δλκούς*: ὄργανα διὰ τῶν ὁποίων τὰ πλοῖα εἴλκοντο ἐπὶ τῆς ξηρᾶς. Ἡ ὑπερνεόλησις πλοίων διὰ τῶν ἰσθμῶν ἦτο συνήθης παρὰ τοῖς ἀρχαίοις.—*ὑπεροίσοντες*: δηλ. τὰς ναῦς=ἵνα μεταφέρουν τὰ πλοῖα (ἀπὸ τοῦ Κορινθιακοῦ εἰς τὸν Σαρωνικόν).—*ἐν καρποῦ ξυγκομιδῇ ἦσαν*=ἠσχολοῦντο εἰς τὴν συγκομιδὴν τῶν καρπῶν.—*καὶ ἀρρωστία τοῦ στρατεύειν*=ἐν ἀπροθυμίᾳ ὡς πρὸς τὴν ἐκστρατείαν, ἀπρόθυμοι εἰς τὴν ἐκστρατείαν.

16.

διὰ κατάγνωσιν ἀσθενείας σφῶν=διότι ἔθεώρουν αὐτοὺς ἀσθενεῖς (ἀδυνάτους).—*μὴ κινουῦντες*=χωρὶς νὰ ἀπομακρύνουν.—*ἀλλ' οἳ τὲ εἰσι...ἀμύνεσθαι*: ἡ σύνταξις: *ἀλλ' οἳ τὲ εἰσι (οἱ Ἀθηναῖοι) ῥαδίως ἀμύνεσθαι τὸ ἀπὸ Πελοποννήσου ἐπιόν* (=μέλλον νὰ ἐπέλθῃ, δηλ. κατ' αὐτῶν) *ναυτικόν*.—*αὐτοί*: ἐνν. τοὺς πολίτας καὶ ὄχι τοὺς μισθοφόρους ἢ μετοίκους.—*πεντακοσιομέδιμνοι, ἱππεῖς, μέτοικοι*: ἰδὲ ἱστορίαν.—*ἀναγαρόντες*: ἀντὶ ἀναγαρόμενοι = ἀποπλεύσαντες.—*ἧ δοκοίη αὐτοῖς*=εἰς ὅποιον μέρος ἐνόμιζον κατάλληλον.—*πολὺν τὸν παράλογον*=ἐντελῶς ἀπροσδόκητα, ἀνέλπιστα.—*ἀπορα νομίζοντες*=νομίζοντες δύσκολα, ἀκατόρθωτα.—*περιοικίδα*: ἐνν. τὴν χώραν τῶν περιοίκων ἐν τῇ Λακωνικῇ καὶ Μεσσηνίᾳ.—*ναυτικὸν παρεσκεύαζον ὃ τι πέμψουσιν ἐς τὴν Λέσβον*=ναυτικὸν παρεσκεύαζον, ἵνα τοῦτο πέμψουσιν εἰς τὴν Λέσβον.—*ναύαρχον προσέταξαν = ἔταξαν ἐπὶ ταῖς ναυσὶ* (διώρισαν) *ναύαρχον*.—*ἐπιπλεύσεσθαι* = νὰ πλεύσῃ ὡς ἀρχηγός.

18.

ὡς προδιδομένην=νομίζοντες ὅτι παρασκευάζεται ἐκεῖ ὑπὸ τινων προδοσία, ὑπολογίζοντες ὅτι διεξήγοντο συνεννοήσεις ἐν τῇ πόλει (Μηθύμνῃ) περὶ παραδόσεως αὐτῆς.—*ἐπίκουροι*: ἐνν. οἱ ἀναφερόμενοι ἐν Γ, 5, 1, καὶ 6, 1.—*οὐ προυχώρει ἢ προσεδέχοντο*=δὲν ἐπήγαιναν τὰ πράγματα, ὅπως τὰ ἐπερίμεναν.—*ἐπ' Ἀντίσσης*=εἰς τὴν Ἀντίσσαν.—*βεβαιότερα*=ἀσφαλέστερα.—*ἐκβοηθείας*=ἔξόδου ἐναντίον τῶν ἐχθρῶν.—*πληγέντες*=κατὰ κράτος ἠττηθέντες.—*οἱ δὲ αὐτερέται πλεύσαντες τῶν νεῶν*=

οἱ ἴδιοι δηλ. οἱ ὀπλίται πλεύσαντες καὶ ὡς κωπηλάται. — ἀπλῶ
 τείχει· ἔνν. ὄχι διπλῶ, ὅπως ἦσαν ἄλλα· ἰδὲ Γ, 21. — ἔσιν
 οὗ = εἷς τινα μέρος.

Λακεδαιμονίων βοήθεια πρὸς Μυτιληναίους.
 Μυτιληναίων παράδοσις.

(Γ, 25-33)

25.

ἡ ὑπερβατὸν ἦν τὸ περιτείχισμα = ὅπου ἦτο δυνατὸν νὰ
 ὑπερβῆ (νὰ διέλθῃ) τὸ τεῖχος. — προέδροις = τοῖς ἄρχουσι τῶν
 Μυτιληναίων. — τούτων ἔνεκα = ἵνα ἀναγγείλῃ τὰ εἰρημένα. —
 πρὸς τοὺς Ἀθηναίους ἦσσαν εἶχον τὴν γνώμην ὥστε ξυμ-
 βαίνειν = ἦσαν ὀλιγώτερον διατεθειμένοι νὰ συνθηκολογῶσι πρὸς
 τοὺς Ἀθηναίους.

26.

τοῦ ἐπιγιγνομένου θέρους· ἐντεῦθεν ἄρχεται τὸ ὄον ἔτος
 τοῦ πολέμου. — ἄρχοντα προστάξαντες = διορίσαντες ἄρχοντα·
 ἢ σύνταξις εἶναι: ἐπειδὴ οἱ Πελοποννήσιοι προστάξαντες
 Ἀλκίδαν ναύαρχον (= ὃς ἦν αὐτοῖς ναύαρχος) ἀπέστειλαν αὐτὸν
 ἔχοντα τὰς ναῦς. — ὅπως... ἦσσαν... ἐπιβοηθήσωσι = ἵνα στεί-
 λουν ὀλιγατέρας ἐπικουρίας. — ὑπὲρ Πανσανίου = ὡς ἐπίτροπος
 τοῦ Πανσανίου καὶ διὰ τὸ συμφέρον του. — ἐπιμένοντες... πύ-
 σεσθαι = ἀναμένοντες νὰ μάθουν. — ἔργον = κατορθώμα. — ὡς
 ἤδη πεπεραιωμένων = διότι ἐνόμιζον ὅτι εἶχον πλέον φθάσει. —
 ἐπεξήλθον τὰ πολλὰ = διέτριξαν λεηλατοῦντες τὸ περισσότερον
 μέρος τῆς χώρας. — οὐδὲν ἀπέβαινεν = τίποτε δὲν ἐπραγματο-
 ποιεῖτο (ὡς πρὸς τὰς εἰδήσεις ἐκ Λέσβου).

27.

ἐνεχρόνιζον = ἐβράδυνον. — ξυμβαίνειν = νὰ συνθηκολογή-
 σουν. — διὰ τὰδε = διὰ τὰς ἐξῆς αἰτίας. — καὶ αὐτός· ἔνν. ὡς καὶ
 οἱ Μυτιληναῖοι δὲν ἐπερίμεναν τὰς ναῦς πλέον. — ψιλὸν ὄντα =
 ἄοπλον. — ὡς ἐπεξίων τοῖς Ἀθηναίοις = ἵνα ἐπιχειρήσῃ ἔξοδον

ἐναντίον τῶν Ἀθηναίων.—κατὰ *ξυλλόγους τε γινόμενοι* = συναθροιζόμενοι καθ' ὀμάδας.—*δυνατούς* = τοὺς ὀλιγαρχικοὺς.—*ξυγχωρήσαντες* = ἀφοῦ συνθηκολογήσουν.

28.

οἱ ἐν τοῖς πράγμασιν = οἱ ἰθύνοντες, οἱ ὀλιγαρχικοί.—*δυντες...κινδυνεύσοντες* τί μετχ. εἶναι;—*εἰ ἀπομονωθήσονται τῆς ξυμβάσεως* = ἂν ἀποκλεισθοῦν ἀπὸ τὴν συνθήκην, δηλ. ἐὰν γίνῃ αὕτη ὑπὸ μόνου τοῦ δήμου ἄνευ τῶν δυνατῶν.—*ἐν ὄσφ δ' ἂν πάλιν ἔλθωσι* = μέχρι δὲ τῆς ἐπανόδου, ἕως οὗ ἐπανεέλθωσι.—*δῆσαι* = νὰ δέσῃ, νὰ φυλακίσῃ.—*ἡ μὲν ξύμβασις αὕτη ἐγένετο* = ἡ γενομένη σύμβασις ἦτο αὕτη· τὸ *ξύμβασις* ὑποκ., τὸ *αὕτη* κατηγ.—*οἱ πράξαντες* = οἱ διαπραγματευθέντες.—*οὐκ ἠνέσχοντο* = δὲν ἔμειναν ἡσυχοί.—*καθίζουσιν*· αὐτβ. = κάθηνται, καταφεύγουν.—*ἀναστήσας αὐτοὺς ὥστε μὴ ἀδικῆσαι* = (πέισας) αὐτοὺς νὰ σηκωθοῦν ἀπὸ τοὺς βωμούς, μετὴν ὑπόσχεσιν (τὸν ὄρον) ὅτι δὲν θὰ τοὺς βλάβῃ. Ἀνόσιον ἐθεωρεῖτο ἡ ἀπομάκρυνσις ἐκείτου ἀπὸ τοὺς βωμούς.—*κατατίθεται* = θέτει πρὸς ἀσφάλειαν.—*μέχρις οὗ τοῖς Ἀθηναίοις τι δόξῃ* = μέχρις οὗ οἱ Ἀθηναῖοι ἀποφασίσουν τι περὶ αὐτῶν.—*προσεκλήσατο* (Ἀντισσαν) = ἔλαβε μετ' αὐτὸ μέρος του.—*καὶ τᾶλλα καθίστατο* = καὶ τὰ ἄλλα ἐτακτοποιεῖ.

29.

σχολαῖοι = βραδέως.—*τοὺς ἐκ τῆς πόλεως Ἀθηναίους*· ἐν ἀντιθέσει πρὸς τοὺς ἐν Λέσβῳ προσκαθημένους Ἀθηναίους.—*πρὶν δὴ τῇ Δήλῳ ἔσχον* = ἕως οὗ τέλος προσωρμίσθησαν εἰς τὴν Δήλον.—*Ἐρυνθραία*· χερσόνησος τῆς Ἰωνίας ἀπέναντι τῆς Χίου.—*τῇ Μυτιλήνῃ ἐαλωκνία* = ἀπὸ τῆς ἀλώσεως τῆς Μυτιλήνης.—*ἐκ τῶν παρόντων* = σύμφωνα πρὸς τὴν παροῦσαν κατάστασηιν.

30.

ἐμοὶ δοκεῖ πλεῖν ἡμᾶς ἐπὶ Μυτιλήνην...ὥσπερ ἔχομεν = εἶμαι τῆς γνώμης νὰ πλεύσωμεν ἐναντίον τῆς Μυτιλήνης ὅπως εἴμεθα (ἄνευ ἀναβολῆς).—*πρὶν ἐκπύστους γενέσθαι* = πρὶν γίνῃ τι γνωστὸν περὶ ἡμῶν (πρὶν μᾶς πάρον εἶδῃσιν).—*κατὰ τὸ*

εἰκὸς—ὅπως εἶναι φυσικόν. — *εὐρήσομεν πολὺ τὸ ἀφύλακτον ἀνδρῶν νεωστὶ πόλιν ἐχόντων*—θὰ εὐρωμεν μεγάλην ἔλλειψιν προφυλάξεως (δὲν θὰ λάβουν ἀρκετὴν πρόνοιαν), ὅπως φυσικὰ συμβαίνει εἰς ἀνθρώπους, οἱ ὁποῖοι πρὸ ὀλίγου ἔχουν καταλάβει πόλιν. — *κατὰ θάλασσαν καὶ πάνυ*—καὶ πολὺ μᾶλλον κατὰ θάλασσαν. — *ἧ*—ὅπου. — *ἀνέλπιστοι ἐπιγενέσθαι ἄν*—δὲν ἐλπίζουν ὅτιμποροῦν νὰ ἐπιτεθοῦν ἐναντίον των (οἱ ἐχθροί). — *καὶ ἡμῶν ἢ ἀλλή τυχάνει μάλιστα οὔσα*—καὶ ἡμεῖς (κατὰ θάλασσαν) κυρίως εἴμεθα ἰσχυροί. — *ὡς κενκρατηνῶτων*—νομίζοντες ὅτι εἶναι κύριοι τῆς πόλεως. — *εἰ οὖν προσπέσοιμεν*—ἂν λοιπὸν ἐπιτεθῶμεν. — *καταληφθῆναι ἄν*—ὅτι δυνάμεθα νὰ γίνωμεν κύριοι τῆς καταστάσεως. — *μὴ ἀποκνήσωμεν τὸν κίνδυνον*—ἄς μὴ διαστάσωμεν νὰ ἀναλάβωμεν (ἄς μὴ ἀποφύγωμεν) τὸν κίνδυνον. — *καινὸν*—τὸ ἀπροσδόκητον, τὰ ἀπρόοπτα. — *ὃ (τὸ καινὸν) εἴ τις στρατηγὸς ἔν τε αὐτῷ φυλάσσοιτο καὶ τοῖς πολεμίοις ἐνορῶν ἐπιχειροίη, πλεῖστ' ἂν ὀρθοῖτο*—ἀπὸ τὸ ὁποῖον (δηλ. τὸ ἄφνω καὶ νυκτὸς ἀπροσδοκῆτους ἐπιπεσεῖν) ἔάν τις στρατηγὸς προφυλάσσηται, ὅσάκις τὸ παρατηρῆ εἰς τὸν ἑαυτὸν του, καὶ ἐπιτίθεται κατὰ τῶν ἐχθρῶν, ὅσάκις τὸ παρατηρῆ ὅτι συμβαίνει (τὸ τοιοῦτον, δηλ. τὸ ἐπιπεσεῖν αὐτοῖς ἄφνω) εἰς τοὺς ἐχθρούς, παρὰ πολλὰ δύναται νὰ ἐπιτύχη (νὰ κατορθώσῃ).

31.

ἐλπίδα δὲ εἶναι ἔνν. ἔφρασαν ἐκ τοῦ προηγ. *παρήνουν*. — *οὐδενὶ ἀκουσίως ἀφῖχθαι*—ἔχομεν ἔλθει ἀγαπητοὶ εἰς πάντας, ὅλοι μᾶς ἤθελαν. — *τὴν πρόσσοδον ταύτην* τὸν συμμαχικὸν φόρον τῶν ἀπὸ τῶν ἰωνικῶν καὶ αἰολικῶν πόλεων. Ὁ φόρος οὗτος ἐπὶ Ἀριστείδου ἀνήρχετο εἰς 460 τάλαντα καὶ βραδύτερον εἰς 600 καὶ πλεόν. — *ἦν ἐφορμῶσι σφίσιν, αὐτοῖς δαπάνη γίνγηται*—ἔάν (οἱ Ἀθηναῖοι) ἀναγκάζωνται νὰ ἀποκλείωσι (τοὺς Πελοπονησίους), δαπανῶσι χρήματα (οἱ Ἀθηναῖοι). — *ἐνεδέχεται*—ἀπεδέχεται. — *τὸ πλεῖστον τῆς γνώμης εἶχεν*—ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἦτο τῆς γνώμης (ἔκλινε πρὸς τὴν γνώμην). — *τῆς Μυτιλήνης ὑστερήκει*—εἶχεν ἔλθει ὑστερον ἀπὸ τὴν ἄλωσιν τῆς Μυτιλήνης (δὲν ἐπρόφθασε νὰ τὴν σώσῃ). — *προσμεῖξαι*—νὰ προσεγγίσῃ.

ἄρας (τὰς ναῦς) = ἀποπλεύσας. — *προσσχῶν* (*προσίσχω* προσεγγίσας. — *εἰ ἄνδρας διέφθειρε* = διότι ἐφόνευσεν ἄνδρας. — *Σαμίων τῶν ἐξ Ἀναίων* Σάμιοι ὀλιγαρχικοί, οἱ ὅποιοι ἐκβληθέντες τῆς πόλεως ἴδρυσαν πλησίον τῆς Σάμου πόλιν (τὰ Ἄναια). — *οὔτε χεῖρας ἀνταιρομένους* = οἱ ὅποιοι δὲν ἐσήκωσαν χερί (ἐναντίον του). — *εἴτε μὴ παύσεται* = καὶ ἐὰν δὲν παύσῃ. — *ἐς φιλίαν προσάξεσθαι* = ὅτι θὰ κάμῃ φίλους. — *ἐλπίδα οὐδὲ τὴν ἐλαχίστην εἶχον μὴ ποτε Ἀθηναίων τῆς θαλάσσης κρατούντων ναῦς Πελοποννησίων ἐς Ἰωνίαν παραβαλεῖν* = δὲν ἤλπίζον ποτε ὅτι οἱ Πελοποννήσιοι θὰ ἐπερνοῦσαν εἰς τὴν Ἰωνίαν, ἐνῶ οἱ Ἀθηναῖοι ἦσαν κύριοι τῆς θαλάσσης.

Σαλαμινία καὶ Πάραλος δύο πλοῖα τῶν Ἀθηναίων ταχέα χρησιμεύοντα εἰς διαφόρους δημοσίας ὑπηρεσίας. — *δρομῶν* (*δρομέω*) = ἀραγμένος. — *ὡς γῆ ἐκουσίος οὐ σχήσων ἄλλη ἢ Πελοποννήσῳ* = μετὴν ἀλόφασιν νὰ μὴ προσεγγίσῃ ἐκουσίως εἰς ἄλλην γῆν παρὰ εἰς τὴν Πελοπόννησον. — *εἰ καὶ ὡς μὴ διενεοῦντο μένειν* = ἂν καὶ ἀκόμη τοιουτοτρόπως (δηλ. μολονότι ἢ ἀτείχιστος Ἰωνία ἠδύνατο νὰ προκαλέσῃ αὐτοὺς εἰς τοῦτο) δὲν εἶχον κατὰ νοῦν νὰ μένουν. — *προσπίπτοντες* = προσβάλλοντες. — *αὐτάγγελοι* = ἰδοῦσαι αἱ αὐτὰ (αὐτόπται γενόμεναι) ἀνήγγειλαν. — *ὡς οὐκέτι ἐν καταλήψει ἐφαίνετο ἐπανεχώρει* = ἐπειδὴ δὲ ὁ (ὑπὸ τὸν Ἀλκίδα) σιόλος δὲν ἐφαίνετο πλέον ἐντὸς ἀποστάσεως ἐντὸς τῆς ὁποίας ἠδύνατο νὰ τὸν προφθάσῃ, ἐπέστρεψεν ὀπίσω (ὁ Πάχης). — *οὐ μετεώροις περιέτυχε (ταῖς ναυσὶ τοῦ Ἀλκίδου)* = δὲν συνήντησεν εἰς τὸ πέλαγος. — *κέρδος ἐνόμισεν ... ὅτι οὐδαμοῦ ἐγκαταληφθεῖσαι ἠναγκάσθησαν στρατόπεδον ποιεῖσθαι καὶ φυλακὴν σφίσι καὶ ἐφόρησιν παρασχεῖν* = κέρδος ἐνόμισεν ... ὅτι εἰς οὐδὲν μέρος ἀποκλεισθεῖσαι (αἱ νῆες τοῦ Ἀλκίδου) ἠναγκάσθησαν νὰ στρατοπεδεύσωσι καὶ νὰ δώσωσιν ἀφορμὴν εἰς αὐτοὺς (τοὺς Ἀθηναίους) νὰ τὰς φυλάττωσι καὶ νὰ τὰς πολιτοκῶσι. — *ἐφόρησις* = ὁ διὰ πλοίων ἀποκλεισμός.

Ἐπιτομὴ τῶν ἀποφάσεων περὶ Μυτιληναίων.

(Γ, 35-50)

35.

παρεστήσατο = ὑπέταξε. — *λαβῶν* = συλλαβῶν. — *οὗς κατέθετο*· ἰδὲ Γ, 28, 2. — *καθίστατο τὰ περὶ Μυτιλήνην* = ἐτακτοποιεῖ τὰ (πολεμικὰ) πράγματα τῆς Μυτιλήνης. — *ὑπομένων* = μένων εἰς τὴν θέσιν του, παραμένων.

36.

ἔστιν ἃ παρεχόμενον τὰ τ' ἄλλα καὶ ἀπὸ Πλαταιῶν ἀπάξειν Πελοποννησίους = ἂν καὶ ὑπέσχετο ὅτι θὰ κάμῃ καὶ ἄλλα τινὰ καὶ ἐκτὸς αὐτῶν ὅτι θὰ ἀπομακρύνῃ τοὺς Πελοποννησίους ἀπὸ τῶν Πλαταιῶν. — *γνώμας ἐποιούντο* = ἐσκέπτοντο. — *ἄσοι ἡβῶσι* = ἄσοι ἔχουν τὴν ἐφηβικὴν ἡλικίαν, δηλ. ἀπὸ 18 ἐτῶν καὶ ἄνω. — *ἐπικαλοῦντες* = κατηγοροῦντες. Ἡ μετοχὴ ἔπρεπε νὰ εἶναι κατὰ δοτ. ἀλλ' ἐτέθη κατ' ὄνομαστ. συμφωνήσασα πρὸς τὸ ὑποκ. (τοῦ ἔδοξεν αὐτοῖς) = ἔγνωσαν αὐτοὶ . . . Κατὰ πόσον σχῆμα; — *ἀρχόμενοι* = πιεζόμενοι (ἐπειδὴ αὐτοὶ ἦσαν αὐτόνομοι). — *προσσυμβάλετο οὐκ ἐλάχιστον τῆς ὁρμῆς αἱ Πελοποννησίων νῆες . . . τολμήσασαι παρακινδυνεύσαι* = συνετέλεσε προσέτι ὄχι ὀλίγον εἰς τὴν ἐπαύξεισιν τῆς ὁρμῆς τὸ ὅτι ἐτόλμησαν νὰ ῥιψοκινδυνεύσουν τὰ πλοῖα τῶν Πελοποννησίων πλεύσαντα εἰς τὴν Ἰωνίαν πρὸς βοήθειαν αὐτῶν. Ὑποκ. εἶναι τὸ αἱ Πελοποννησίων νῆες . . . παρακινδυνεύσαι· τὸ δὲ ἐλάχιστον τῆς ὁρμῆς = (οὐκ ἐλαχίστην μοῖραν ὁρμῆς) ἀντικείμενον. — *οὐκ ἀπὸ βραχείας διανοίας* = ὄχι κατόπιν ἐπιπολαιίας σκέψεως, κατόπιν ὠρίμου σκέψεως. — *διακρήσασθαι* = νὰ φωνεύσῃ. — *μετάνοια . . . ἦν αὐτοῖς καὶ ἀναλογισμὸς ὡμὸν τὸ βούλευμα ἐγνώσθαι, πόλιν ὄλην διαφθεῖραι μᾶλλον ἢ οὐ τοὺς αἰτίους* = μετενόουν καὶ ἀνελογίζοντο ὅτι ἡ ἀπόφασίς των ἦτο σκληρά, δηλ. νὰ καταστρέψουν ὀλόκληρον τὴν πόλιν μᾶλλον καὶ ὄχι τοὺς αἰτίους. — *παρεσκεύασαν* = διέθεσαν. — *αὐθις γνώμας προθεῖναι* = νὰ ἀποφασίσουν ἐκ νέου. — *καὶ ἐκείνοις ἐνδηλον ἦν* = καὶ εἰς ἐκείνους ἦτο φανερόν, καὶ ἐκεῖνοι ἔβλεπον. —

βουλόμενον τὸ πλεόν τῶν πολιτῶν αὐθίς τινας σφίσιν ἀποδοῦναι βουλεύσασθαι = ὅτι οἱ περισσότεροί πολιται ἐπεθύμουν νὰ δώσωσι τινες εἰς αὐτοὺς ἀφορμὴν νέας συσκέψεως. — *ἀφ' ἐκάσιων* = ἀπὸ διαφόρους. — *πιθανώτατος* = πολὺ πιστευτός.

49.

μάλιστα ἀντιπάλων = ὥστε νὰ εἶναι σχεδὸν ἰσόπαλοι, ἐξ ἴσου πειστικοί. — *ἦλθον ἐς ἀγῶνα ὁμοίως τῆς δόξης* = ἐφιλονίκησαν τίνα τῶν δύο γυνωμῶν νὰ προτιμήσωσι, περὶ τῆς ἀποφάσεως τὴν ὁποίαν ὄφειλον νὰ λάβουν. — *ἐγένοντο ἐν τῇ χειροτονίᾳ ἀγχώμαλοι* = ἦλθον σχεδὸν ἴσοι κατὰ τὴν ψηφοφορίαν. — *προσεῖχε* = εἶχε προηγηθῆ. — *ἡμέρα καὶ νυκτὶ μάλιστα* = ἀκριβῶς κατὰ ἓν ἡμερονύκτιον, 24 ὥρας. — *ἄλφιτα* = ἄρτον ἀπὸ ἄλευρα κριθῆς, κριθίνον ἄρτον. — *ἡσθιον ἅμα ἐλαύνοντες* = ἔτρωγον ἐνῶ συγχρόνως ἐκωπηλάτου. — *ἄλφιτα οἴνω καὶ ἐλαίῳ πεφυρμένα* = ἄρτους ζυμωμένους μὲ οἶνον καὶ ἔλαιον. — *ὑπνον ἤρουντο* = ἔπαιρναν τὸν ὑπνον. — *κατὰ μέρος* = κατὰ σειρᾶν, διαδοχικῶς. — *ἐπὶ πρᾶγμα ἀλλόκοτον* = πρὸς πρᾶξιν λυπηράν. — *ἡ μὲν ἔφθασε τοσοῦτον ὅσον Πάχητα ἀνεγνωμέναι τὸ ψήφισμα* = ἡ μὲν ἐπρόλαβε τόσον ὥστε ὁ Πάχης νὰ ἔχη ἀναγνώσει τὸ ψήφισμα, ὅσον ἤρκει διὰ νὰ ἔχη ἀναγνώσει τὸ ψήφισμα. — *ὕστερα αὐτῆς ἐπικατάγεται* = φθάνει κατόπιν αὐτῆς. — *παρὰ τοσοῦτον μὲν ἦλθεν ἡ Μυτιλήνη κινδύνου* = τόσον ἐπλησίασεν εἰς τὸν κίνδυνον ἡ Μυτιλήνη.

50.

κλήρους ποιήσαντες = διαίρεσαντες τὴν γῆν εἰς ἴσα τιμήματα. Αἱ κληρουχίαι εἶχον διττὸν λόγον, ἀφ' ἑνὸς τὴν ἐπιτήρησιν τῶν ὑληκόων, ἀφ' ἑτέρου δὲ τὴν ἐγκατάστασιν τῶν ἀκτημόνων. — *τοῖς θεοῖς ἐξεῖλον ἱερῶς* = ἀφιέρωσαν εἰς τοὺς θεοὺς, ὥστε νὰ εἶναι ἱεροί. — *τοὺς λαχόντας* = τοὺς ἐκλεγέντας διὰ κλήρου. — *ταξάμενοι... φέρειν* = ἀναλαβόντες τὴν ὑποχρέωσιν νὰ πληρῶνωσιν. Οἱ λαβόντες τοὺς κλήρους ἐμίσησαν αὐτοὺς εἰς τοὺς πρότερον κυρίους των ἀντὶ δύο μνῶν ἑτησίως. — *ὑπήκουον* = ἦσαν ὑπήκοοι.

ΣΙΚΕΛΙΚΑ

Ἐκπλοῦς τοῦ συμμαχικοῦ στόλου
ἐκ τοῦ Πειραιῶς.

(ΣΤ, 30-32)

θέρους μεσοῦντος· κατά τὸ θέρους τοῦ ἔτους 415. — *ἀναγωγὴ* = ἔκπλοῦς. — *ἀναγωγὴ ἐγένετο* = ἐξέτλεον. — *ὀλκὰς* = φορτηγὸν πλοῖον. — *τοῖς πλοίοις*· ἔνν. τὰ μικρότερα τὰ μὴ χρησιμοποιοῦμενα πρὸς τὸν πόλεμον. — *καὶ ὅση ἄλλη* = μετ' ὅλην τὴν ἄλλην. — *ὡς διαβαλοῦσι* = ἵνα διαπλείσωσι (διαβῶσι). — *ἅπας ὡς εἰπεῖν* = σχεδὸν ὅλος. — *οἱ μὲν ἐπιχώριοι*· ἡ ἀντίθεσις κατωτέρω· *οἱ δὲ ξένοι*. — *μετ' ἐλπίδος τε ἅμα ἰόντες καὶ δλοφυρμῶν, τὰ μὲν ὡς κηθήσονται, τοὺς δ' εἴ ποτε ὄψοιντο* = τὰ μὲν (ἐλπίζοντες) ὅτι θὰ ἀποκτήσωσι, τοὺς δὲ (ἀμφιβάλλοντες) ἂν ποτε θὰ ἐπανίδωσι. — *ἐνθυμούμενοι ὅσον πλοῦν ἐκ τῆς σφετέρως ἀπεστέλλοντο* = συλλογίζόμενοι εἰς πόσον μακρινὸν ταξίδιον ἐκ τῆς πατρίδος τῶν ἀπεστέλλοντο.

31.

μετὰ κινδύνων· οἱ ἐπικείμενοι κίνδυνοι τοῦ πολέμου. — *ἐσῆει αὐτοὺς τὰ δεινὰ* = ἤρχοντο εἰς τὸν νοῦν τῶν οἱ κίνδυνοι (τῆς ἐπιχειρήσεως). — *τῇ παρούσῃ ῥώμῃ διὰ τὸ πλῆθος... ὧν ἐώρων τῇ ὄψει, ἀνεθάρσουν* = συναισθανόμενοι τὴν (ὑπέροχον) δύναμιν ἢ ὁποῖα ἐξεδηλοῦτο διὰ τοῦ πλήθους ἐκείνων τὰ ὁποῖα ἔβλεπον πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν ἐλάμβανον πάλιν θάρρος. — *κατὰ θέαν* = ἵνα ἴδωσιν. — *οἱ δὲ ξένοι καὶ ὁ ἄλλος ὄχλος κατὰ θέαν ἦκεν ὡς ἐπὶ ἀξιοχρεῶν καὶ ἀπιστον διάνοιαν* = οἱ δὲ ξένοι καὶ ὁ ἄλλος ὄχλος ἦλθον πρὸς θέαν ὡσάν διὰ (να θεωρήσουν-ἴδουν) ἐπιχείρησιν ἀξιόλογον καὶ ἀπίστευτον. — *παρασκευῇ γὰρ αὕτη, ἡ πρώτη ἐκπλεύσασα μιᾶς πόλεως δυνάμει Ἑλλη-*

νικῆς, πολυτελεστάτη δὴ καὶ εὐπρεπεστάτη τῶν ἐς ἐκεῖνον τὸν χρόνον ἐγένετο=διότι αὕτη ὑπῆρξεν ἡ πρώτη πολυτελεστάτη προφανῶς καὶ μεγαλοπρεπεστάτη παρασκευὴ στόλου ἀπὸ ὕλης τὰς μέχρως ἐκεῖνου τοῦ χρόνου γενομένης, ἡ ὁποία ἐξέπλευσε πρώτην φορὰν μὲ δύναμιν Ἑλληνικὴν ἐκ μιᾶς πόλεως.— ἡ ἐς Ἑπίδαυρον· Β, 56, 1.—ἡ αὐτή· Β, 58, 1.—ἀλλὰ ἐπὶ βραχεὶ πλῶ ὠρμήθησαν καὶ παρασκευῆ φαύλη=ἀλλὰ πρὸς ἐκστρατείαν ὄχι μακρινὴν ἐξέπλευσαν καὶ μὲ παρασκευὴν ἀσήμαντον.—στόλος=ἐκστρατεία.—καὶ ἄμφοτερα· δηλ. κατὰ γῆν καὶ κατὰ θάλασσαν.—ἐξαργυθεὶς (ἐξαργύω)=παρασκευασθεὶς.—τὸ ναυτικὸν μεγάλας δαπάναις ἐκπονηθὲν=ἐνῶ ὁ στόλος ἀπληροτίσθη διὰ μεγάλων δαπανῶν.—τῶν τριηράρχων καὶ τῆς πόλεως· ἐπὶ Θουκυδίδου ἡ πόλις ἔδιδε τὰς ναῦς καὶ τὸν μισθὸν τῶν τακτικῶν πληρωμάτων, οἱ δὲ τριήραρχοι, ἵνα ἔχωσι καλοὺς κυβερνήτας καὶ ἐρέτας, συνήθιζον νὰ αὐξάνωσι τὸν μισθόν.—ἐπιφορὰ=πρόσθετος ἀμοιβή, ἐπιμίσιον.—τοὺς θρανίταις· οἱ ἐρέται διηροῦντο εἰς θρανίτας κατέχοντας τὴν ἀνωτάτην σειρὰν τῶν κωπῶν, τοὺς ζυγίτας, τὴν μέσην καὶ θαλαμίτας τὴν κατωτάτην. Οἱ θρανίται ὡς κωπηλατοῦντες ἀπὸ ὑψηλοτέρας θέσεως εἶχον μακροτέρας κόπας καὶ τὸν περισσότερον κόπον.—σημεῖα=αἱ ἔξωθεν τῶν πλοίων εἰκόνες· ἀπεικόνιζον δὲ θεοὺς, ἦρωας, ζῶα ἢ ἴσως εἶναι κοσμημάτα τινα ἐξέχοντα τῆς πρόφρας, ἀκροστόλια καὶ παράσημα.—κατασκευαὶ=ὁ ἔσωτερικὸς διάκοσμος τῶν πλοίων, ἔπιπλα, σκευή.—ἐς τὰ μακρότατα προθυμηθέντος ἐνὸς ἐκάστου ὅπως αὐτῶ τινι εὐπρεπεῖα τε ἢ ναῦς μάλιστα προσέξει καὶ τῶ ταχυναυτεῖν=ἐν ᾧ εἷς ἕκαστος ἐπὶ μακρότατον χρόνον (ἢ τὰ μέγιστα) προσεπάθησε πῶς τὸ πλοῖόν του ἰδίᾳ νὰ διακρίνεται καὶ διὰ τὴν ἐξωτερικὴν διακόσμησιν καὶ διὰ τὴν ταχύτητα.—τὸ δὲ πεζὸν καταλόγοις χρηστοῖς ἐκκροθὲν=ἐν ᾧ τὸ πεζὸν στράτευμα ἐξεδιαλέχθη δι' εὐσυνειδήτων στρατολογιῶν.—ὄπλων καὶ τῶν περὶ τὸ σῶμα σκευῶν μεγάλη σπουδὴ πρὸς ἀλλήλους ἀμιλληθὲν=ἐν ᾧ (οἱ πεζοὶ) ἔδειξαν ἀντιζηλίαν πρὸς ἀλλήλους ἐν τῷ φιλοτίμῳ ἀγῶνι πρὸς παρασκευὴν τῶν ὄπλων καὶ τῶν στολῶν.—ἔριν=ἀμιλλαν.—συνέβη δὲ πρὸς τε σφᾶς αὐτούς . . . ἢ ἐπὶ πολεμίους παρασκευῆν=συνέπεσαν δὲ καὶ τὰ δύο (=ἄμα) καὶ πρὸς ἀλλήλους νὰ ἐγερθῆ

ἄμιλλα εἰς τοῦτο, τὸ ὁποῖον ἀνετέθη εἰς ἕνα ἕκαστον, καὶ ἀπέ-
ναντι τῶν ἄλλων Ἑλλήνων τὸ πρᾶγμα νὰ ἐξηγηθῇ μᾶλλον ὡς
ἐπίδειξις τῆς δυνάμεως καὶ αὐθαιρέτου εὐπορίας τῶν Ἀθηναίων
παρὰ ὡς πολεμικὴ παρασκευὴ ἐναντίον ἐχθρῶν.—*προυτετελέ-
κει*—εἶχε δαπανήσει ἐκ τῶν προτέρων.—*χωρίς*—χωριστά.—*ἐπὶ
μεταβολῇ*—ἐπὶ ἐμπορίᾳ.—*τόλμης θάμβει*—διὰ τὴν καταπλη-
κτικὴν τόλμην.—*ἢ στρατιᾶς ὑπερβολῇ πρὸς οὐδὲ ἐπῆσαν*—ἢ
διὰ τὸ ὑπέρτερον πλῆθος τοῦ στρατοῦ τῶν ἀπέναντι ἐκείνων
κατὰ τῶν ὁποίων ἐπήρχοντο.—*ἐπὶ μεγίστῃ ἐλπίδι τῶν μελ-
λόντων*—μὲ μεγίστας περὶ τοῦ μέλλοντος ἐλπίδας.—*πρὸς τὰ
ὑπάρχοντα*—σχετικῶς πρὸς ἐκεῖνα τὰ ὁποῖα εἶχον.

32.

ἔσέκειτο (ὑπερσ. τοῦ ἐντίθεμαι)—εἶχον τεθῆ ἐντός.—*εὐχὰς
ὑπὸ κήρυκος ἐποιοῦντο*—ἐνῶ ἡ δεσπόζουσα φωνὴ τοῦ κήρυ-
κος ἀπήγγελλε τὰς εὐχάς, πάντες οἱ ἄλλοι ἐπανελάμβανον αὐτὰς
ἴσως μὲ χαμηλοτέραν φωνήν.—*τὰς νομιζόμενας πρὸ τῆς ἀνα-
γωγῆς*—τὰς συνήθεις πρὸ τοῦ ἀπόπλου.—*παρ' ἅπαν τὸ στρα-
τευμα*—εἰς ὅλον ἀνεξαιρέτως τὸ στρατευμα.—*εἰς τις ἄλλος*—
ὅσοι ἄλλοι.—*τελεώσαντες τὰς σπονδὰς*—ἀφοῦ ἐτελείωσαν τὰς
σπονδὰς.—*ἐπὶ κέρως*—ἐν γραμμῇ.—*ἄμιλλαν ἐποιοῦντο*—ἐνν.
χωρὶς νὰ τηροῦν τάξιν ἐν τῇ γραμμῇ ἡμιλλῶντο ποῖα νὰ φθάσῃ
πρότερον εἰς τὴν Αἴγιαν.—*ἔς τὴν Κέρκυραν*—ιδὲ ΣΤ, 30, 1.

Νικίου ἐπιστολὴ πρὸς τὸν δῆμον τῶν Ἀθηναίων.

(Z, 8-15)

8.

καθ' ἡμέραν—ἡμέραν μὲ τὴν ἡμέραν.—*σφετέραν*—
ἑαυτῶν, δηλ. τῶν Ἀθηναίων.—*ὄρων ἐπιδιδούσαν τὴν τῶν
πολεμίων ἰσχὺν*—βλέπων ὅτι ηὔξανετο ἡ ἰσχὺς τῶν πολεμίων.—
ἔπεμπε καὶ αὐτός—ἐνν. ὡς καὶ οἱ Συρακούσιοι εἰς Λακεδαί-
μονα.—*κατὰ ἀδυνασίαν τοῦ λέγειν ἢ καὶ μνήμης*—διὰ τὴν
ἀδυναμίαν τοῦ λόγου ἢ καὶ τῆς μνήμης, ἕξ ἀδυναμίας νὰ τὰ

παραστήσουν ἢ νὰ τὰ θυμηθοῦν. — *πρὸς χάριν λέγοντες* = λέγοντες διὰ νὰ εὐχαριστήσουν. — *τὴν αὐτοῦ γνώμην μηδὲν ἐν τῷ ἀγγέλῳ ἀφανισθεῖσαν* = χωρὶς καθόλου νὰ παραμορφωθῇ ἡ γνώμη του εἰς τὸ στόμα τοῦ ἀγγέλου. — *διὰ φυλακῆς ἔχων ἢ δι' ἐκουσίων κινδύνων* = προφυλαττόμενος ἢ ἀναλαμβάνων ἐκουσίους κινδύνους· δηλ. ἀπὸ τοῦδε ὁ Νικίας εἶχεν ἀμυντικὴν μᾶλλον ἢ ἐπιθετικὴν στάσιν.

10.

ὅσα ἀπὸ γλώσσης εἴρητο = ὅσα προφορικῶς (ὄχι γραπτῶς) εἶχον λεχθῆ. — *εἴ τις τι ἐπηρώτα* = ἂν κανεὶς ἠρώτα τι ἐπὶ πλεόν. — *γραμματεὺς τῆς πόλεως*· καὶ ἡ βουλή ἐχειροτόνει κατὰ πρυτανείαν καὶ ἐπὶ μίαν πρυτανείαν γραμματέα, ὁ ὁποῖος ἐκαλεῖτο «γραμματεὺς τῆς βουλῆς». Ἐπεμελεῖτο δὲ οὗτος τῆς συντάξεως, ἀναγραφῆς καὶ ἀναθέσεως τῶν ψηφισμάτων, ἐφύλαττε τὰ δημόσια γράμματα καὶ ἔγραφε τὰ πεπραγμένα ὑπὸ τῆς βουλῆς. Καὶ ὁ δῆμος ὅμως ἐξέλεγε γραμματέα, ὁ ὁποῖος ἀνεγίνωσκε ἐνώπιον τοῦ δήμου καὶ τῆς βουλῆς τὰ γράμματα κλπ. Ἐνταῦθα πρόκειται περὶ τούτου τοῦ γραμματέως. — *παρελθὼν* = ἀφοῦ παρουσιάσθη ἐνώπιον τοῦ δήμου.

11.

οὐχ ἦσσαν = μάλιστα. — *ἐν ᾧ ἔσμεν* = εἰς ποίαν θέσιν εὐρισκόμεθα. — *ἔστιν ὧν* = τινῶν. — *ἀνεχωρήσαμεν* = ἐπεστρέψαμεν. — *ἀπανηλωκυίας τῆς φυλακῆς τῶν τειχῶν μέρος τι τοῦ ὀπλιτικοῦ* = διότι ἔχει δαπανήσει (ἀπασχολήσει) ἡ φρουρῆσις τῶν τειχῶν ἓνα μέρος τῶν ὀπλιτῶν. — *παροικοδομῶ* = οἰκοδομῶ πλησίον ἢ ἀπέναντι. — *ὥστε μὴ εἶναι ἐτι περιτειχίσαι αὐτοὺς* = ὥστε νὰ μὴ εἶναι δυνατὸν πλεόν νὰ περικλείσωμεν αὐτοὺς διὰ τείχους. — *ξυμβέβηκέ τι . . . πάσχειν*· ἡ σύνταξις: *ξυμβέβηκε πάσχειν αὐτοὺς τοῦτο δοκοῦντας πολιορκεῖν ἄλλους*. — *ὅσα γε κατὰ γῆν* = τοῦλάχιστον κατὰ ξηρὰν. — *τῆς χώρας*· εἰς τὸ ἐπὶ πολὺν = εἰς μακρὸν διάστημα τῆς χώρας. — *διὰ τοὺς ἱππέας*· ἔνν. τῶν Συρακουσίων, οἱ ὁποῖοι ἐκράτουν.

ἐπ' ἄλλην στρατιάν = ἵνα ζητήσωσιν ἄλλην στρατιάν. — *διανοοῦνται* *τῶν τειχῶν πειρᾶν* = σκοπεύουν νὰ ἐπιτεθῶσι κατὰ τῶν τειχῶν (κάμουν ἀπόπειραν). — *ὅτι καὶ κατὰ θάλασσαν* ἔνν. *πειρᾶν διανοοῦνται*. — *σωτηρία* = ἀκεραιότητι. — *ξηρότητι* *διάβροχοι* ἔνν. ὅτι τὰ πλοῖα ἦσαν ἕλαφρά, ἤτοι δὲν εἶχαν μείνει ἐπὶ πολὺ εἰς τὴν θάλασσαν ὥστε ὑγρανθέντα νὰ καταστοῦν βαρέα καὶ ἐπομένως δυσκίνητα. — *οὐκ ἔστι διαψῦξαι* = δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ ἀποξηρανῶμεν. — *θαλασσεύω* = εὐρίσκομαι εἰς τὴν θάλασσαν. — *ἀντίπαλος* = ἰσόπαλος. — *διὰ τὸ* *προσδοκίαν παρέχειν* = διότι παρέχουν τὴν ὑπόνοιαν, τὴν ἐντύπωσιν. — *ἀναπειρώμεναι* = ὅτι δοκιμάζουν. — *ἐπ' ἐκείνοις* = εἰς τὴν ἐξουσίαν των. — *ἐξουσία* = ἡ δύναμις, ἡ ἐλευθερία. — *ἐφορμέω* -ω = ποιοῦμαι ἔφορον, ἐκτελῶ ἱποκλεισμόν. — *οὐκ ἐφορμοῦσιν ἄλλοις* = δὲν ἐκτελοῦν ἀποκλεισμόν ἄλλων.

ἐκ πολλῆς ἂν περιουσίας καὶ μὴ ἀναγκαζομένοις, ὡσπερ νῦν φυλάσσειν = ἂν εἶχομεν πολὺ μεγαλύτερον ἀριθμὸν πλοίων καὶ δὲν ἤμεθα ἠναγκασμένοι νὰ φυλάττωμεν, ὅπως τῶρα. — *τοῦτο* ἔνν. τὸ *διαψῦξαι*. — *εἰ γὰρ ἀφαιρήσομέν τι καὶ βραχὺ τῆς τηρήσεως* = διότι ἂν χαλαρώσωμεν ἔστω καὶ ὀλίγον τὴν ἐπιτήρησιν ἔνν. ἀνεγκύοντες τὰ πλοῖα εἰς τὴν ξηράν. — *τῆς τηρήσεως* = τῆς ἐπιτηρήσεως, φυλακῆς (τῶν ἐναντίων). — *ἐσκομιζόμενοι* ἔνν. τὰ ἐπιτήδεια. — *διὰ τὸδε* ἀναφέρεται εἰς τὰ ἐπόμενα, δηλ. τῶν ναυτῶν κλπ. — *οἱ δὲ θεράποντες* ὁ λόγος μετετράπη εἰς ὀρθόν, ἀντὶ *τῶν δὲ θεραπόντων* κλπ. — *θεράποντες* ὅχι βέβαια ὑπηρεταὶ τῶν ὀπλιτῶν ὅπως παρὰ τοῖς Σπαρτιάταις. Οὗτοι ἠσχολοῦντο εἰς τοιαύτας πρὸ πάντων ναυτικὰς ὑπηρεσίας, αἱ ὁποῖαι δὲν ἀπέβλεπον οὔτε πρὸς πλοῦν οὔτε πρὸς ναυμαχίαν. — *ἐς ἀντίπαλα καθεστήκαμεν* = ἰστάμεθα ἀπέναντι τῶν Συρ. με ἰσοπάλους δυνάμεις. — *ἀναγκαστοὶ ἐσβάντες* = ἀναγκαστικῶς εἰσελθόντες. — *εὐθύς* = με πρῶτην εὐκαι-

οίαν. — *κατὰ πόλεις*· ἔνν. τῆς Σικελίας; διότι οἱ Ἀθηναῖοι ἐκράτουν τῆς θαλάσσης. — *ἐπαρθέντες*· ἔνν. *ἐσβῆναι*. — *οἰόμενοι χρηματιεῖσθαι μᾶλλον ἢ μαχεῖσθαι* = φανταζόμενοι ὅτι μᾶλλον θὰ κερδήσωσι χρήματα ἢ ὅτι θὰ πολεμήσωσι. — *ἐπ' αὐτομολίας προφάσει* = μὲ τὸν σκοπὸν νὰ αὐτομολήσωσι πρὸς τοὺς ἐχθρούς, ἢ μὲ τὴν πρόφασιν νὰ ἀνεύρωσι καὶ συλλάβωσι τοὺς αὐτομόλους, ἀπέρχονται. — *ἀνδράποδα Ὑκκαρικὰ*· ἐκ τῶν κατοίκων τῆς πολίχνης Ὑκκάρων, τοὺς ὁποίους ὁ Νικίας ἐξηνδραπόδισε. Τινὲς ἐκ τῶν πληρωμάτων, οἱ ὁποῖοι εἶχον ἐκστρατεύσει χάριν ἐμπορίας μὲ χρήματα, ἐπωφελήθησαν τὴν εὐκαιρίαν νὰ ἀγοράσουν Ὑκκαρικὰ ἀνδράποδα καὶ τῇ συναινέσει τῶν τριηράρχων νὰ εἰσαγάγουν ταῦτα εἰς τὴν ναυτικὴν ὑπηρεσίαν εἰς ἀντικατάστασιν τῶν. — *ἀντεμβιβάζω τινὰ* = ἐμβιβάζω τινὰ εἰς πλοῖον ὡς ἀντικαταστάτην. — *τὴν ἀκρίβειαν τοῦ ναυτικοῦ ἀφῆρηται* = ἔχουν ἀφαιρέσει (σαλεύσει, ὑποσκάψει) τὴν αὐστηρὰν πειθαρχίαν εἰς τὸ ναυτικόν. Ἡ διασάλευσις τῆς πειθαρχίας προῆλθεν ἐκ τῆς ἀναμείξεως ξένων στοιχείων.

14.

βραχεῖα ἀκμὴ πληρώματος = μικρὸς εἶναι ὁ (ἐκλεκτὸς) πυρὴν τοῦ πληρώματος. — *οἱ ἐξορμῶντές τε ναῦν καὶ ξυνέχοντες τὴν εἰρεσίαν* = ἐκεῖνοι οἱ ὁποῖοι καὶ τὸ πλοῖον ταχέως θέτουν εἰς κίνησιν καὶ συγκρατοῦν εἰς τάξιν τοὺς κωπηλάτας, (ἵνα δηλ. αἱ κῶπαι φέρονται ὁμοῦ κατ' ἴσα διαστήματα). — *τὸ δὲ πάντων ἀπορωτάτον* = ἀπὸ ὅλα δὲ τὸ πλέον ἀνοικονόμητον εἶναι τὸ *τε μὴ ... καὶ δι.* — *χαλεπαὶ γὰρ αἱ ἡμέτεραι φύσεις ἄρξαι* = διότι οἱ χαρακτῆρές μας δὲν ὑποτάσσονται εὐκολα. — *οὐδ' ὀπόθεν ἐπιπληρωσόμεθα τὰς ναῦς ἔχομεν* = καὶ δὲν ἤξεύρομεν ἀπὸ ποῦ νὰ συμπληρώσωμεν τὰ πληρώματα τῶν πλοίων μας. — *ἀνάγκη ἀφ' ὧν ἔχοντες ἦλθομεν τὰ τε ὄντα καὶ ἀπαναλισκόμενα* (ἔνν. *πληρώματα*) *γίνεσθαι* = εἶναι ἀνάγκη νὰ γίνωνται καὶ τὰ ἔργα τῶν ὑπαρχόντων πληρωμάτων (τὰ ὄντα) καὶ τὰ ἔργα τῶν ἐκλειπόντων διὰ τούτων τῶν πληρωμάτων, τὰ ὁποῖα

N. ΦΡΑΓΚΙΣΚΟΥ - Χ. ΠΑΠΑΝΑΣΤΑΣΙΟΥ. Θουκυδίδου Ξυγγραφῆς, ἔκδ. 1η 7

ἐφέραμεν μαζί μᾶς· ἤτοι αἱ δυνάμεις μας εἶναι ἀνεπαρκεῖς, διότι αἱ ἀδιάκοποι ἀπώλειαι δὲν εἶναι δυνατόν νὰ ἀναπληρώνωνται ἀπὸ ἐδῶ.—*ἐν ἔτι*—ἐν μόνον ἀκόμη· δηλ. ὥστε ... *χωρῆσαι*.—*διαπολεμησεται (διαπεπολεμησεται) αὐτοῖς ἀμαχεὶ ἐκπολιορηθέντων ἡμῶν ὁ πόλεμος*—ὁ πόλεμος θὰ εἶναι τελειωμένος ἀμαχητὶ ὑπ' αὐτῶν ἐξαναγκασθέντων ἡμῶν εἰς παράδοσιν.—*ἂν εἶχον ... ἐπιστέλλειν*—θὰ ἠμποροῦσα νὰ γράψω.—*τὰ ἐνθάδε*—τὴν ἐνταῦθα κατάστασιν.—*ἦν τι ὑμῖν ἀπ' αὐτῶν (τῶν ἡδίστων ἃ ἀκούειν βούλεσθε) μὴ ὁμοίον ἐκβῆ*—ἂν ἐπακολουθῆσῃ (συμβῆ) τι εἰς ὑμᾶς ἀντίθετον πρὸς τὰς προσδοκίας σας.

15.

Καὶ νῦν. οὕτω τὴν γνώμην ἔχετε ἢ σύνταξις: *καὶ νῦν ἔχετε τὴν γνώμην οὕτω (περὶ) τῶν στρατιωτῶν καὶ τῶν ἡγεμόνων ὡς (περὶ ἀνθρώπων) γεγενημένων ὑμῖν μὴ μεμπτῶν (ἐν τούτοις), ἐφ' ἃ ἤλθομεν τὸ πρῶτον.*—Τὸ ὡς γεγενημένων· γεν. ἀπόλυτος—ἔχετε ἀκράδαντον πεποιθήσιν ὅτι καὶ οἱ στρατιῶται καὶ οἱ ἡγεμόνες ἐξετέλεσαμεν ἀμέμπτως ἐκεῖνα, διὰ τὰ ὅποια ἤλθομεν τὸ πρῶτον· δηλ. τὸν πρὸς τοὺς Συρακουσίους πόλεμον.—*ξυνίσταται*—συνασπίζεται.—*βουλευσασθε ἤδη ὡς τῶν γ' ἐνθάδε μηδὲ τοῖς παροῦσιν ἀνταρκοῦντων*—ἤδη ἀποφασίσατε, λαμβάνοντες ὑπ' ὄψιν ὅτι (ὡς) αἱ ἐδῶ δυνάμεις ἡμῶν βεβαίως οὐδὲ πρὸς τὰς παρ' ὑσας δυνάμεις τῶν πολεμίων δύνανται νὰ ἀνταγωνισθοῦν (νὰ ἀντέχουν), (πολὺ βέβαια ὀλιγώτερον πρὸς τὰς ἀναμενομένας ἐκ Πελοποννήσου).—*ἐπιπέμπω*—στέλλω προσέτι.—*νεφροῖτιν'* πιθανῶς ἢ νόσος ἢ νῦν καλουμένη *λιθίασις*.—*ἀξιῶ*—παρακαλῶ.—*ὄμων'* ἢ γεν. ἐκ τοῦ *ξυγγνώμης*.—*ἐρρώμην' (ῥώννυμαι)* ὡς παρατατ.—*εἶχον δυνάμεις*.—*ὅτι δὲ μέλλετε*· ἐνν. *πράσσειν*.—*ἐς ἀναβολὰς*—ἄνευ ἀναβολῆς.—*ὡς τῶν πολεμίων τὰ μὲν ἐν Σικελίᾳ δι' ὀλίγου ποριουμένων, τὰ δ' ἐκ Πελοποννήσου σχολαίτερον μὲν, ὅμως δ', ἦν μὴ προσέχητε τὴν γνώμην, τὰ μὲν λήσουσιν ὑμᾶς, ὥσπερ καὶ πρότερον, τὰ δὲ φθήσονται*—φρονοῦντες ὅτι οἱ πολέμιοι τὰς ἐν Σικελίᾳ ἐπικουρίας τῶν ἐντὸς ὀλίγου χρόνου θὰ πορισθῶσι, τὰς δὲ ἐκ τῆς Πε-

λοποννήσου (προσδοκωμένας) βραδύτερον μὲν (θὰ πορισθῶσι), ἀλλ' ὅμως, ἂν δὲν εἴσθε προσεκτικοί, τὰς μὲν ἕξ αὐτῶν θὰ πορισθῶσι, χωρὶς ὑμεῖς νὰ πάρετε εἶδησιν, ὅπως καὶ πρότερον, ἄλλας δὲ (ἐπικουρίας θὰ πορισθῶσι) πρὶν προφθάσετε νὰ τὰς ἐμποδίσετε.

**Αἱ τελευταῖαι στιγμαὶ τῆς ὑποχωρήσεως τοῦ
ἀθηναϊκοῦ στρατοῦ.**

(Z, 75-76)

75.

ἔδόκει τῷ Νικίᾳ καὶ τῷ Δημοσθένει ἱκανῶς παρεσκευάσθαι = ἔκρινον ὁ Νικίας καὶ ὁ Δημοσθένης ὅτι ἱκανῶς εἶχον παρασκευασθῆ.—*παρεσκευάσθαι* = ἀπροσώπως = *παρασκευῆν γεγενῆσθαι*.—*ἀνάστασις* = ἡ ἀναχώρησις.—*δεινὸν οὖν ἦν οὐ καθ' ἓν μόνον τῶν πραγμάτων ὅτι . . .* = φοβερὰ ἦτο ὅχι μία μόνη χωριστὰ ὄψις τῶν πραγμάτων ὅτι . . . (ἦτο φοβερὸν τὸ πρᾶγμα ὅχι μόνον ἀπὸ μιᾶς ἀπόψεως). Ὑπ. κ. *τὸ καθ' ἓν μόνον*. — *ξυνέβαινε τῇ τε ὄψει ἐκάστῳ ἀλγεῖνὰ καὶ τῇ γνώμῃ αἰσθῆσθαι* = συνέβαιναν εἰς ἕκαστον νὰ αἰσθανθῆ ἡ λυπηρὰ καὶ διὰ τὴν ὄψιν καὶ διὰ τὸ συναισθημά του.—*μετὰ φόβου*· διότι ἐθεωρεῖτο ἀνόσιον νὰ ἀφήσῃ κανεὶς συγγενῆ ἄταφον.—*οἱ ζῶντες καταλείπομενοι τραυματῖαι τε καὶ ἀσθενεῖς πολὺ τῶν τεθνεώτων τοῖς ὄρωσι λυπηρότεροι ἦσαν* = ὅσοι ζῶντες κατελείποντο τραυματῖαι καὶ ἀσθενεῖς ἦσαν διὰ τοὺς βλέποντας πολὺ λυπηρότεροι ἀπὸ τοὺς τεθνεώτας· ἦτοι πολὺ περισσότερο ἐλυποῦντο τοὺς τραυματίας καὶ ἀσθενεῖς ἀπὸ τοὺς πεθαμένους. — *ἀντιβολία* = ἰκεσία. — *πρὸς ἀντιβολίαν καὶ δλοφυρμὸν τραπόμενοι* = παραδοθέντες εἰς ἰκεσίας καὶ θρήνους.— *ἕς ἀπορίαν καθίστασαν* = ἔφερον εἰς ἀμηχανίαν (τοὺς ἀποχωροῦντας). — *ἐπιβώμενοι* = μεγαλοφώνως ἰκετεύοντες. — *ἐκκρεμαννύμενοι τῶν ξυσκῆνων ἀπιόντων* = κρεμώμενοι ἀπὸ τοὺς συσκῆνους κατὰ τὴν ὥραν τῆς ἀναχωρήσεως. — *εἴ τω*

προλίποι ἢ ῥώμη καὶ τὸ σῶμα = εἰάν τινα ἤθελεν ἐγκαταλί-
πει ἢ δύναμις τῆς ψυχῆς καὶ τὸ σῶμά του (ἔφ' ὅσον ἐδοκίμαζε
νὰ πορευέται πρὸς τὰ ἔμπροσ). — οὐκ ἄνευ ὀλίγων ἐπιθειας-
σμῶν = μετὰ πολλῶν ἱκεσιῶν πρὸς τοὺς θεοὺς, ἐπικλήσεων τῶν
θεῶν. — δάκρυσι· σπανίως ἀντὶ δακρύων. — ὥστε μὴ
ἀφορμαῖσθαι = ὥστε νὰ μὴ ἀπομακρύνωνται. — μείζω ἢ κατὰ
δάκρυα = διὰ τὰ ὅποια δὲν ἤφικον τὰ δάκρυα. — περὶ τῶν ἐν
ἀφανεῖ = περὶ τοῦ ἀδήλου μέλλοντος. — κατάμεμψις = κα-
ταφρόνησις. — ἐκπολιορκῶ πόλιν = πολιορκῶν κυριεύω πό-
λιν. — ἀκόλουθος = ὑπηρέτης. — ἀπηυτομολήκεσαν = εἶχαν
δραπετεύσει. — παραχρῆμα = ἀμέσως τότε. — ἔφερον δὲ οὐδὲ
ταῦτα ἱκανὰ = οὐδὲ ταῦτα, ἃ ἔφερον, ἦν ἱκανὰ. — ἡ ἄλλη αἰ-
κία καὶ ἡ ἰσομοιρία τῶν κακῶν ἔχουσά τινα ὅμως τὸ μετὰ
πολλῶν κούφισιν = ἡ ἄλλη ἀθλιότης καὶ ἡ ἰσόμοιρος κοινωνία
(ἀνάλογος μετοχῇ) τῶν κακῶν, ἧτις ὅμως ἐπὶ τῇ ἰδέᾳ ὅτι καὶ
ἄλλοι συμπάσχουσι παρέχει ἀνακούφισιν τινα. — οὐδ' ὡς = κατ'
οὐδένα τρόπον, οὐδόλως. — ἔραδία = ἀνεκτὴ. — ἐδοξάζετο =
ἐνομίζετο. — ἄλλως τε καὶ ἀπὸ οἴας λαμπρότητος καὶ αὐ-
χήματος τοῦ πρώτου ἐς οἴαν τελευτήν καὶ ταπεινότητα
ἀφίκατο = καὶ μάλιστα ὅταν ἀνελογίζετό τις ποία ἦτο ἡ πρώτη
(κατ' ἀρχὰς) λαμπρότης καὶ (κομπώδης) καύχησις καὶ ποῖον ἦτο
τὸ τέλος καὶ ἡ ἔλαεινότης εἰς τὴν ὁποίαν εἶχον κατανήσει. — τὸ
διάφορον = ἡ μεταβολή. — τούτων· ἐκ τοῦ τοῖς ἐναντίοις. —
πάλιν = ὀπίσω εἰς τὸ ἀφορμαῖσθαι. — ἐπιφημίσμασιν = οἰω-
νοῖς. — οἰστὸ = ὑποφροιά.

76.

ἐπιπαριῶν (ἐπιπάρειμι) = κατὰ μῆκος τῆς παρατάξεως πο-
ρευόμενος. — ὡς ἐκ τῶν ὑπαρχόντων = ἐκ τῶν δυνατῶν, ὅσον
ἠδύνατο. — βοῆ χρώμενος ἔτι μᾶλλον ἐκάστοις καθ' οὓς γί-
γνοιτο ὑπὸ προθυμίας καὶ βουλόμενος ὡς ἐπὶ πλεῖστον γε-
γωνίσκων ὠφελεῖν = μεταχειριζόμενος ἔτι ἐντονωτέραν φωνὴν
(ἢ πρότερον) πρὸς (ἢ διὰ) ἐκάστους, τοὺς ὁποίους ἐκάστοτε ἐπλη-
σίαζεν ἀπὸ ζῆλον καὶ διότι ἐπεθύμει φωνάζων οὕτως ὥστε νὰ
ἀκούεται εἰς μεγαλυτέραν ἀπόστασιν νὰ παρέχη ὠφέλειάν (τινα).

Παραμυθητικὸς λόγος τοῦ Νικίου
πρὸς τοὺς στρατιώτας.

(Z, 77)

77.

καὶ ἐκ τῶν παρόντων = καὶ εἰς τὴν παροῦσαν κατάστασιν τῶν πραγμάτων, καὶ ἐν τοιαύτῃ καταστάσει τῶν πραγμάτων, καὶ τώρα.—*ἤδη*· ἀσυνδέτως· διότι ὁ ῥήτωρ ὁμιλεῖ μὲ πάθος.—*ταῖς ξυμφοραῖς*—διὰ τὰς ἡττας, δυστυχίας.—*παρὰ τὴν ἀξίαν*—ταῖς ἀδίκαις, τὰς ὁποίας δὲν ἤξιζε νὰ πάθωσι.—*προφέρων*—ἂν καὶ δὲν ὑπερέχω.—*κακοπάθειαι*—ταλαιπωρίαί.—*ὡς διάνειμαι ὑπὸ τῆς νόσου*—πῶς μὲ ἔχει κάμει (καταντήσει) ἡ ἀρρώστεια.—*ἐς τᾶλλα*· δηλ. κατὰ τὴν κοινωνικὴν θέσιν.—*ἐν τῷ αὐτῷ κινδύνῳ τοῖς φανλοτάτοις αἰωροῦμαι*—εἶμαι ἐκτεθειμένος εἰς τὸν αὐτὸν κίνδυνον μὲ τοὺς ἀσημοιότατους τῶν στρατιωτῶν.—*καίτοι πολλὰ μὲν ἐς θεοὺς νόμιμα δεδιήτημαι, πολλὰ δὲ ἐς ἀνθρώπους δίκαια καὶ ἀνεπίφθονα*—καὶ ὅμως κατὰ τὸν βίον μου πολλὰ μὲν πρὸς τοὺς θεοὺς (καθιερωμένα, θρησκευτικὰ) καθήκοντα ἐξεπλήρωσα, πολλὰ δὲ πρὸς τοὺς ἀνθρώπους δίκαια καὶ ἀνεπίληπτα (ἄμεμπτα).—*ὅμως*· ἦτοι παρὰ τὴν ἀπελπιστικὴν θέσιν ἡμῶν.—*ἡ ἐλπίς τοῦ μέλλοντος θρασεῖά (ἔστι)*—ἡ ἐλπίς τὴν ὁποίαν μοῦ ὑπόσχεται τὸ μέλλον, ἢ τὴν ὁποίαν ἔχω περὶ τοῦ μέλλοντος, μοῦ παρέχει θάρρος (εἶναι πλήρης θάρρους).—*αἱ δὲ ξυμφοραὶ οὐ κατ' ἀξίαν δὴ φοβοῦσίν (ἐνν. με)*—αἱ δὲ συμφοραὶ δὲν μὲ φοβίζουσιν ἀναλόγως τῆς ἀξίας των.—*τάχα δ' ἂν καὶ λωφήσειαν*—ἴσως δὲ καὶ παύσωσι.—*ἱκανὰ γὰρ τοῖς πολεμίοις ἠτύχηται*—διότι ἀρκετὰ ἔχουν κατορθωθῆ καὶ ὑπὸ τῶν πολεμίων.—*εἴ τῳ θεῶν ἐπίφθονοι ἐστρατεύσαμεν*—ἐὰν κατὰ τὴν εἰς Σικελίαν ἐκστρατείαν ἐκινήσαμεν τὸν φθόνον τινὸς τῶν θεῶν.—*ἀποχρώντως*—ἀρκούντως.—*τὰ ἀπὸ τοῦ θείου ἠπιώτερα ἔξειν*—ὅτι οἱ θεοὶ θὰ φανῶσιν εὐμενέστεροι.—*ἀπ' αὐτῶν*· ἐνν. ἀπὸ τῶν θεῶν.—*ἤδη*—τώρα πλέον.—*δέξαιτο ἂν*—δύναται νὰ ὑποστῇ τὰς ἐπιθέσεις σας.—*ἰδρυθέντας*—ἐὰν ἐγκατασταθῆτε.—*σπουδῆ*· *ἔσται τῆς ὁδοῦ*—θὰ ἐπισπεύσωμεν

τὴν πορείαν.—*ἦν ἀντιλαβόμενά του φίλιου χωρίου τῶν Σικελῶν*—ἄν (κατορθώσωμεν νὰ) φθίσωμεν εἰς χωρίον τι φιλικόν τῶν Σικελῶν.—*βέβαιοι*—πίστοί.—*προπέμπεται δ' ὡς αὐτοὺς καὶ ἀπαντᾶν εἰρημένον καὶ σιτία ἅμα κομίζειν*—ἔχει δὲ προαποσταλῆ ἄγγελος πρὸς αὐτοὺς μετὰ τὴν διαταγὴν νὰ ἐξέλθωσιν (οἱ Σικελοὶ) εἰς ἀπάντησιν ἡμῶν καὶ συγχρόνως τροφὰς νὰ φέρωσι. Τὸ *εἰρημένον* αἰτ. ἀπόλυτος.—*σιτία ἅμα* ἐν ἀντιθέσει πρὸς τό: τὰ γὰρ ἐπιτήδεια βραχέα ἔχομεν.—*τό τε ξύμπαν*—καθόλου δέ, ἐν ἐνὶ λόγῳ.—*μαλακισθέντες*—ἄν δειχθῆτε δειλοί.—*ὦν τευξόμενοι ... ἐπανορθώσοντες* ἐξαρτῶνται ἐκ τοῦ γυνῶτε.

Διάβασις Ἀσινάρου ποταμοῦ. Παράδοσις τοῦ στρατοῦ.
Τέλος τῆς Σικελικῆς ἐκστρατείας.

(Z, 84-87).

84.

ἦγε τὴν στρατιάν = ἐξηκολούθει τὴν πορείαν. — *προσέκειντο* = ἐπειθέεντο. — *ἠπείγοντο πρὸς τὸν Ἀσίναρον* = ἔσπευδον πρὸς τὸν Ἀσίναρον. — *βιαζόμενοι ὑπὸ τῆς πανταχόθεν προσβολῆς ἰππέων τε πολλῶν καὶ τοῦ ἄλλου ὄχλου, οἰόμενοι ῥᾶόν τι σφίσιν ἔσεσθαι* = ἐπειδὴ ἐπιέζοντο ὑπὸ τῶν πανταχόθεν προσβαλλόντων αὐτοὺς πολλῶν ἰππέων καὶ τοῦ ἄλλου πλήθους, νομίζοντες ὅτι θὰ εἶναι κάπως ἐλαφροτέρα ἢ θέσις των, ἂν διαβῶσι τὸν ποταμόν. — *γίνονται ἐπ' αὐτῷ* = φθάνουν εἰς αὐτόν. — *οὐδενὶ κόσμῳ ἔτι* = μετὰ καμμίαν τάξιν πλέον. — *ἐπικείμενοι· ἐπίκειμαι· παθ. τοῦ ἐπιτίθημι.* — *ἐπέπιπτον ἀλλήλοις* = ἔπιπτον ὁ ἕνας ἐπάνω εἰς τὸν ἄλλον. — *περὶ τε τοῖς δορατίοις καὶ σκεύεσι* = πίπτοντες ἐπάνω εἰς τὰ δόρατα καὶ τὰς ἀποσκευάς. — *οἱ μὲν εὐθύς διεφθείροντο, οἱ δὲ ἐμπαλασσόμενοι κατέρρεον* = οἱ μὲν ἐφονεύοντο ἀμέσως, οἱ δὲ ἐμπλεκόμενοι (μπερδεύόμενοι) παρεσύροντο ὑπὸ τοῦ ρεύματος. —

ἐς τὰ ἐπὶ θάτερα = εἰς τὴν ἀπέναντι ὄχθην. — ἐν σφίσιν αὐτοῖς ταρασσομένους = εὐρισκομένους ἐν συγχύσει. — ἐπι-καταβαίνω = καταβαίνω ἐναντίον ἐχθροῦ. — τὸ ὕδωρ διέ-φθαρτο = τὸ ὕδωρ ἐμολύνθη. — περιμάχητος = περιζήτητος, πολύτιμος.

85.

ζωογεῖν = νὰ συλλαμβάνωσι ζῶντας. — ἀπεκρύψαντο = ἀπέκρυψαν διὰ τὸν ἑαυτὸν τους· δηλ. ἢ νὰ τοὺς ἔχωσι δούλους, ἢ νὰ τοὺς πωλήσουν ἢ νὰ τοὺς ἀφήσουν ἐλευθέρους, ἀφοῦ λάβουν λύτρα. — συνεκομίσαντο = συνέλεξαν. — διεξῆλθον τὴν φυλακὴν = ἐπέρασαν διὰ μέσου τῆς φρουρᾶς καὶ ἐξῆλθον, διέφυγον τὴν φρουράν. — ἐς τὸ κοινὸν = ὅπως περιέλθωσιν εἰς τὴν ἐξουσίαν τοῦ δημοσίου. — τὸ διακλαπὲν πολὺ = ὁ ἀριθμὸς τῶν κρυφίως ἀποχωρησάντων (στρατιωτῶν). — ἄτε οὐκ ἀπὸ ξυμβάσεως ληφθέντων = ἐπειδὴ δὲν εἶχαν παραδοθῆ διὰ συνθήκης. — διαδιδράσκω = δραπετεύω. — ἀναχώρησις = ὑποχώρησις, καταφύγιον.

86.

σκῦλα = τὰ λάφυρα. — ἀσφαλεσιτάτην εἶναι νομίσαν-τες τήρησιν = νομίσαντες ὅτι (αἱ λιθοτομῆαι) εἶναι ἀσφαλε-σιτάτη φυλακή. — καλὸν ἀγώνισμα = μέγα κατόρθωμα. — ἐπιτηδειότατον = προσφιλέστατον. — τῇ νήσῳ· δηλ. εἰς τὴν Σφακτηρίαν. — ἐνεκοινολόγηντο = εἶχαν ἔλθει εἰς συνεννοή-σεις. — δέισαντες μὴ ταραχὴν σφίσιν ἐν εὐπραγίᾳ ποιήσῃ = φοβηθέντες μήπως διαταράξῃ αὐτοὺς ἐν μέσῳ τῆς εὐτυχίας των. — πλούσιος ἦν· ἐκ τῶν μεταλλείων τοῦ ἀργύ-ρου· διότι εἰς αὐτὰ εἶχεν ὁ Νικίας χιλίους ἐργάτας, ὅπως γράφει ὁ Ξενοφῶν εἰς τὸ βιβλίον του περὶ προσόδων (4, 14). — ἀπ' αὐτοῦ = ἀπὸ αὐτόν, ἐξ αἰτίας του. — ὅτι ἐγγύτατα = σχεδὸν ὁμοίᾳ. — ἥμισθα ἄξιος ὢν ἐς τοῦτο δυστυχίας ἀφι-κέσθαι διὰ τὴν πᾶσαν ἐς ἀρετὴν νενομισμένην ἐπιτήδευ-σιν = ἐλάχιστα ὢν ἄξιος νὰ περιέλθῃ εἰς τοιαύτην δυστυχίαν

διὰ τὴν ὄλην συμπεριφορὰν του, ἣ ὁποία ἦτο κανονισμένη οὕτως ὥστε νὰ ἀποβλέπη εἰς τὴν χρηστότητα.

87.

οἱ ἥλιοι = οἱ ζέστες τοῦ ἡλίου. — *πνίγος* = ὁ καύσων ὁ ἀλοκλείων τὴν πνοήν, (ὁ ὁποῖος γίνεται ἀπὸ τὴν συμπύκνωσιν πολλῶν ἀνθρώπων) — *τὸ πρῶτον*· ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὸν ἔπειτα χρόνον τοῦ χειμῶνος. — *αἱ νύκτες ἐπιγιγνόμεναι τοῦναντίον μετοπωριναὶ καὶ ψυχραὶ τῇ μεταβολῇ εἰς ἀσθνεῖαν ἐνεωτέριζον* = αἱ νύκτες διὰ τῆς μεταβολῆς τῆς θερμοκρασίας προσεκάλουν ἀσθνεΐας, ἐπέφερον ἀποτέλεσμα (νεωτερισμὸν) καταλήγον εἰς ἀσθνεΐαν. — *πάντα τε ποιοῦντων* = καὶ ἐπειδὴ ἔκαναν ὅλα (ἔξεπλήρουν ὅλας τὼς ἀνάγκας). — *ἐπ' ἀλλήλοισι ξυννενημένων* (ξυννέω = συσσωρεύω) = ἐπειδὴ εἶχαν συσσωρευθῆ ὁ ἕνας ἐπάνω εἰς τὸν ἄλλον. — *διὰ τὴν μεταβολήν*· ἐνν. τοῦ καιροῦ. — *τὸ τοιοῦτον* = τὰ τοιαῦτα αἷτια τῶν ἀσθνεϊῶν. — *ἐπὶ δεκτῷ μῆνας*· μετὰ τὸν χρόνον τοῦτον πιθανῶς τοὺς ἐπώλησαν. — *κοτύλη*· μέτρον = 0,27 τῆς λίτρας. — *ἄλλα τε ὅσα* = καὶ ὅσα ἄλλα. — *οὐδὲν ὅ,τι οὐκ ἐπεργέμετο αὐτοῖς* = πάντα ἐπῆλθον (συνέβησαν) εἰς αὐτοὺς, ὅλα τὰ ἐδοκίμασαν. — *ἡμέρας ἑβδομηκοντά τινες οὕτω διητήθησαν ἀθροοί* = καμμιὰ ἑβδομηκονταρὶά ἡμέρες ἔτσι ἐν συνωστισμῷ ἔζησαν. — *πλὴν Ἀθηναίων*· οὗτοι ἔμειναν ἐπὶ 6 ἀκόμη μῆνας, ἔπειτα δὲ πιθανῶς ἐπωλήθησαν. — *ἀκριβεῖα μὲν καλεσπὸν ἐξεπιπεῖν* = δύσκολον μὲν νὰ ὀρίση τις ἀκριβῶς. — *ξυνέβη τε ἔργον τοῦτο Ἑλληνικὸν τῶν κατὰ τὸν πόλεμον τόνδε μέγιστον γενέσθαι, δοκεῖν δ' ἔμοιγε καὶ ὧν ἀκοῆ Ἑλληνικῶν ἴσμεν καὶ τοῖς τε κρατήσασι λαμπρότατον καὶ τοῖς διαφθαρῆσι δυστυχεστάτον* = τοῦτο συνέβη νὰ γίνῃ τὸ σπουδαιότατον ἑλληνικὸν (ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὰ βαρβαρικὰ) ἔργον ἔξ ὅλων τῶν κατὰ τὸν παρόντα πόλεμον γενομένων, κατὰ δὲ τὴν γνώμην μου ἔξ ὅλων τῶν ἄλλων Ἑλληνικῶν ἔργων, ὅσα ἤξεύρομεν ἔξ ἀκοῆς, καὶ λαμπρότατον μὲν διὰ τοὺς νικητάς, ὀλεθριώτατον δὲ διὰ τοὺς νικηθέντας. — *κατὰ πάντα . . . πάντως* = ὀλοσχερῶς. — *οὐδὲν ὀλίγον εἰς οὐδὲν κακοπαθήσαντες* = οὐδεμίαν μικρὰν κατ' οὐδένα λόγον κακοπάθειαν παθόντες. —

πανωλεθρία δὴ τὸ λεγόμενον καὶ πεζὸς καὶ νῆες καὶ οὐδὲν
 ὅτι οὐκ ἀπώλετο = πεζὸς στρατὸς καὶ πλοῖα καὶ τὰ πάντα ἔπα-
 θαν πανωλεθρίαν κατὰ τὸ λεγόμενον (ὅπως λέμε συνήθως). —
 ἐπ' οἴκου ἀπενόστησαν = ἐπέστρεψαν εἰς τὴν πατρίδα των.

Ἡ ἐκ τῆς καταστροφῆς ἐντύπωσις ἐν Ἀθήναις.

(H, 1).

1.

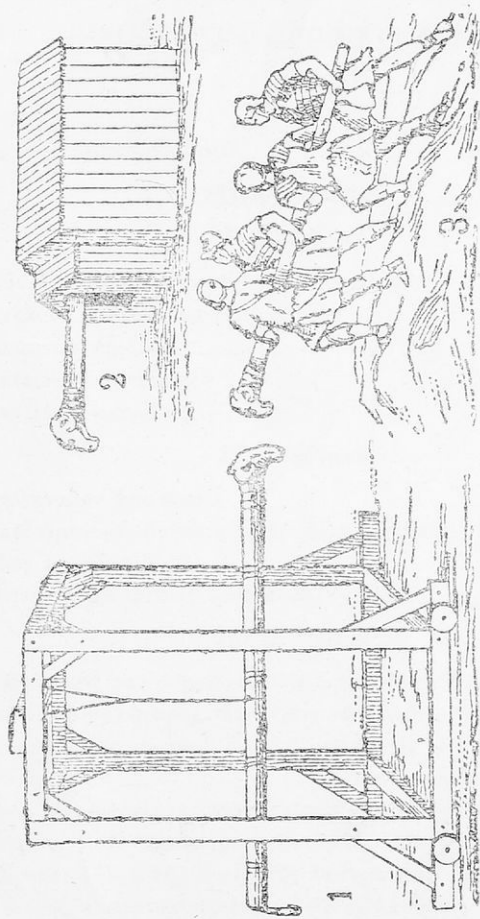
ἠπίστουν καὶ τοῖς πάνυ τῶν στρατιωτῶν ἐξ αὐτοῦ τοῦ
 ἔργου διαπεφευγῶσι = ἔδυσπίστουν καὶ εἰς τοὺς πλέον γνω-
 στοὺς αὐτῶν στρατιώτας, οἵτινες εἶχον διαφύγει (διασωθῆ) ἐξ
 αὐτῆς τῆς καταστροφῆς. — πανσυδὶ = παντελῶς. — διεφθάρ-
 θαι· ἐκ τοῦ ἠπίστουν. — οὕτω . . . ἂν πανσυδὶ διεφθάρθαι =
 ὅτι ἦτο δυνατόν ἔτσι παντελῶς νὰ ἔχουν καταστροφῆ. —
 ἔγνωσαν = ἐπέισθησαν. — συμπροθυμηθεῖσι τὸν ἔκπλου =
 ἐκεῖνους οἱ ὁποῖοι διηκόλουν τὸν ἔκπλου, ὑπεκίνησαν αὐτοὺς
 εἰς τὴν ἐκστρατείαν. — ὁπόσοι αὐτοὺς θειάσαντες ἐπήλπισαν
 ὡς λήφονται Σικελίαν = ὅσοι ἔδωκάν εἰς αὐτοὺς ἐλπίδας
 διὰ (προφητειῶν) ὅτι θὰ καταλάβουν τὴν Σικελίαν. — μάντεσι·
 οὗτοι εἶχον δημόσιον κύρος. — φόβος περιεισιτήκει ἐπὶ τῷ
 γεγεννημένῳ = εἶχε περικυκλώσει (καταλάβει) φόβος διὰ τὸ γε-
 γονός. — στερόμενοι = ἔστερημένοι. — ἐβαρύνοντο = βαρῶς
 ἔφερον. — ἀνέλπιστοι ἦσαν . . . σωθήσεσθαι = δὲν εἶχον
 ἐλπίδας ὅτι θὰ σωθοῦν. — μετ' αὐτῶν· ἐνν. ἐπικείσεσθαι. —
 ἀποσιάντας = ἀφοῦ ἀπесиάντησαν. — ὡς ἐκ τῶν ὑπαρχόντων
 = ἐκ τῶν ἐνόντων, μὲ τὰ ὑπάρχοντα μέσα. — κρη μὴ ἐνδιό-
 ναι = πρέπει νὰ μὴ κάμπτονται. — τὰ τῶν ξυμμάχων ἐς
 ἀσφάλειαν ποιεῖσθαι = τοὺς συμμάχους νὰ ἔξασφαλίσουν, νὰ
 λάβουν ἔξασφαλιστικὰ μέτρα κατὰ τῶν συμμάχων. — τῶν τε
 κατὰ τὴν πόλιν τι ἐς εὐτέλειαν σωφρονίσαι = πολλὰ τινα

τῶν ἐν τῇ διοικήσει τῆς πόλεως ἔξοδα νὰ περιορίσωσι εἰς μικρὰν δαπάνην, νὰ περιορίσωσι τὰ δημόσια ἔξοδα, τὸν δημόσιον προϋπολογισμόν. — *ἀρχὴν τινα*· εἶναι πιθανὸν ὅτι οἱ 10 τὸν ἀριθμὸν ἄρχοντες οὗτοι ἔφερον τὸ ὄνομα *πρόβουλοι* καὶ ὅτι μέχρι τῆς ἐγκαθιδρύσεως τῶν 400, τὸ ἔαρ τοῦ 411, ἔμενον ἐν τῇ ἀρχῇ.—*πάντα τε πρὸς τὸ παραχρῆμα περιδεῆς ἑτοῖμοι ἦσαν εὐτακτεῖν*—καὶ καθόλου ἐνώπιον τοῦ αἰφνιδίου φόβου ἦσαν ἑτοιμοὶ (πρόθυμοι) νὰ πειθαρχοῦν.

ΔΙΟΡΘΩΤΕΑ

* Ἐν σελ. 46 στ. 11 ἀντὶ *περατεῖχισμα* γραπτέον *παρατεῖχισμα*
 » » 92 μετὰ τὸ (ΣΤ, 30—32) προσθετέον τὸν ἀριθ. 30.

Κ ρ ι ο ι

1. Κρεμαστός. 2. προκεκαλυμμένος ἔντος χελώνης (χελώνη κειφόρος) (πρὸς καθήμισιν πυλῶν).
 3. φορητὸς (πρὸς παραβίασιν κυρίως πυλῶν).

ΠΙΝΑΞ ΤΩΝ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

Εικῶν τοῦ Θουκυδίδου σελ. 3

Μέρος πρῶτον

I Πλαταιῖκὰ

- 1) Εἰσβολὴ τῶν Θηβαίων εἰς τὰς Πλαταιάς » 7
- 2) Πλαταιῶν πολιορκία » 12
- 3) Πλαταιέων ἔξοδος » 18
- 4) Πλαταιέων παράδοσις » 23
- 5) Πλαταιέων καταδίκη » 25

II Λεσβιακὰ

- 1) Μυτιληναίων ἀποστασία » 27
- 2) Λακεδαιμονίων βοήθεια πρὸς Μυτιληναίους. Μυτιληναίων παράδοσις » 33
- 3) Ἀθηναίων ἀποφάσεις περὶ Μυτιληναίων » 37

III Σικελικὰ

- 1) Ὁ ἀπόπλους τοῦ συμμαχικοῦ στόλου ἐκ τοῦ Πειραιῶς . . . » 41
- 2) Νικίου ἐπιστολὴ πρὸς τὸν δῆμον τῶν Ἀθηναίων . . . » 45
- 3) Αἱ τελευταῖαι σιγμαὶ τῆς ὑποχωρήσεως τοῦ Ἀθηναϊκοῦ στρατοῦ » 49
- 4) Παρχαμυθητικὸς λόγος τοῦ Νικίου πρὸς τοὺς στρατιώτας . . . » 51
- 5) Διάδοσις τοῦ Ἀσσιναίου ποταμοῦ. Παράδοσις τοῦ στρατοῦ. Τέλος τῆς Σικελικῆς ἐκστρατείας » 53
- 6) Ἡ ἐκ τῆς καταστροφῆς ἐντύπωσις ἐν Ἀθήναις . . . » 56

Μέρος δεύτερον

A' Εἰσαγωγή

- α') Θουκυδίδου βίος » 61

β') Θουκυδίδου ἔργον	» 62
γ') Θουκυδίδου λεκτικόν	» 63
Β' Ἑρμηνευτικαὶ σημειώσεις	» 65
Διορθωτέα	» 106
Γεωγραφικὸς πίναξ	» 107
α') τῆς Σικελίας	
β') τῆς Λέσβου	
Πολιορκητικαὶ μηχαναὶ	» 109
α') κριὸς κρεμαστὸς	
β') κριοφόρος χελώνη	
γ') κριὸς φορητὸς	
Πίναξ περιεχομένων	» 111

Η. Ηωτουμω

1459

ΝΙΚΟΛΑΟΥ Ε. ΦΡΑΓΚΙΣΚΟΥ — ΧΡΙΣΤΟΥ Α. ΠΑΠΑΝΑΣΤΑΣΙΟΥ
ΚΑΘΗΓΗΤΩΝ ΤΗΣ ΒΑΡΒΑΚΕΙΟΥ ΠΡΟΤΥΠΟΥ ΣΧΟΛΗΣ

ΘΟΥΚΥΔΙΔΟΥ ΞΥΓΓΡΑΦΗΣ ΕΚΛΟΓΑΙ

Πρὸς χρῆσιν τῶν μαθητῶν τῆς Δ' τάξεως τῶν γυμνασίων
καὶ τῶν ἀντιστοιχῶν σχολῶν τῆς Μ. Ἑκπαιδεύσεως

ΕΚΔΟΣΙΣ ΠΡΩΤΗ
ΑΝΤΙΤΥΠΑ 3500

Ἀριθ. ἀδείας κυκλοφορίας 49269/18-9-33	
Τιμὴ ἄνευ βιβλιοσήμου Δρ.	13.90
Ἄξια βιβλιοσήμου	5.50
Πρόσθ. φόρος ἀναγκ. Δαν.	1.70
Συνολικὴ τιμὴ δρ.	21.10

ΕΚΔΟΤΙΚΟΣ ΟΙΚΟΣ Ι. Ν. ΣΙΔΕΡΗ
ΑΘΗΝΑΙ — ΣΤΑΔΙΟΥ 52
1933

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΝ ΠΑΙΔΕΙΑΣ
ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ

Ἀθήναι τῆ 26—8—1933

Αριθ. πρωτ. 42433

Ἐπὶ ἀποδείξει

Πρὸς τοὺς κ. κ. Χ. Παπαναστασίου καὶ Ν. Φραγκίσκον

Ἀνακοινοῦμεν ὑμῖν ὅτι διὰ ταῦταριθμὸν ὑπουργικῆς ἀποφάσεως, ἐκδοθείσης τὴν 4/8/1933 καὶ δημοσιευθείσης τὴν 12/8/1933 εἰς τὸ ὑπ' ἀριθ. 81 φύλλον τῆς Ἐφημ. Κυβερνήσεως, στηριζομένης δὲ εἰς τὸ ἄρθ. 3 τοῦ Νόμου 5045 καὶ τὴν ἀπόφασιν τῆς οἰκείας κριτικῆς ἐπιτροπῆς, τὴν περιλαμβανομένην εἰς τὸ ὑπ' ἀριθ. 122 πρακτικὸν ταύτης, ἐνεκρίθη ὡς διδακτικὸν βιβλίον πρὸς χρῆσιν τῶν μαθητῶν τῆς Δ' τάξεως τῶν Γυμνασίων τὸ ὑπὸ τὸν τίτλον **Θουκυδίδου ξυγγραφῆς Ἑκλογαὶ ἦτοι Πλαταϊκά, Λεσβιακά, Σικελικά, βιβλίον σας.**

Ἐντολῇ τοῦ Ὑπουργοῦ

Ο ΤΜΗΜΑΤΑΡΧΗΣ

Ν. Συμενῆς

*Ἄρθρον θον τοῦ ἀπὸ 14/21 Σβρίου 1932 Π. Διατάγματος
«Περὶ τοῦ τρόπου τῆς διατιμῆσεως τῶν ἐγκεκριμένων
διδακτικῶν βιβλίων».*

Τὰ διδακτικά βιβλία τὰ πωλούμενα μακρὰν τοῦ τύπου τῆς ἐκδόσεώς των ἐπιτρέπεται νὰ πωλῶνται ἐπὶ τιμῇ ἀνωτέρα κατὰ 15% τῆς ἐπὶ τῇ βάσει τοῦ παρόντος Διατάγματος καγονισθείσης ἄνευ βιβλιοσήμου τιμῆς πρὸς ἀντιμετώπισιν τῆς δαπάνης συσκευῆς καὶ τῶν ταχυδρομικῶν τελῶν, ὑπὸ τὸν ὅρον ὅπως ἐπὶ τοῦ ἐσωτερικοῦ μέρους τοῦ ἐξωφύλλου ἢ τῆς τελευταίας σελίδος τούτου ἐκτυποῦται τὸ παρὸν ἄρθρον.

πῖν ἅλιον μολῶ τὰ μαγία πῶτις
 δέν ἴνα το δαυμά πῖρ φῶντος
 ἢ δέν ἀνδιδῶ στον ἔρατο κῆτεγα
 ἰδιδῶ σπῆ γῆ στον ἔρατο κῆτεγα

μετροῦσθαι σημειομένης παρὰ τοῦ ἰδίου ποιητοῦ.

Alonia alvra	barlume
v. d. a. d. i. b. e. n. t. a	u. b. b. v. i. a. s. o
h. e. n. t. r. o	u. n. t. r. i. d. u. m. e
f. a. r. s. i. d. s. - m. a. i. a. v.	m. a. i. a. s. o

πῶ non tem di barume,
ε di σῆγνδου φραυ bravo
εμυ 2: Euxpa tel tume
da dme all almanaco

πῶ κῆτεγα nell'	f. a. n. g. o
u. d. i. l. o. r. o. e'	f. a. n. f. a. r. o. n. e
f. a. n. f. a. r. o. n. e	m. i. n. r. a. n. g. o